

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016-2025

ECD Europejskie Centrum Doradcze, Dariusz Klityński

*Oddział Poznań
ul. Stefana Batorego 82a/4
60-687 Poznań
tel./fax: (61) 82 17 402*

*Oddział Szczecin
ul. Bohaterów Warszawy 34/35
70-340 Szczecin
tel./fax: (91) 48 44 000, 501017281*

www.ecd.az.pl

Szanowni Państwo

Od 26 lat samorząd terytorialny w Polsce znów może cieszyć się pełną autonomią, samodzielnością, samorządnością i ochroną konstytucyjną własnych praw. Jednocześnie polskie władze nieustannie nakładają na gminy nowe obowiązki i zadania. Jest prawdą, iż gmina jest najbliższą mieszkańca, jego problemów i marzeń. Bariery w realizacji wielu gminnych planów i realizacji zadań są bez wątpienia pieniądze. Dokładnie nieustanny ich deficyt. Tak jest prawie wszędzie. Włodarze bogatych gmin i miast też narzekają. Wydaje się, iż najważniejszym w rozwoju każdej, także i Naszej Gminy są marzenia i wizja rozwoju wsi i całej wspólnoty. Ważne są marzenia poszczególnych mieszkańców, sołectw, stowarzyszeń, wspólnot parafialnych. Wydaje się, iż najważniejsze w tym procesie są plany rozwoju i wizja gminy jej włodarzy – radnych gminy, wójta, sołtysów, dyrektorów szkół.

Gmina Sławno należy do najuboższych gmin w woj. zachodniopomorskim. To nie zwalnia władz gminy z określania wizji rozwoju i ich realizacji. Dziś każda gmina ma wiele instrumentów pomocy finansowej, merytorycznej. Dostępne są środki krajowe oraz w szczególności fundusze Unii Europejskiej. W wytycznych wielu programów wymaga się, aby gmina opracowała i zatwierdziła dokument strategiczny opisujący jej stan społeczno – gospodarczy oraz określający kierunki rozwoju społeczności. Takim dokumentem jest niniejsza Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016-2025. Jest to dokument dogłębnie analizujący ostatnie lata rozwoju gminy, jej stan społeczno-gospodarczy oraz zakładane tendencje zmian. Najważniejszym jest wizja gminy w perspektywie 10-lat (docelowo dłuższym okresie) określona w sposób następujący:

Gmina Sławno czysta ekologicznie, atrakcyjna turystycznie, zasobna ekonomicznie dzięki: atrakcyjnemu położeniu, zmodernizowanej infrastrukturze, bogatym walorom przyrodniczym i turystycznym oraz aktywnym mieszkańcom. Przyjazna dla mieszkańców, inwestorów i gości. Otwarta na nowe technologie proekologiczne oraz wszechstronny i zrównoważony rozwój.

Wizja bardzo ambitna i złożona. Dotyczy wielu dziedzin życia wspólnoty gminnej. Wskazuje nowoczesną i doinwestowaną gminę z licznymi nowymi usługami społecznymi. Czy jesteśmy w stanie ją zrealizować? Odpowiedź musi być twierdząca. Marzenia są po to by je realizować, nie po to by nas hamowały i zniechęcały do działania.

Ważną część strategii poświęcono szczegółowym planom inwestycyjnym w naszych miejscowościach. Szacowana wartość inwestycji to prawie 130 mln zł. Tak duża ilość przedsięwzięć jest wynikiem ujęcia większości propozycji mieszkańców uzgodnionych wspólnie z sołtysami i radnymi. Założyliśmy margines ok. 20-30% zadań, które z różnych przyczyn mogą nie zostać zrealizowane. Będziemy jednak starali się przygotować dokumentację tych inwestycji tak, aby można było realizować je w kolejnych latach. Bardzo wiele zależy od sytuacji gospodarczej kraju, rozwoju Unii Europejskiej, otoczenia prawnego, poziomu dochodów własnych. Duże nadzieje wiążemy z rozwojem kilku inwestycji w elektrownie wiatrowe, które przez ostatnie lata zostały w sposób przemyślany przygotowane do realizacji. Niestety w obecnym stanie prawnym i biznesowym wstrzymano ich budowę na nieokreślony czas. Wpływy z tytułu podatków znacząco ułatwiły realizację planów tej strategii. Zakładamy rozpoczęcie funkcjonowania i pojawienie się pracodawców w Sławieńskiej Strefie Gospodarczej w Bobrowiczkach.

Do najważniejszych założeń rozwoju należą inwestycje w infrastrukturę oświatową:

- rozbudowa w systemie budownictwa energooszczędnego Szkoły Podstawowej w Żukowie o kompleks dydaktyczny i salę sportową,
- budowa sal sportowych w Sławsku i Warszkwie,
- kompleksowa termomodernizacja wraz z niezbędnymi remontami budynków szkolnych w Warszkwie, Wrześnicy i Sławsku,
- budowa boiska w Bobrowicach i zespołu boisk w Żukowie.

Planujemy wyposażenie szkół w nowoczesne kompleksowe rozwiązania informatyczne poprzez budowę sieci komputerowych przewodowych i bezprzewodowych opartych na serwerach oraz dostępie do gminnej – istniejącej sieci Internetu szerokopasmowego.

Ważnym zadaniem jest realizacja pakietu przedsięwzięć polegających na budowie świetlic wiejskich i remoncie istniejących budynków, które będą oazą życia kulturalno-społecznego, integracji społecznej. Gmina posiada wszystkie niezbędne dokumenty, pozwolenia administracyjne na realizację większości zaplanowanych inwestycji w tym zakresie. Wszystkie remonty i budowy połączone będą z zapewnieniem wysokich walorów energooszczędności budynków oraz instalacją odnawialnych źródeł energii (OZE) w postaci gruntowych pomp ciepła (szkoły), kotłów na biomasę (świetlice) oraz instalacji fotowoltaicznych (wszystkie obiekty). W październiku 2016 roku wniosek Gminy Sławno o dofinansowanie zadań w zakresie budowy OZE został zakwalifikowany do dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego (dalej RPO WZ) kwotą 2,5 mln zł. Wszystkim planom inwestycyjnym przyświeca idea budowy budynków wysoce energooszczędnych z własnymi źródłami ciepła (wysokowydajne gruntowe pompy ciepła) i własnym źródłem energii elektrycznej (OZE). W RPO WZ są przeznaczone środki finansowe na zadania związane z termomodernizacją i budową OZE. Wszystkie te zabiegi mają jeden cel – BUDOWA TANICH W EKSPLOATACJI OBIEKTÓW BUDOWLANYCH.

Bardzo ważnym zadaniem do rozwiązania jest budowa i przebudowa dróg gminnych. W ostatnich 6 latach wykonano wiele inwestycji drogowych. Dostępnych jest wiele źródeł współfinansowania tych inwestycji. Strategia zakłada systematyczne realizowanie kolejnych zadań drogowych, w tym budowy chodników i oświetlenia ulicznego.

Naszą gminę cechuje duże niedoinwestowanie gospodarki wodno ściekowej. Uporządkowanie tej dziedziny wymaga nakładów szacowanych na kwotę ponad 25 mln zł. Dotyczy to głównie budowy zbiorczych sieci kanalizacyjnych z doprowadzeniem do oczyszczalni miejskiej w Sławnie lub inwestycji w lokalne oczyszczalnie. W wielu miejscach gminy planowana jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. Znaczących nakładów wymagają ujęcia i stacje uzdatniania wody.

Koniecznym jest budowa nowego obiektu przedszkolnego dla Warszkowa, Tychowa i Warszkwka. W Warszkwie funkcjonuje punkt przedszkolny w przedwojennym budynku, nieodpowiadającym obecnym standardom. Nie ma możliwości stworzenia w tym budynku przedszkola.

Marzeniem wielu mieszkańców, ale też i moim jest stworzenie warunków do uruchomienia nowych usług społecznych na terenie gminy. Dotyczy to budowy kompleksu, w którym mieściłyby się żłobek, przedszkole i dzienny ośrodek opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi. Diagnoza demograficzna jednoznacznie wskazuje, iż coraz większą część naszej społeczności stanowić będą osoby starsze. Z drugiej strony coraz mniej rodzi się dzieci, coraz więcej młodych rodzin wyjeżdża

z naszych wsi do dużych miast i za granicę. Zapewnienie warunków dla rozwoju rodzin z dziećmi to fundament rozwoju gminy. Dbanie o osoby starsze niesamodzielne, często opuszczone przez rodzinę to nasz moralny i ustawowy obowiązek.

Realizacja działań inwestycyjnych musi być poprzedzona przygotowaniem dokumentacji planistycznej, budowlanej i finansowej. Dobiega końca opracowanie Gminnego planu rewitalizacji, który pozwoli ubiegać się o znaczące środki finansowe z RPO WZ na odnowienie społeczne i infrastrukturalne naszych najbardziej zaniedbanych wsi. W trakcie opracowywania jest kompleksowa zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy, które będzie podstawą zmian planów miejscowych. W 2016 r. weszły w życie nowe plany miejscowe dla Bobrowiczek i Sławska. Opracowywane są nowe plany dla wielu ważnych obszarów. Władze i pracownicy urzędu gminy uczestniczą w szkoleniach, seminariach, konferencjach w celu przygotowania się do realizacji tych ambitnych zadań.

Wszystkim mieszkańcom naszej gminy życzę pełnej realizacji postanowień tej Strategii. Wszystkim, którzy będą ją wprowadzać w życie wytrwałości w realizacji naszych marzeń zapisanych w dokumencie oraz dalszych wizji rozwoju naszej gminnej wspólnoty.

Ryszard Stachowiak
Wójt Gminy Sławno

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	8
2. Diagnoza dotycząca Gminy Sławno	11
2.1. <i>Położenie i sytuacja społeczna</i>	<i>11</i>
2.1.1. Stan zagospodarowania	11
2.1.2. Zasoby naturalne	12
2.1.3. Procesy demograficzne	14
2.2. <i>Infrastruktura społeczna</i>	<i>21</i>
2.2.1. Edukacja i oświata	21
2.2.2. Kultura, kultura fizyczna i sport	26
2.2.3. Bezpieczeństwo publiczne	31
2.2.4. Organizacje pozarządowe	34
2.2.5. Myślistwo	38
2.2.6. Turystyka i rekreacja	39
2.2.7. Plan Rozwoju Turystyki	47
2.2.8. Ochrona zdrowia	49
2.2.9. Pomoc społeczna	49
2.2.10. Budownictwo mieszkaniowe	53
2.3. <i>Sytuacja gospodarcza</i>	<i>55</i>
2.3.1. Podmioty gospodarcze	55
2.3.2. Rolnictwo	58
2.4. <i>Finanse samorządu</i>	<i>60</i>
2.5. <i>Infrastruktura techniczna</i>	<i>64</i>
2.5.1. Drogi	64
2.5.2. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa	66
2.5.3. Gospodarka odpadami	67
2.5.4. Elektroenergetyka	68
3. Analiza obszarów problemowych w Gminie Sławno	69
4. Analiza SWOT	71
4.1. <i>Założenia metodologiczne</i>	<i>71</i>
5. Misja i cele strategiczne Gminy Sławno	74
5.1. <i>Hierarchiczny układ strategii</i>	<i>74</i>
5.2. <i>Wizja i Misja Gminy Sławno</i>	<i>75</i>
5.3. <i>Cele strategiczne i operacyjne Gminy Sławno</i>	<i>75</i>
6. Określenie zbieżności dokumentu z dokumentami wyższego rzędu	95
7. Realizacja i monitoring celów szczegółowych Strategii	100
8. Wdrażanie i monitorowanie strategii	101
8.1. <i>Wdrażanie strategii</i>	<i>101</i>
8.2. <i>Monitoring i ewaluacja strategii</i>	<i>101</i>
9. Badania ankietowe mieszkańców w celu sporządzenia celów strategicznych	105

SPIS TABEL

Tabela 1. Stan zagospodarowania Gminy Sławno na dzień 31.12.2014 w hektarach	12
Tabela 2. Zmiany liczebności ludności w Gminie Sławno w latach 2011-2015	14
Tabela 3. Liczba ludności w sołectwach Gminy Sławno w roku 2015.....	15
Tabela 4. Wskaźniki demograficzne w Gminie Sławno i innych gminach powiatu sławieńskiego (2014)	16
Tabela 5. Urodzenia, zgony, przyrost naturalny, także na 1000 ludności w Gminie Sławno.....	16
Tabela 6. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2010-2014	16
Tabela 7. Bezrobocie w Gminie Sławno w latach 2011-2015 (dane z końca każdego roku)	18
Tabela 8. Bezrobocie w poszczególnych sołectwach Gminy Sławno wg stanu na dzień 31.12.2015 r.....	19
Tabela 9. Bezrobocie w pow. sławieńskim w stosunku do liczby os. w wieku produkcyjnym na 31.12.2015 r.	19
Tabela 10. Pracujący w głównym miejscu pracy, w Gminie Sławno w latach 2010-2014	20
Tabela 11. Wykształcenie mieszkańców Gminy Sławno wg NSP 2011	20
Tabela 12. Liczba uczniów, oddziałów, koszty funkcjonowania i kadra nauczycielska w Gminie Sławno w 2015 r.	22
Tabela 13. Wskaźnik skolaryzacji dla Gminy Sławno i gmin powiatu sławieńskiego (stan na rok 2014)	24
Tabela 14. Wskaźniki biblioteczne w Gminie Sławno w latach 2010-2014	27
Tabela 15. Zestawienie klubów sportowych i UKS w Gminie Sławno - stan na koniec roku 2015	29
Tabela 16. Statystyki policyjne w Gminie Sławno w latach 2013-2015 wg sołectw	32
Tabela 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi	34
Tabela 18. Zestawienie zabytków w Gminie Sławno	45
Tabela 19. Rodzaje udzielonej pomocy społecznej w Gminie Sławno w roku 2015 w podziale na miejscowości ...	50
Tabela 20. Pomoc społeczna w Gminie Sławno w latach 2010-2014	52
Tabela 21. Struktura mieszkaniowa Gminy Sławno w latach 2010-2014	53
Tabela 22. Zasoby mieszkaniowe Gminy Sławno wg miejscowości	53
Tabela 23. Podmioty gospodarcze w Gminie Sławno w latach 2010-2014 wg sekcji PKD 2007 oraz sektorów własnościowych	55
Tabela 24. Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarczych w Gminie Sławno i gminach ościennych powiatu sławieńskiego na koniec 2014 r.	56
Tabela 25. Podmioty gospodarcze (znaczące) w Gminie Sławno w kolejności alfabetycznej wg miejsca prowadzenia działalności gospodarczej	57
Tabela 26. Liczba gospodarstw rolnych wg wielkości w latach 2014-2015 z podziałem na sołectwa	60
Tabela 27. Główne inwestycje w Gminie Sławno w latach 2010-2015	61
Tabela 28. Sieć drogowa w Gminie Sławno	65
Tabela 29. Charakterystyka sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Sławno w roku 2015	67
Tabela 30. Wykaz sołectw o największej liczbie negatywnych zjawisk społecznych	69
Tabela 31. Zestawienie inwestycji z podziałem na sołectwa:.....	90
Tabela 32. Zbieżność celów ze Strategią Europa 2020.....	95
Tabela 33. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Kraju 2020	96
Tabela 34. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.....	98

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Ludność w Gminie Sławno w latach 2011-2015	14
Wykres 2. Saldo migracji wewnętrznych oraz zagranicznych w Gminie Sławno w latach 2010-2014	17
Wykres 3. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w %	18
Wykres 4. Struktura zagospodarowania Gminy Sławno	58
Wykres 5. Wykorzystanie użytków rolnych	58
Wykres 6. Wielkość gospodarstw rolnych w Gminie Sławno wg stanu na dzień 31.12.2015	59
Wykres 7. Budżet Gminy Sławno w latach 2011-2015 w zł	61
Wykres 8. Wykres dotyczący odpowiedzi w obszarze nr II określonym w ankiecie	110
Wykres 9. Wykres dotyczący odpowiedzi na obszar nr IV określony w ankiecie	113
Wykres 10. Wykres dotyczący odpowiedzi na obszar nr V określony w ankiecie	114

1. Wstęp

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016-2025 jest w Gminie najważniejszym dokumentem zarówno strategicznym, jak i planistycznym, w oparciu o który władze Gminy oraz cały samorząd będzie starał się realizować obowiązek prowadzenia polityki rozwoju lokalnego.

Strategia została opracowana w oparciu o perspektywę wizji rozwoju Gminy Sławno w momencie zakończenia jej okresu realizacji – czyli roku 2025, zwracając szczególną uwagę na specyfikę regionu poprzez wskazanie indywidualnych rozwiązań, przy założeniu wyzwań i potrzeb określonych na najbliższe lata. Niniejsza Strategia wyznacza kierunki rozwoju Gminy, a także przedstawia cele do osiągnięcia w perspektywie lat 2016-2025. Tym samym Strategia staje się narzędziem efektywnego zarządzania Gminą z perspektywy wielopoziomowego rozwoju. Pomimo tego Strategia jako dokument programowy nie wskazuje precyzyjnie, co i z jakich środków zostanie zrealizowane, ale daje obraz jakie są szanse na pozyskanie środków z poszczególnych, dostępnych funduszy pozabudżetowych do roku 2020. Ma to następnie swoje przełożenie i odzwierciedlenie w planach rzeczowo-finansowych (tzw. Wieloletni Plan Finansowy w skrócie WPF), który wskazuje co, w jakiej kolejności, kiedy będzie wydatkowane ze środków publicznych (samorządu) dla którego tworzona jest Strategia.

Kluczowym elementem dla planowania strategicznego jest umożliwienie udziału w pracach nad dokumentem jak najszerszej grupie osób, która daje wyraz troski o mieszkańca Gminy, którego opinia wyrażona w formie ankietowej staje się kluczem do poznania jego potrzeb, ale i barier w dalszym samorozwoju tak osobowym, jak i infrastrukturalnym.

Tym samym Strategia stała się dokumentem, który podkreśla wymiar zrównoważonego zarządzania rozwojem Gminy, w oparciu o jej plany i politykę gospodarczą, przestrzenną, społeczną, edukacyjną oraz tą związaną z ochroną środowiska naturalnego. Planuje się, że efektem wdrażanych działań będzie wzrost jakości życia mieszkańców Gminy Sławno, jak również stworzenie mechanizmów promocji długookresowej wpływającej na tworzenie trwałej przewagi konkurencyjnej.

Prezentowany dokument koresponduje ze strategicznymi dokumentami wyższego rzędu, takimi jak: Strategia Europa 2020, Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo; Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sławieńskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do 2018 roku.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016-2025 powstała z inicjatywy Wójta Gminy. Jej obecny kształt jest wynikiem wspólnej pracy przedstawicieli samorządu terytorialnego, mieszkańców Gminy, a także firmy ECD – Europejskie Centrum Doradcze Dariusz Klityński, Oddział w Szczecinie.

Niniejszy dokument zawiera w szczególności część operacyjną, tj. wizję, misję, cele strategiczne i operacyjne oraz otwarty katalog kierunków i działań projektowanych z myślą o Gminie Sławno. Wskazane kierunki rozwoju, poparte działaniami promocyjnymi znajdują swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonej szerokiej analizie społeczno-gospodarczej Gminy Sławno oraz zasobów, jakimi dysponuje samorząd. Diagnoza została przeprowadzona w oparciu o weryfikację danych zastanych w Gminie oraz Banku Danych Regionalnych wskazanych przez Główny Urząd Statystyczny, na podstawie których prowadzone było dalsze wnioskowanie na potrzeby Strategii. Dodatkowo analiza zależności pomiędzy silnymi i słabymi stronami oraz szansami i zagrożeniami zidentyfikowanymi w otoczeniu były podstawą wyjściową sformułowania wyzwań prorozwojowych, mających wpływ także na rewitalizację części obszaru Gminy Sławno.

Budując Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016-2025 od początku przyjęto zasadę, że zidentyfikowane kierunki powinny odnosić się głównie do kompetencji samorządu gminnego. Elementy wskazane przez inne grupy społeczne tj. mieszkańców, przedsiębiorców czy organizacje pozarządowe podczas konsultacji społecznych pozwoliły uwzględnić w niektórych celach operacyjnych i kierunkach działań najważniejsze oczekiwania. Tym samym należy mieć na uwadze, że realizacja niektórych celów tylko w ograniczonym stopniu zależna jest od działań samorządu.

Dokument ten staje się podstawą uporządkowania myślenia o rozwoju, dając szansę dla wszystkich środowisk w Gminie (społecznych, publicznych, prywatnych) znalezienia sposobu na rozwiązanie wskazanego problemu, niedyspozycji danego samorządu. Tworząc niniejszy dokument postawiono sobie za cel znalezienie optymalnych możliwości dla realizacji poniższych elementów:

- a) sprawnego, skutecznego i efektywnego zarządzania zasobami Gminy w okresie krótko, jak i długoterminowym, biorąc pod uwagę wszystkie dostępne narzędzia i środki (mowa także o środkach finansowych tych zadeklarowanych przez budżet, jak i tych, o które Gmina może się starać w obliczu nowego okresu programowania 2016-2020),
- b) rozwiązywania problemów wskazanych przez mieszkańców, turystów, inwestorów przy możliwym, jak najlepszym wykorzystaniu ograniczonych przepisami środków budżetowych, przy wykorzystaniu katalogu celów statutowych wskazanych do realizacji dla samorządów terytorialnych,
- c) poszukiwania wszelkich możliwych form finansowania planowanych działań i projektów ze środków zewnętrznych, w tym unijnych lub innych pozabudżetowych,
- d) korelacji podmiotów i środowisk funkcjonujących na obszarze Gminy Sławno, które mogłyby wpływać na kształtowanie wszelkich procesów społecznych, ekonomicznych czy gospodarczych w Gminie,
- e) poszukiwania sposobów na wzajemną integrację i aktywizację mieszkańców,
- f) promowanie wszelkimi dostępnymi środkami i narzędziami Gminy, jej zasobów i potencjałów w celu realizacji postawionych sobie celów i priorytetów dążących do rewitalizacji.

Niniejsza Strategia stanowi dokument przydatny w dążeniu do realizacji kierunków rozwoju obranych przez władarzy Gminy, którzy patrząc na wskazane tematycznie obszary mogą ukierunkować swoją pracę na realizację postulatów, celów i zamierzeń jasno określonych na latach 2016-2025 i realizować je w miarę możliwości finansowych. W tym celu możliwa będzie także modyfikacja dokumentu w porozumieniu z Radą Gminy i jej mieszkańcami, aby jasno postawiony cel móc realizować oraz wdrażać w życie oczekiwania mieszkańców, przedsiębiorców, turystów oraz potencjalnych inwestorów.

Cały proces tworzenia Strategii przebiegał wieloetapowo i obejmował etapy:

I. Opracowanie diagnozy społecznej i gospodarczej.

Celem niniejszego etapu było zobrazowanie obecnej sytuacji gminy w aspektach społecznych i gospodarczych, a także ocena potencjału rozwoju Gminy Sławno. Efektem pracy było powstanie diagnozy, opisującej podstawowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Sławno. Ta część Strategii została opracowana w oparciu o dane zastane w Gminie Sławno, a także na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, czy też danych z powiatu sławieńskiego na lata 2011-2015. Poszczególne dane posłużyły także do wypracowania w dalszych etapach Strategii procesów zmierzających do rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Sławno, a tym samym do poszukiwania sposobów poprzez powiązane działania służące rozwiązywaniu problemów na obszarach wymagających szczególnej interwencji, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych miejscowości i sołectw.

II. Analiza mocnych i słabych stron gminy, a także szans i zagrożeń jej rozwoju (SWOT).

Celem niniejszego etapu było przeanalizowanie obecnych mocnych i słabych stron Gminy Sławno, a także szans i zagrożeń istotnych z punktu widzenia jej dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego. Analiza SWOT została podzielona na szereg obszarów tematycznych takich jak: położenie, zasoby naturalne, demografia, infrastruktura społeczna, techniczna, gospodarka, powiązania zewnętrzne.

III. Przygotowanie projektu planu strategicznego.

Etap ten polegał na identyfikacji kierunków rozwoju Gminy Sławno na lata 2016-2025 w podziale na cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działania. Niniejszy plan powstał w oparciu o wcześniejsze analizy, opracowania, a także materiały wypracowane podczas konsultacji społecznych. Jego założenia oparto o dokumenty strategiczne wyższego szczebla tj. powiatowego, wojewódzkiego, krajowego oraz europejskiego.

IV. Określenie sposobu promocji i finansowania inwestycji

Celem niniejszego etapu było wskazanie sposobów promocji poszczególnych tematów inwestycyjnych, gospodarczych i społecznych w Gminie oraz określenie środków, także pozabudżetowych przeznaczonych na ich finansowanie.

V. Opracowanie procesu monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii.

W tej części celem było opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji celów oraz realizacji poszczególnych kierunków działań a także harmonogramu aktualizowania dokumentu.

VI. Badania ankietowe i spotkania konsultacyjne

Celem niniejszego badania było uzyskanie jak najszerszych informacji od mieszkańców dotyczących poziomu życia, jego jakości, warunków rozwoju działalności, identyfikacji problemów oraz kluczowych kierunków rozwoju Gminy widzianych ich oczami. Każdy ankietowany miał możliwość wskazania konkretnych rozwiązań, które Gmina może i powinna wdrożyć w najbliższym okresie. Dodatkowo przeprowadzono także spotkania z mieszkańcami dążąc do partycypacji społecznej na każdym etapie tworzenia dokumentu. W ten sposób zaproponowane tematy inwestycyjne stały się odzwierciedleniem potrzeb społecznych, a także elementami mającymi prowadzić do rozwiązywania problemów obszarowych występujących na obszarze Gminy.

2. Diagnoza dotycząca Gminy Sławno

2.1. Położenie i sytuacja społeczna

Gmina Sławno jest położona na terenie województwa zachodniopomorskiego, w południowo-wschodniej części powiatu sławieńskiego, będąc jedną z sześciu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład tego powiatu. Do Gminy należą dwadzieścia dwa sołectwa: Bobrowice, Bobrowiczki, Boleszewo, Brzeście, Gwiazdowo, Janiewice, Kwasowo, Łętowo, Noskowo, Pomiłowo, Radosław, Rzyszczewo, Sławsko, Smardzewo, Stary Kraków, Tokary, Tychowo, Warszkowo, Warszkówko, Wrześnica, Żabno, Żukowo. Poniżej przedstawiono mapę obrazującą Gminę Sławno na tle powiatu sławieńskiego.

źródło: www.osp.org.pl

Gmina graniczy z gminami należącymi do województwa zachodniopomorskiego: od północy z Gminą Postomino, od północnego-zachodu z Gminą Darłowo, od południowego zachodu z Gminą Malechowo oraz z gminami należącymi do województwa pomorskiego: od południowego-wschodu z Miastem i Gminą Kępice oraz z Gminą Kobylnica.

Przez Gminę przebiega droga krajowa Nr 6 łącząca Sławno ze Słupskiem (27 km, przez Warszkowo), oraz z Malechowem (14 km, kierunek Koszalin), a także 2 drogi wojewódzkie – nr 205 i 209, co stanowi ważny atrybut rozwoju w infrastrukturze społecznej i turystycznej dla Gminy.

Gmina Sławno to gmina wiejska o charakterze rolniczo-leśnym. Dominują tu lasy sosnowe, bukowe, świerkowe oraz mieszane z sosną, brzozą, świerkiem, bukiem, dębem i olszą. Duże obszary leśne dostarczają surowców dla przemysłu drzewnego. Rolnictwu i gospodarce leśnej towarzyszy rozwój drobnego przetwórstwa, w tym przetwórstwa rybnego oraz usług, głównie rzemieślniczych i turystycznych, a także handlu. Główne kierunki rozwoju uwzględniają czyste ekologiczne środowisko, co warunkuje rozwój turystyki i czynnego wypoczynku pośród lasów i jezior oraz bogactwa fauny i flory.

Teren Gminy zajmuje łączną powierzchnię 284,39 km² i jest zamieszkiwany przez w sumie 8.894 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2015 r. wg danych Gminy Sławno), co daje gęstość zaludnienia 31,27 osób/km². Siedzibą Gminy jest miasto Sławno, które nie wchodzi w skład Gminy, a jest osobną gminą miejską.

2.1.1. Stan zagospodarowania

Ogólna powierzchnia Gminy Sławno wynosi 28.439 ha. Największy udział w powierzchni stanowią grunty rolne – 51,6 % oraz grunty leśne – 41,89 %.

Tabela 1. Stan zagospodarowania Gminy Sławno na dzień 31.12.2014 w hektarach

Grunty leśne	Użytki rolne razem – 14.676						Grunty pod wodami	Drogi	Pozostałe
	grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe	grunty rolne zabudowane	grunty pod stawami i rowami			
11.912	10.301	80	2.410	1418	326	141	513	635	703
<i>Łączna powierzchnia Gminy Sławno razem [ha] – 28.439</i>									

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

2.1.2. Zasoby naturalne

2.1.2.1 Walory przyrodnicze

Tereny gminy są niezwykle atrakcyjne przyrodniczo. Zróżnicowany krajobraz świadczy o polodowcowym oraz rzeczonym charakterze terenu. Dzięki dużej powierzchni lasów powietrze jest tu wyjątkowo czyste.

Polodowcowy krajobraz jest najatrakcyjniejszy w jej południowej części. Równinę Sławieńską przecina kilka szerokich i podmokłych dolin m.in.: Wieprzy, Grabowej, Moszczeniczki, Reknicy.

Ze względu na niewielką odległość od Bałtyku w części północnej Gminy Sławno odczuwalny jest wpływ klimatu morskiego, zaś w jej południowej części dominuje klimat kontynentalny.

Główną rzeką przepływającą przez teren Gminy jest Wieprza. Na południowozachodnim skraju Gminy, na krótkim odcinku pojawia się też Grabowa. Najważniejszymi dopływami prawobrzeżnymi, uchodzącymi do Wieprzy na terenie Gminy są: Ściegnica, i Wrześniczka, a lewobrzeżnymi: Reknica i Moszczenica.

Rzeka Wieprza to jedna z piękniejszych rzek Pomorza uchodząca do Bałtyku w Darłowie, która bierze swój początek z jeziora Kołoleż koło Głódowa w gm. Miastko. Licząca 140,3 km długości rzeka przepływa przez teren Gminy Sławno. Przecina tu liczne kompleksy leśne, a jej górny odcinek do Pomiłowa zaliczany jest do najurokliwszych. Stanowi urozmaicony i niezwykle malowniczy szlak kajakowy dzięki licznym meandrom i zakolom. W Wieprzy występują tarliska szlachetnych ryb: łososia, strzebli i lipienia, a dzięki wstępującym tu leszczom, trociom, pstrągom czy sandaczom jest rajem dla wędkarzy.

Część doliny rzeki Wieprzy oraz duża część jej zlewni wchodzi w skład obszaru Natura 2000. „Dolina Wieprzy i Studnicy” i charakteryzuje się małymi przekształceniami antropogenicznymi i dużymi połaciami mokradeł oraz torfowisk, a także dużą lesistością. Ze znanych gatunków zwierząt możemy tu spotkać wydrę, kunę leśną, tchórza czy bobra.

Największym zbiornikiem wodnym na terenie Gminy jest **Jezioro Łętowskie**.

Wg danych A. Choińskiego (1991) powierzchnia jeziora wynosi 402,5 ha natomiast zgodnie z informacjami Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie i IMiGW (Atlas jezior Polski, t. I i II) są to 402,0 ha. IMiGW i Instytut Rybactwa Śródlądowego podają objętość jeziora jako 33.128,5 tys. m³, średnią głębokość – 8,2 m, a głębokość maksymalną 18,7 m.

Jezioro Łętowskie jest jedynym jeziorem na terenie gminy objętym monitoringiem Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska. Jest ono zasilane przez niewielkie cieki bez nazwy, ale nie jest odbiornikiem zanieczyszczeń ze źródeł punktowych. Odpływ stanowi Karwina, odprowadzająca wody do Wieprzy. W latach 70. w jego wodach (przy północnym brzegu) prowadzono hodowlę pstrąga w sadzach. Skutki powstałego wówczas przeżyźnienia wód są odczuwalne do dziś. Wzdłuż brzegów jeziora masowo występują zieleńce nitkowate, których szczególne nagromadzenia występują właśnie w rejonie północnym. Podczas badań w 2003 roku stwierdzono, że jezioro charakteryzowała niewielka produkcja pierwotna, o czym świadczyły zawartość chlorofilu i sestonu. W fitoplanktonie wiosną i latem dominowały okrzemki, przy niewielkim udziale zieleńców i śladowym sinic.

W roku 2006 sumaryczna ocena stanu wody jeziora Łętowskiego pozwoliła na zakwalifikowanie go do II klasy czystości. Warunku sanitarne były jednak bardzo dobre i odpowiadały I klasie czystości jednak warunki morfometryczne misy jeziora i cechy jego zlewni odpowiadają II kategorii podatności na degradację. Z przeprowadzonej oceny wynika, że jezioro jest umiarkowanie podatne na wpływy zewnętrzne.

Gospodarka rybacka w jeziorze Łętowskim jest ograniczona do naturalnej hodowli ryb ze względu na status ochronny obszaru, na którym to jezioro leży z powodu szybkiego tempa jego eutrofizacji. Obecnie jest dzierzawione przez Gospodarstwo Rybackie, które umożliwia amatorski połów ryb z wynajmowanych łodzi.

Jeziro jest też wspinałym miejscem do plażowania (od strony północno-wschodniej stworzono plażę poprzez nawiezenie nadmorskiego piachu), kąpeli i rekreacji. Infrastrukturę okołoturystyczną stanowi pomost, boisko do piłki siatkowej, plac zabaw, plac rekreacyjny z wiatą i miejscem na ognisko. Istnieje też możliwość wypożyczenia sprzętu pływającego nieopodal plaży jeziora.

2.1.2.2 Gleby

„Grunty orne w Gminie Sławno zajmują przede wszystkim gleby brunatnoziemne właściwe, brunatne kwaśne i płowe, które powstały na podłożu kwaśnych i obojętnych glin piaszczystych, glin ilastych, ilów zastoiskowych i piaszków gliniastych. W południowo-wschodniej części gminy znaczny udział mają gleby biellicowe i biellice rozwinięte na sandrze dolinnym, terasach nadzalewowych i na wydmach. W większości porastają je bory.

Gleby użytków zielonych są bardziej zróżnicowane. W sąsiedztwie jezior: Łętowskiego i Smardzewskiego, a także na dnach wielu rynien (np. dolin Reknicy i Radoślawki) i obniżeń występują torfy niskie (rzadziej: przejściowe i wysokie), w wielu miejscach przechodzące w gleby murszowo-mineralne. W dolinach rzek, na równinach zalewowych częste są mady i gleby torfowe i murszowe. Pod względem bonitacyjnym wśród gruntów ornich przeważają grunty kompleksu 2 i 4 (pszennego i żytniego bardzo dobrego). Znaczną powierzchnię zajmują również gleby kompleksu 8 – zbożowo-pastewnego. Są to, w przewadze gleby klas IVa i IVb, jednak nadmiernie uwilgotnione, zakwaszone i w niskiej kulturze. Użytki zielone w większości zaliczono do kompleksu 2z – średniego, charakteryzującego się okresowo niewłaściwym ich uwilgotnieniem.

Wartość gleb w klasach bonitacyjnych dla obszaru gminy przedstawia się następująco:

- w odniesieniu do gruntów ornich gleby dobre klas IIIa, IIIb i IV zajmują 47 % powierzchni, gleby słabe i najłabsze (V, VI i VII) zajmują resztę powierzchni wg danych z Urzędu Gminy,
- klasy III i IV średniej jakości zajmują 48 % powierzchni w przypadku łąk i pastwisk, pozostała ich część to w obydwu wypadkach klasy V i VI.

Tereny pokryte utworami piaszczystymi i charakteryzująca się glebami mało żyznymi porośnięte są lasami. Dla rolnictwa wykorzystane są na głównie tereny w centralnej i wschodniej części gminy, związane z przewagą obszarów o stosunkowo żyznych glebach.¹

2.1.2.3 Przyroda

Na terenie Gminy Sławno znajdują się następujące obszary podlegające ochronie prawnej:

- ✚ **Rezerwat przyrody „Janiewickie Bagno”** to torfowiskowy obszar o powierzchni około 1,6 km², na którym występują m.in.: reliktowe stanowiska maliny moroszki, kopolowate torfowiska wysokie, stanowiska wełnianki pochwowatej czy sosny karłowej. Drzewostan tworzy głównie sosna (95 %), a wśród gatunków rzadkich i chronionych można spotkać tu widłaki, storczyki czy rosiczki.
- ✚ **Rezerwat przyrody „Sławieńskie dęby”** to zachowana w stanie naturalnym fitocenoza nizinnego subatlantyckiego lasu dębowo-grabowego, zwana grądem pomorskim. Rezerwat stanowi fragment większego kompleksu leśnego z 200-letnim drzewostanem, bogatym runem z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin (wawrzynek wilczczyko, storczyki).
- ✚ **obszar chronionego krajobrazu „Jeziro Łętowskie oraz okolice Kępic”** trudno dostępne brzegi jeziora otoczone terenami bagiennymi i podmokłymi łąkami stanowią tereny łęgowe ptactwa. Oprócz dobrych gleb (I, II, III klasy) niewątpliwie bogactwo naturalne gminy stanowią rozległe kompleksy lasów (głównie mieszanych) zwłaszcza w zachodniej i południowo - wschodniej części.
- ✚ **Natura 2000 Dolina rzeki Wieprzy i Studnicy** Kod obszaru PLH 220038, specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni całkowitej 14349 ha. Obszar Dolina rzeki Wieprzy i Studnicy rozciąga się od źródeł koło Wałdowa i Miastka, aż po miejscowość Staniewice koło Sławna wraz z dużymi fragmentami zlewni tych rzek, w tym terenami źródłkowymi. Wzniesienia morenowe w otoczeniu dolin dochodzą do ponad 200 m n.p.m. Przełomowe odcinki tych rzek mają podgórski charakter. W zlewni Wieprzy zachowały się duże połacie mokradeł, oraz torfowiska wysokie i bory bagiennie. W dolinach rzek występują starorzecza, mezotroficzne i dystroficzne jeziora, niektóre otoczone torfowiskami mechowiskowymi i podmokłymi oraz świeżymi łąkami. Cały obszar charakteryzuje się dużą lesistością. Strone zbocza i liczne wąwozy są porośnięte grądami oraz kwaśnymi i żyznymi buczynami.

¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sławno na lata 2009 – 2013 z perspektywą do roku 2017.

✚ **Natura 2000 Dolina rzeki Grabowej** Kod obszaru PLH 320003, powierzchnia 8255,3 ha. Teren doliny, przez który przepływa rzeka (o charakterze pstrągowym) jest niezwykle urozmaicony krajobrazowo, charakteryzuje się bardzo dużą różnorodnością siedlisk – 16 siedlisk wymienionych w dyrektywie siedliskowej. Obszar doliny porastają torfowiska, wilgotne i świeże łąki z licznymi oczkami śródpolnymi i jeziorami oraz lasy z dominującymi grądami i buczynami. Na terenie tym zachodzą bardzo intensywnie zjawiska źródliskowe. Otóż występują tu liczne, doskonale wykształcone źródła niewapienne, torfowiska źródliskowe i mechowiskowe, a na wysiękach wód źródliskowych utworzyły się łąki z połaciami storczyków. Zlokalizowanych jest tu ponad 600 gatunków roślin naczyniowych, wśród których można spotkać wiele roślin rzadkich i pod ochroną. Teren ten stanowi ważny korytarz ekologiczny. Według dyrektywy siedliskowej, dolinę zamieszkują m.in. takie gatunki zwierząt, jak: wydra, kuna leśna, borsuk; nietoperze: borowiec olbrzymi, karlik malutki, a wśród ptaków: derkacz, orzeł bielik, muchołówka białoszyja, dzięcioł czarny. Woda w Grabowej jest bardzo czysta, o czym świadczy jej charakter pstrągowy, poza tym w rzece żyją wrażliwe na czystość wody takie gatunki ryb, jak: lipień, głowacz białopłetwy oraz minóg strumieniowy.

2.1.3. Procesy demograficzne

Ludność

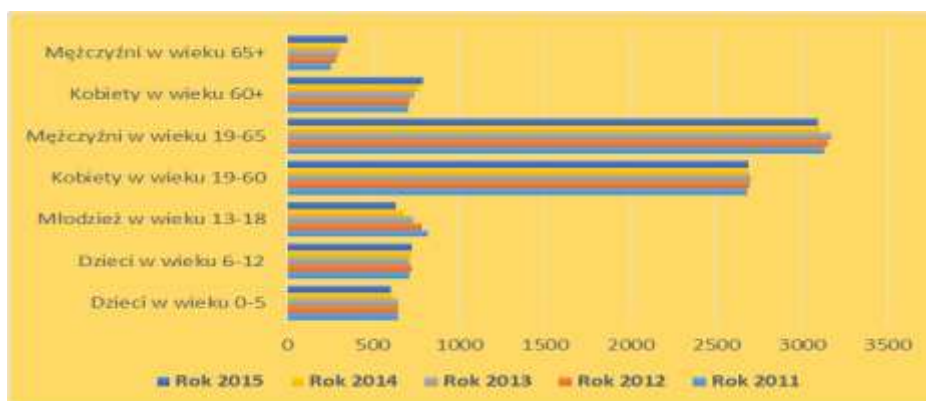
Na koniec 2015 roku gminę Sławno zamieszkiwały 8.894 osoby. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości i wsi wchodzących w skład Gminy jest zróżnicowana. Najliczniej zamieszkałą miejscowością w Gminie są Warszkowo, Sławsko i Wrześnica. Pozostałe miejscowości zaliczane są wielkością do średnich i małych. Zmiany liczebności lokalnej społeczności w ostatnich 5 latach przedstawiono w poniższej tabeli oraz na wykresie.

Tabela 2. Zmiany liczebności ludności w Gminie Sławno w latach 2011-2015

Liczba mieszkańców	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Dzieci w wieku 0-5	647	652	647	621	606
Dzieci w wieku 6-12	713	726	715	729	728
Młodzież w wieku 13-18	823	783	736	683	637
Kobiety w wieku 19-60	2680	2696	2701	2692	2688
Mężczyźni w wieku 19-65	3130	3150	3174	3110	3092
Kobiety w wieku 60+	704	715	746	772	790
Mężczyźni w wieku 65+	260	285	300	317	353
Ogółem	8957	9007	9019	8924	8894

Źródło: opr. własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Wykres 1. Ludność w Gminie Sławno w latach 2011-2015

Źródło: opr. własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Jak wynika z zestawienia, liczba mieszkańców Gminy w badanym okresie malała w sposób umiarkowany, wykazując wahania wzrostu i spadku. Porównując lata 2011, 2012, 2013 to liczba ludności wzrosła o 62 osoby. Natomiast już od roku 2014 i następnie w roku 2015 zmalała łącznie o 125 osób. Stosunkowo najwyższą liczbę mieszkańców w Gminie zanotowano w 2012 r. (9.019 osób), zaś najmniejszą w roku 2015 (8.894 osób).

Analizując poszczególne dane z grup wiekowych i płci zauważyć można, że dominującą grupą wśród osób w wieku produkcyjnym są mężczyźni. Natomiast w przypadku osób po 60 roku życia przeważają kobiety i to niemal dwukrotnie.

Analizując ludność ogółem zauważyć można, że:

- ludność Gminy Sławno stanowi 15,65 % ludności powiatu sławieńskiego,
- ludność Gminy Sławno stanowi 0,52 % ludności województwa zachodniopomorskiego,
- ludność Gminy Sławno stanowi 0,023 % ludności mieszkańców Polski.

Poniżej przedstawiono liczbę ludności w poszczególnych sołectwach wg stanu na dzień 31.12.2015 r.

Tabela 3. Liczba ludności w sołectwach Gminy Sławno w roku 2015

<i>Nazwa sołectwa</i>	<i>Rok 2015</i>
<i>Bobrowice</i>	294
<i>Bobrowiczki</i>	434
<i>Boleszewo</i>	501
<i>Brzeście</i>	182
<i>Gwiazdowo</i>	350
<i>Janiewice</i>	520
<i>Kwasowo</i>	481
<i>Łętowo</i>	294
<i>Noskowo</i>	466
<i>Pomiłowo</i>	154
<i>Radosław</i>	234
<i>Rzyszczewo</i>	3408
<i>Sławsko</i>	901
<i>Smarzewo</i>	361
<i>Stary Kraków</i>	221
<i>Tokary</i>	74
<i>Tychowo</i>	433
<i>Warszkowo</i>	1194
<i>Warszkówko</i>	207
<i>Wrześnica</i>	796
<i>Żabno</i>	51
<i>Żukowo</i>	338
<i>Razem</i>	8894

Źródło: opr. własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Największym sołectwem jest Warszkowo z liczbą 1.194 mieszkańców, następnie Sławsko z liczbą 901 mieszkańców i Wrześnica, którą zamieszkuje 796 osób. Średnią wielkość wahającą się między 520 a 400 mają odpowiednio sołectwa: Janiewice, Boleszewo, Kwasowo, Noskowo, Tychowo i Bobrowiczki. Pozostałe sołectwa mają liczebność dużo mniejszą. Najmniejszym sołectwem jest Żabno, które zamieszkuje 51 mieszkańców.

Gmina Sławno jest największą z gmin wiejskich powiatu sławieńskiego. Większą liczbę mieszkańców posiadają jedynie samorzady miejskie: Darłowo i Sławno. Gmina Sławno posiada największą powierzchnię w porównaniu do innych gmin powiatu sławieńskiego. Gęstość zaludnienia również jest największa wśród gmin wiejskich powiatu (31 osób na km²). Ma także wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym (pierwsze miejsce spośród wszystkich gmin powiatu sławieńskiego).

Elementy te świadczą o tym, że Gmina Sławno posiada wysoki potencjał demograficzny, który może być pozytywnie wykorzystywany w celach rozwoju gospodarczego całego obszaru.

Tabela 4. Wskaźniki demograficzne w Gminie Sławno i innych gminach powiatu sławieńskiego (2014)

Jednostka	Powierzchnia w ha	Ludność w os.	Gęstość zaludnienia	Przyrost naturalny	Saldo migracji	Ludność w wieku produkcyjnym
Miasto Darłowo	2.021	14.059	696	-25	119	62,8
Gmina Darłowo	26.945	8.048	30	16	14	65,4
Gmina Malechowo	22.646	6.506	29	12	-47	64,5
Gmina Postomino	22.686	7.053	31	24	-36	64,1
Miasto Sławno	1.583	12.825	810	13	-40	61,5
Gmina Sławno	28.439	8.998	32	-1	-40	65,6
Powiat Sławieński	141.498	54.348	38	-24	-175	64,1 %

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

Różnicę między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów w danym okresie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, określany jest przez wskaźnik przyrostu naturalnego. W Gminie Sławno wskaźnik ten jest dodatni, pomimo tego, że na przestrzeni lat widać tendencję malejącą przyrostu. Największą liczbę urodzeń zanotowano w roku 2010 (116). W tym samym roku odnotowano największą liczbę zgonów (64). Od roku 2010 liczba urodzeń spadła ze 116 do 90 czyli o 26 osób, uwzględniając liczbę zgonów za ten sam okres przyrost zmalał jedynie o 3 osoby.

Tabela 5. Urodzenia, zgony, przyrost naturalny, także na 1000 ludności w Gminie Sławno

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenie żywe - ogółem	116	108	110	91	90
Zgony ogółem	64	61	58	51	41
Przyrost naturalny	52	47	52	40	49
Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności					
urodzenia żywe na 1000 ludności	13,1	12,1	12,3	10,1	10,0
zgony na 1000 ludności	8,67	8,97	8,19	8,59	10,10
przyrost naturalny na 1000 ludności	4,4	3,1	4,1	1,6	-0,1

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

W każdej gminie na wskaźnik przyrostu naturalnego wpływ mają migracje wewnętrzne i zewnętrzne. Gmina Sławno na przestrzeni ostatnich 5 lat (2010-2014) charakteryzowała się ujemnym saldem migracji wewnętrznych oraz niewielkim, bądź zerowym saldem migracji zagranicznych. Biorąc pod uwagę dane z całego powiatu trend ten w Gminie Sławno jest także niekorzystny (bo ujemny), podczas gdy w Gminie Darłowo i Mieście Darłowo zanotowano w analogicznym okresie tendencję dodatnią. Element ten (podobnie jak w Gminie Malechowo, Postomino i Mieście Sławno) świadczyć może o potrzebie poszukiwania poza miejscem zamieszkania lepszych warunków do życia.

Tabela 6. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
zameldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	102	88	106	92	81
zameldowania z zagranicy					
ogółem	12	11	17	12	5
wymeldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	104	116	93	91	105
saldo migracji					
ogółem	-2	-28	13	1	-24

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

Powyższe dane przedstawiono także na poniższym wykresie pokazując saldo migracji wewnętrznych oraz zagranicznych na przełomie lat 2010-2014.

Wykres 2. Saldo migracji wewnętrznych oraz zagranicznych w Gminie Sławno w latach 2010-2014

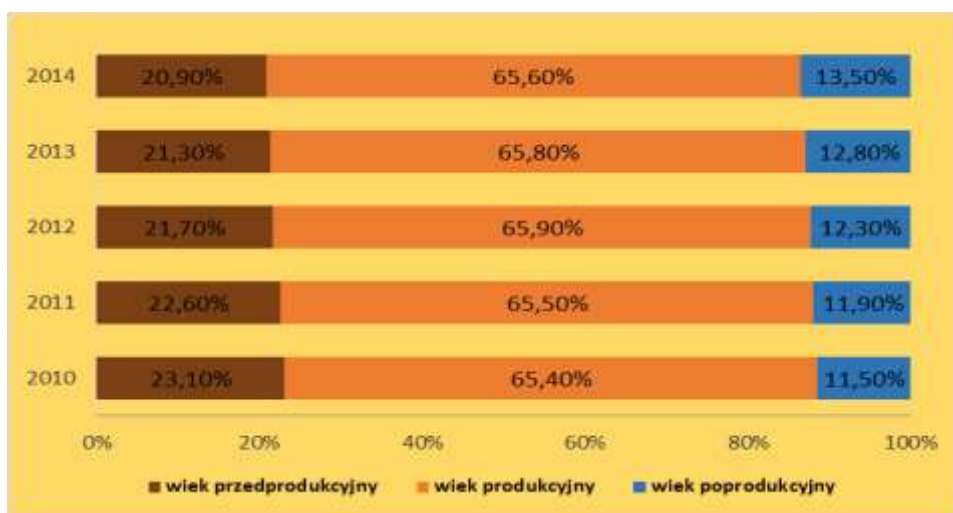

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

W ostatnich 5 latach udział osób w wieku przedprodukcyjnym w społeczności Gminy Sławno – stan na grudzień 2014 roku wskazuje, że ludność w tym wieku pozostawała niemal bez zmian i stanowiła 20,9 % ogólnej liczby mieszkańców, podczas gdy w roku 2010 wskaźnik ten był o 2,2 punktu procentowego wyższy. Zwiększył się z kolei odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (z 11,5 % w 2010 do 13,5 % w roku 2014), przy niemal niezmiennym udziale osób w wieku produkcyjnym. Jak wynika z powyższych zestawień ludność gminy starzeje się. Utrzymujący się na niewielkim poziomie przyrost naturalny, jak również migracje oraz emigracje młodych mieszkańców w celach edukacyjnych zarówno do innych miast jak i za granicę, są głównymi przyczynami opisywanego zjawiska. Należy zauważyć, że tendencja ta od kilku już lat utrzymuje się na podobnym poziomie, przez co zatrzymanie trendu powinno być celem polityki rozwojowej Gminy Sławno. Przedstawiona tendencja wskazuje na odwzorowanie przemian które funkcjonują w danej strukturze wiekowej (mowa już o skali całego kraju), co ewidentnie wymaga poszukiwania zbieżnych ze sobą działań w wielu dziedzinach życia, tak aby dany trend skutecznie powstrzymać a nawet odwrócić.

Odwrócenie proporcji pomiędzy przedstawionymi grupami wiekowymi ewidentnie wpływa w sposób widoczny na rynek pracy oraz decyduje o liczbie ludności w wieku produkcyjnym, które są główną siłą napędową każdej lokalnej gospodarki. Wzrost tej liczby - przy tendencjach rozwojowych w gospodarce - zwiększa potencjał siły roboczej w Gminie, a z drugiej strony – w przypadku słabiej rozwiniętej gospodarki – może powodować wzrost zagrożenia bezrobociem. Dlatego też, jednym z zadań stawianych przed samorządem Gminy Sławno w najbliższych latach będzie skuteczne poszukiwanie takich form rozwoju (społecznego, edukacyjnego czy gospodarczego) mieszkańców, aby dzieci i młodzież kształcąca się poza terenem miejscowości i Gminy Sławno z chęcią tu wracali i pozostawali na dłużej. Aby było to możliwe konieczne są wszelkiego rodzaju działania, które przyczynią się zarówno do rozwoju bazy kulturalnej i edukacyjnej, ale także społecznej, przy jednoczesnym rozwoju i utrzymywaniu zakładów pracy już działających. Tendencję wskaźnikową, na bazie ekonomicznych grup wieku ludności w Gminie Sławno przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za lata 2010 -2014

Na terenie Gminy Sławno wskaźnik bezrobocia kształtuje się na poziomie 11,8 %, biorąc pod uwagę ludności w wieku produkcyjnym. Na dzień 31.12.2015 r. zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sławnie było 695 osób, z tego 342 osoby stanowiły kobiety. Jak widać, w poniższej tabeli Gmina Sławno w porównaniu do innych Gmin powiatu sławieńskiego ma najwyższą stopę bezrobocia jeżeli mówimy o grupie osób w wieku produkcyjnym i wyższą niż średnia województwa określona na poziomie 7,0 % na koniec 2015 r.

W przeciągu ostatnich 5 lat zauważalna jest tendencja spadku bezrobocia z 14,7 do 11,8 % osób w wieku produkcyjnym, czyli o 163 osoby (w porównaniu do roku 2011 kiedy osób bezrobotnych zarejestrowanych było 858, z tego 458 osób stanowiły kobiety). Obecnie kobiety stanowią niemalże połowę bezrobotnych osób (49,2 %). Tylko ok. połowa z nich posiada prawo do zasiłku. Poniżej przedstawiono tendencję kształtowania się bezrobocia w Gminie Sławno na przełomie lat 2011-2015, bezrobocie w poszczególnych sołectwach, a także informację o bezrobociu w przekroju miast i gmin leżących na terenie powiatu sławieńskiego.

Tabela 7. Bezrobocie w Gminie Sławno w latach 2011-2015 (dane z końca każdego roku)

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2011	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
ogółem	osoba	858	1002	874	806	695
mężczyźni	osoba	400	490	457	416	353
kobiety	osoba	458	512	417	390	342
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci						
ogółem	%	14,7	16,9	14,7	13,6	12,4
mężczyźni	%	12,5	15,1	14,1	13,0	11,8
kobiety	%	17,4	19,2	15,4	14,4	12,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, BDL za lata 2011 -2015 oraz WUP w Szczecinie

Tabela 8. Bezrobocie w poszczególnych sołectwach Gminy Sławno wg stanu na dzień 31.12.2015 r.

Sołectwo	Liczba osób w wieku produkcyjnym (19-60 kobiety; 19-65 mężczyźni)	ilość osób bezrobotnych ogółem	Długotrwale bezrobotni	ogółem %	długotrwale bezrobotni w %
ROK 2015					
Bobrowice	183	24	14	13,10 %	7,65 %
Bobrowiczki	293	36	20	12,30 %	6,83 %
Boleszewo	319	45	26	14,10 %	8,15 %
Brzeście	118	13	21	11,00 %	17,80 %
Gwiazdowo	242	19	14	7,80 %	5,79 %
Janiewice	331	40	25	12,10 %	7,55 %
Kwasowo	308	36	15	11,70 %	4,87 %
Łętowo	182	25	10	13,70 %	5,49 %
Noskowo	316	48	31	15,20 %	9,81 %
Pomiłowo	103	12	6	11,60 %	5,83 %
Radosław	162	18	8	11,10 %	4,94 %
Rzyszczewo	222	39	23	17,60 %	10,36 %
Sławsko	590	45	23	7,60 %	3,90 %
Smardzewo	233	25	17	10,70 %	7,30 %
Stary Kraków	135	30	20	21,50 %	14,81 %
Tokary	44	3	3	6,80 %	6,82 %
Tychowo	281	38	22	13,50 %	7,83 %
Warszkowo	771	73	40	9,50 %	5,19 %
Warszkówko	127	23	15	18,10 %	11,81 %
Wrześnica	523	63	40	12,00 %	7,65 %
Żabno	35	2	1	5,70 %	2,86 %
Żukowo	222	38	24	17,10 %	10,81 %
PODSUMOWANIE	5740	695	418	12,40 %	7,28 %

Źródło: opr. własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Tabela 9. Bezrobocie w pow. sławieńskim w stosunku do liczby os. w wieku produkcyjnym na 31.12.2015 r.

Miasto / Gmina	Ogółem		Zamieszkali na wsi		Wskaźnik bezrobocia
	razem	kobiety	Razem	kobiety	
Miasto Darłowo	932	487	0	0	10,5 %
Gmina Darłowo	537	282	537	282	10,2 %
Gmina Malechowo	376	188	376	188	9,0 %
Gmina Postomino	426	225	426	225	9,4 %
Miasto Sławno	717	302	0	0	9,1 %
Gmina Sławno	695	342	695	342	11,8 %
Powiat Sławieński	3.683	1.826	2.034	1.037	10,1 %
Województwo Zachodniopomorskie	79.393	42.822	33.853	19.046	7,3 %

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

Głównym problemem bezrobocia w Gminie Sławno, jest brak wystarczającej liczby ofert pracy w samej gminie jak i w jej otoczeniu lub przenoszenie ich do gmin posiadających atrakcyjne warunki inwestowania (bliskość większych ośrodków pracy jak Sławno, Koszalin, praca sezonowa w ośrodkach nadmorskich). Przy obecnym braku ofert stałego zatrudnienia lub ich niewielkiej ilości, dla wielu bezrobotnych rozwiązaniem staje się zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych.

Ożywienie gospodarcze terenów wiejskich, walka z bezrobociem i tworzenie nowych miejsc pracy stają się najważniejszymi celami działania Gminy. Proces przechodzenia od polityki rolnej do wielofunkcyjnego rozwoju wsi, jest szansą dla ludności wiejskiej.

Na różnicę między zasobami pracy, a wielkością zatrudnienia składają się bezrobotni zarejestrowani, bezrobotni nierejestrowani, bądź pracujący, w tzw. szarej strefie, jak też osoby zatrudnione, nie ujęte w bieżącej sprawozdawczości statystycznej.

Wzrost liczby podmiotów gospodarczych wpływa na spadek bezrobocia. Przypuszczać należy, że szereg podmiotów gospodarczych zawiesza, bądź kończy działalność, powodując wzrost bezrobocia, a statystyka nie nadąża z ujawnianiem tego faktu.

Tabela 10. Pracujący w głównym miejscu pracy, w Gminie Sławno w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
Pracujący wg płci						
ogółem	osoba	523	479	478	522	600
mężczyźni	osoba	260	234	247	268	308
kobiety	osoba	263	245	231	254	292
Pracujący na 1000 ludności						
ogółem	osoba	59	54	53	58	67

Źródło: Bank Danych Regionalnych - GUS

Na możliwość zatrudnienia wpływ ma także poziom wykształcenie. W Gminie Sławno najwięcej osób posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe (25,6 %) oraz podstawowe (24,5 %). Tylko 11,1 % mieszkańców, (czyli ok 1.000 osób) posiada wykształcenie wyższe. Elementy te zdecydowanie wpływają na sposób ich postrzegania przez potencjalnych pracodawców.

Tabela 11. Wykształcenie mieszkańców Gminy Sławno wg NSP 2011

Poziom wykształcenia	Gmina Sławno NSP 2011
Podstawowe nieukończone	2,40 %
Podstawowe ukończone	24,50 %
Gimnazjalne	6,60 %
Zasadnicze zawodowe	25,60 %
Średnie zawodowe	13,80 %
Średnie ogólnokształcące	14,20 %
Policealne	1,70 %
Wyższe	11,10 %

Źródło: Bank Danych Regionalnych - GUS

Głównym problemem rynku pracy w Gminie, jest sprostanie w najbliższym 5-leciu popytowi na miejsca pracy, generowanemu przez wkraczanie młodych ludzi na rynek pracy. Do tej pory zauważalne jest negatywne zjawisko wyjazdów zagranicznych w poszukiwaniu pracy. Tendencja ta powoduje zmniejszającą się liczbę

specjalistów w różnych dziedzinach, których już w chwili obecnej zarówno w Gminie jak i w całej Polsce brakuje. Dlatego też chcąc, aby młodzi ludzie, którzy są przyszłością gminy pozostawali, należy stworzyć odpowiednie warunki do rozwoju własnych inicjatyw, oferowania atrakcyjnych stanowisk za godziwą pensję, jak również dostarczenie infrastruktury odpowiadającej oczekiwaniom mieszkańców. Mając dostęp do odpowiedniej bazy rekreacyjno-sportowej i edukacyjnej rodzice nie będą wysyłać swoich dzieci do szkół w innych gminach, sami także pozostaną na miejscu ciesząc się z oferowanych przez Gminę warunków. Widząc w Gminie tendencję do spadku bezrobocia należy uczynić z tego dodatkowy atut polepszających się warunków życia jej mieszkańców. Należy zwrócić uwagę, że najlepszym sposobem przeciwdziałania bezrobociu, jest wspieranie przedsiębiorczości i prowadzenie polityki prozatrudnieniowej, gdyż aktywność zawodowa warunkuje samowystarczalność rodzin, a tym samym zmniejsza zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej. By tak się stało należy także uczynić wszystko co jest w zasięgu możliwości samorządu, aby mieszkańcy Gminy podnosili swoje kwalifikacje i nabywali nowe umiejętności, które staną się potrzebne i pożądane na obecnym rynku pracy, dzięki czemu istniejący przedsiębiorcy i ci, co planują osiedlenie na terenie Gminy Sławno nie będą poszukiwać specjalistów poza jej obszarem.

2.2. Infrastruktura społeczna

2.2.1. Edukacja i oświata

Na terenie Gminy Sławno działa sieć placówek edukacyjnych, które kształcą dzieci i młodzież na poziomie przedszkolnym, podstawowym oraz gimnazjalnym. W Gminie brak jest żłobków oraz szkół ponadgimnazjalnych. W Gminie Sławno istnieją następujące placówki publiczne:

- 1) Przedszkole Publiczne w Gwiazdowie z filią w Sławsku i Boleszewie**, do którego w roku szkolnym 2015/2016 uczęszczało 87 dzieci, w roku 2016/2017 - 110 dzieci (dane z września 2016).

Przedszkole Gminne w Gwiazdowie znajduje się w budynku byłej szkoły podstawowej. W roku 2013 dokonano zmiany sposobu użytkowania części pomieszczeń szkoły na przedszkole wraz z termomodernizacją budynku. W przyszłości planowany jest montaż instalacji fotowoltaicznej oraz zmiana systemu ogrzewania na gruntowe pompy ciepła.

Przedszkole w Sławsku – powstało w roku 2013 roku na parterze budynku starej szkoły. Jest to wolnostojący budynek z początku XX wieku. Przedszkole powstało po gruntownej przebudowie wnętrza budynku, w wyniku której uzyskano około 200 m² użytkowych powierzchni, w tym 3 sale do zajęć.

Przedszkole w Boleszewie – mieści się w części budynku byłej szkoły podstawowej w Boleszewie. W roku 2013 przebudowano pomieszczenia o łącznej powierzchni użytkowej 260 m² przeznaczając je na punkt przedszkolny oraz świetlicę dla dzieci szkolnych.

- 2) Zespół Szkół w Sławsku**, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum.

Zespół Szkół w Sławsku mieści się w budynku dwukondygnacyjnym, całkowicie podpiwniczonym, z poddaszem nieużytkowym wybudowanym w 1998 r. Problemem szkoły jest brak pełnowymiarowej sali gimnastycznej, która docelowo ma powstać w wyniku planowanej rozbudowy w kierunku północnym.

- 3) Zespół Szkół we Wrześnicy**, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum.

Budynek szkoły składa się z najstarszej części wybudowanej w roku 1915 (obecnie zachodnia część szkoły). W latach 80-tych XX wieku dobudowano do niej drugą, wschodnią część szkoły oraz salę gimnastyczną. W latach 2014-2015 ocieplono stropodach sali gimnastycznej. W kolejnych latach planowane jest przeprowadzenie termomodernizacji obiektu oraz kapitalny remont.

- 4) Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy Armii Krajowej w Warszkowie**

Szkoła Podstawowa w Warszkowie mieści się w budynku o powierzchni użytkowej wynoszącej około 850 m². Obiekt został wzniesiony pod koniec lat 60-tych ubiegłego wieku, jako budynek o dwóch kondygnacjach użytkowych. Wschodnie skrzydło jest parterowe i mieści mini salkę gimnastyczną oraz szatnie i sanitariaty dla uczniów. W roku 2016 przebudowane zostały toalety na parterze, szatnie oraz przebieralnie. W kolejnych latach planowane jest przeprowadzenie kompleksowej termomodernizacji. Obejmie ona ocieplenie wszystkich przegród zewnętrznych budynku, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę pokrycia dachu, zastosowanie opraw zmniejszających zużycie energii elektrycznej, zastosowanie urządzeń zmniejszających użycie wody, wykonanie instalacji fotowoltaicznej oraz zmianę systemu ogrzewania na instalację gruntowych pomp ciepła.

5) Szkoła Podstawowa im. gen. Stefana Roweckiego - Grota w Żukowie

Obecnie szkoła mieści się w dwukondygnacyjnym budynku, którego wiek szacuje się na około 110 lat w przypadku części północnej i około 70 lat w przypadku części południowej. Z początkiem 2016 roku rozpoczęła się rozbudowa istniejącej szkoły o nową część dydaktyczną i nową salę gimnastyczną. Wszystkie budynki zostaną połączone łącznikami. Budynek zostanie wykonany w technologii wysoko energooszczędnej i wyposażony w gruntowe pompy ciepła, wentylację mechaniczną z odzyskiem ciepła, instalację fotowoltaiczną oraz centralny system zarządzania zużyciem energii w budynku. W wyniku rozbudowy uzyskane zostanie około 2 300,00 m² nowej powierzchni użytkowej, w tym powierzchnia sali gimnastycznej ze składaną widownią wyniesie 617,00 m². Zakończenie prac planowane jest na lipiec 2017 roku.

6) Szkoła Podstawowa im. gen. Augusta Emila Fieldorfa ps. „Nil” w Bobrowicach z oddziałem przedszkolny

Placówka mieści się w trzech budynkach rozmieszczonych po dwóch stronach drogi publicznej. Główny budynek z czerwonej cegły jest wpisany do ewidencji zabytków. W roku 2014 w budynku tym wykonano remont toalety na parterze oraz nowe toalety na piętrze przeznaczone dla oddziału przedszkolnego. Ocieplono również strop nad oddziałem przedszkolnym. Drugi budynek szkoły to budynek o dwóch kondygnacjach nadziemnych, z poddaszem nieużytkowym, w którym w roku 2014 adoptowano pomieszczenie socjalne na toalety. W trzecim budynku mieści się biblioteka i toalety. Mając na uwadze potrzeby lokalowe szkoły podejmowane są starania o odzyskanie mieszkania znajdującego się w budynku głównym, zajmowanego obecnie przez lokatorów niezwiązanych ze szkołą i przeznaczenie go na pomieszczenia szkolne.

Organem prowadzącym dla powyższych placówek jest Gmina Sławno.

Oprócz wyżej wymienionych placówek w Gminie działają także dwa niepubliczne przedszkola:

- 1) Przedszkole Niepubliczne „EKOLUDKI” prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Wrzeźnica JEDNOŚĆ, do którego w roku szkolnym 2015/2016 uczęszczało 35 dzieci.
- 2) Wiejskie Ognisko Przedszkolne „Pajacyki” prowadzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Warszkowa, do którego w roku szkolnym 2015/2016 uczęszczało 45 dzieci.

Wartym podkreślenia jest również fakt, iż w roku 2012 – 31 sierpnia zamknięto w Gminie dwie szkoły podstawowe - w Boleszewie oraz w Gwiazdowie.

Dane dotyczące poszczególnych placówek przedstawiono w sposób skompilowany w poniżej tabeli wskazując dane za ostatni rok.

Tabela 12. Liczba uczniów, oddziałów, koszty funkcjonowania i kadra nauczycielska w Gminie Sławno w 2015 r.

Placówki w Gminie Sławno		2015
Przedszkole Gminne w Gwiazdowie z filią w Sławsku i Boleszewie	<i>Liczba uczniów</i>	87
	<i>Liczba oddziałów</i>	5
	<i>Liczba etatów nauczycielskich</i>	8,84
	<i>Liczba nauczycieli</i>	12
	<i>Koszty funkcjonowania w zł. Przedszkole utworzono z dniem 01.09.2013 r.</i>	213.589,35
	<i>Koszt na jednego przedszkolaka w zł.</i>	2.455,05
Przedszkole Niepubliczne „EKOLUDKI” prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Wrzeźnica JEDNOŚĆ	<i>Liczba uczniów</i>	35
	<i>Liczba oddziałów</i>	2
	<i>Liczba etatów nauczycielskich</i>	5
	<i>Liczba nauczycieli</i>	5

Wiejskie Ognisko Przedszkolne „Pajacyki” prowadzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Warszkowa	<i>Liczba uczniów</i>	45
	<i>Liczba oddziałów</i>	2
	<i>Liczba etatów nauczycielskich</i>	2
	<i>Liczba nauczycieli</i>	2
Zespół Szkół w Sławsku, w skład którego wchodzi:		
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Sławsku	<i>Liczba uczniów</i>	125
	<i>Liczba oddziałów</i>	6
	<i>Koszty funkcjonowania w zł.</i>	1.057.100,80
	<i>Koszt na jednego ucznia w zł.</i>	8.456,81
Publiczne Gimnazjum w Sławsku	<i>Liczba uczniów</i>	110
	<i>Liczba oddziałów</i>	6
	<i>Koszty funkcjonowania w zł.</i>	1.222.772,87
	<i>Koszt na jednego ucznia w zł.</i>	11.116,12
	<i>Liczba nauczycieli (SP + Gimnazjum)</i>	26
	<i>Liczba etatów nauczycielskich (SP + Gimnazjum)</i>	23,69
Zespół Szkół we Wrześnicy, w skład którego wchodzi:		
Publiczna Szkoła Podstawowa we Wrześnicy	<i>Liczba uczniów</i>	74
	<i>Liczba oddziałów</i>	6
	<i>Koszty funkcjonowania w zł.</i>	905.183,36
	<i>Koszt na jednego ucznia w zł.</i>	12.232,21
Publiczne Gimnazjum we Wrześnicy	<i>Liczba uczniów</i>	90
	<i>Liczba oddziałów</i>	4
	<i>Koszty funkcjonowania w zł.</i>	830.935,22
	<i>Koszt na jednego ucznia w zł.</i>	9.232,61
	<i>Liczba nauczycieli (SP + Gimnazjum)</i>	21
	<i>Liczba etatów nauczycielskich (SP + Gimnazjum)</i>	19,68
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy Armii Krajowej w Warszkwie	<i>Liczba uczniów</i>	132
	<i>Liczba oddziałów</i>	7
	<i>Liczba etatów nauczycielskich</i>	11,86
	<i>Liczba nauczycieli</i>	13
	<i>Koszty funkcjonowania w zł.</i>	1.219.141,98
	<i>Koszt na jednego ucznia w zł.</i>	9.235,92
Publiczna Szkoła Podstawowa im. gen. Stefana Roweckiego - Grota w Żukowie	<i>Liczba uczniów</i>	104
	<i>Liczba oddziałów</i>	6
	<i>Liczba etatów nauczycielskich</i>	11,55
	<i>Liczba nauczycieli</i>	13
	<i>Koszty funkcjonowania w zł.</i>	1.150.967,19
	<i>Koszt na jednego ucznia w zł.</i>	11.066,99

Publiczna Szkoła Podstawowa im. gen. Augusta Emila Fieldorfa ps. „Nil” w Bobrowicach	<i>Liczba uczniów</i>	96
	<i>Liczba oddziałów</i>	6
	<i>Liczba etatów nauczycielskich</i>	12,41
	<i>Liczba nauczycieli</i>	14
	<i>Koszty funkcjonowania w zł.</i>	1.206.259,54
	<i>Koszt na jednego ucznia w zł.</i>	12.565,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Sławnie

Na terenie Gminy brakuje pełnowymiarowych sal gimnastycznych w szkołach. Sportową infrastrukturą na terenie gminy stanowią:

- sala gimnastyczna przy Zespole Szkół we Wrześnicy,
- kompleks boisk Orlik 2012 zlokalizowany przy Zespole Szkół we Wrześnicy,
- boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół w Sławsku,
- boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej w Warszkwie.

W szkołach w Żukowie, Sławsku i w Bobrowicach do dyspozycji uczniów są boiska trawiaste.

Wszystkie szkoły w Gminie posiadają za to dostateczny dostęp do komputerów, a dzieci uczą się języków obcych – niemieckiego i angielskiego. Po zakończeniu edukacji na terenie Gminy Sławno młodzież dalej kształci się w szkołach ponadgimnazjalnych i technicznych w niedalekim Słupsku, Darłowie lub Koszalinie.

Oceniając szkolnictwo w Gminie Sławno warto pod uwagę wziąć także współczynnik skolaryzacji, który jest jednym z dwóch podstawowych wskaźników stosowanych do badania poziomu edukacji w danej Gminie. Stopa skolaryzacji to odsetek osób uczących się obliczany w stosunku do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym, według podziału na odpowiednie etapy kształcenia. Dla szkół podstawowych przewidziano przedział wiekowy od 7 do 13 lat, a dla szkół gimnazjalnych przedział od 13 do 16 lat. Porównując dane czynniki dla Gminy Sławno w odniesieniu do całego powiatu sławieńskiego oraz poszczególnych gmin z tego obszaru zauważyć można, iż za rok 2014 współczynnik ten dla szkół podstawowych wyniósł 74,59 %, podczas gdy w pozostałych samorządach jego wartości przeważały znacząco poziom 80 %. Podobna sytuacja ma miejsce przy współczynniku dla gimnazjum gdzie wartość wskaźnika dla Gminy Sławno wyniosła 65,33 %, podczas gdy w pozostałych samorządach przyjmowała wartość ponad 80, 90 a nawet 100 %. Elementy te świadczą o tym, że dzieci dojeżdżają do szkół poza teren gminy, w której mieszkają.

Tabela 13. Wskaźnik skolaryzacji dla Gminy Sławno i gmin powiatu sławieńskiego (stan na rok 2014)

<i>Jednostka</i>	<i>Wskaźnik skolaryzacji brutto [%]</i>	
	<i>Szkoły podstawowe</i>	<i>Gimnazja</i>
<i>Miasto Darłowo</i>	97,10	84,64
<i>Gmina Darłowo</i>	89,62	90,81
<i>Gmina Malechowo</i>	85,49	85,77
<i>Gmina Postomino</i>	96,17	93,23
<i>Miasto Sławno</i>	100,25	110,70
<i>Gmina Sławno</i>	74,59	65,33

Poniżej przedstawiono fotografie obrazujące placówki oświatowe w Gminie Sławno:

Szkoła Podstawowa w Bobrowicach

Przedszkole w Boleszewie

Przedszkole w Gwiazdowie

Przedszkole w Sławsku

Zespół Szkół w Sławsku

Szkoła Podstawowa w Warszkwie

Przedszkole w Warszkwie

Przedszkole we Wrześnicy

Zespół Szkół we Wrześnicy

Szkoła Podstawowa w Żukowie

Budowa szkoły w Żukowie /fot. IX 2016 r./

Budowa szkoły w Żukowie /fot. IX 2016 r./

Wizualizacja projektu szkoły w Żukowie

Źródło zdjęć: archiwum Gminy Sławno

2.2.2. Kultura, kultura fizyczna i sport

Do instytucji kulturotwórczych na terenie Gminy Sławno zaliczyć można 22 świetlice wiejskie oraz 1 salę wiejską, które funkcjonują w miejscowościach:

- Bobrowice
- Bobrowiczki
- Boleszewo (istnieje tutaj także sala wiejska)
- Brzeście
- Gwiazdowo
- Janiewice
- Kwasowo
- Łętowo
- Noskowo
- Pomiłowo
- Radość
- Rzyszczewo
- Sławsko
- Smardzewo
- Stary Kraków
- Tokary
- Tychowo
- Warszkowo
- Warszkówko
- Wrzeńnica
- Żabno
- Żukowo

W świetlicach prowadzona jest działalność edukacyjna skierowana zarówno do dzieci, młodzieży, jak i osób dorosłych. Upowszechnianie kultury i edukacji kulturalnej wśród mieszkańców Gminy Sławno polega także na ich

udziale w przedsięwzięciach kulturalnych organizowanych przez świetlice wiejskie w Gminie cyklicznie, bądź też okolicznościowo. Dzięki takim imprezom uczestnicy stają się nie tylko obserwatorami, ale i współtwórcami życia artystycznego poprzez uczestnictwo w wystawach, uroczystościach, konkursach, koncertach, jak również poprzez prezentacje swoich prac i swoich umiejętności, ale także poprzez udział w różnorodnych formach zajęć stałych i warsztatowych. Uczestnictwo w zajęciach może być zespołowe lub indywidualne.

Oferta imprez cyklicznych i okolicznościowych proponowana przez poszczególne świetlice jest duża i w miarę potrzeb poszerzana. Do imprez które na stałe wpisały się w kalendarz należą między innymi:

- Festyn Gminny na powitanie lata „Łętowskie Wianki”,
- dożynki gminne,
- przegląd zespołów folklorystycznych w Warszkwie,
- festyn 4x4 w Bobrowiczkach,
- festyn pn. „Parafiada” w Sławsku.

Na terenie Gminy funkcjonuje **Biblioteka Publiczna Gminy Sławno w Żukowie oraz jej filia we Wrześnicy**. Od połowy sierpnia 2015 r. w strukturze Biblioteki Publicznej Gminy Sławno działa **Świetlica Wiejska w Boleszewie**, zaś z dniem 1 września 2015 r. w skład biblioteki weszła także **Świetlica Wiejska w Smardzewie**. Wszystkie biblioteki prowadzą zajęcia dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych.

Do podstawowych zadań biblioteki należy także:

- gromadzenie, opracowywanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych,
- organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych osobom niepełnosprawnym,
- prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej i wystawienniczej,
- popularyzacja książek i czytelnictwa,
- współpraca z Bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury i innymi organizacjami w rozwijaniu i zaspakajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczności lokalnej,
- doskonalenia form i metod pracy bibliotecznej,
- udostępnianie wiadomości internetowych.

Do pozostałej działalności bibliotek zaliczamy także: udostępnianie mieszkańcom Gminy bezpłatnego dostępu do Internetu wraz z możliwością bezpłatnego korzystania ze skanera czy kserokopiarki.

Poniżej zestawiono dane statystyczne dotyczące bibliotek w Gminie Sławno za ostatnie 5 lat:

Tabela 14. Wskaźniki biblioteczne w Gminie Sławno w latach 2010-2014

BIBLIOTEKI	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014
Placówki biblioteczne						
<i>biblioteki i filie</i>	<i>ob.</i>	2	2	2	2	2
<i>pracownicy bibliotek</i>	<i>osoba</i>	3	2	2	2	4
<i>księgozbiór</i>	<i>wol.</i>	22362	22362	22340	24447	25761
<i>czytelnicy w ciągu roku</i>	<i>osoba</i>	414	418	387	330	350
<i>wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz</i>	<i>wol.</i>	3651	4748	3664	2833	1990
<i>punkty biblioteczne ogółem</i>	<i>ob.</i>	0	0	0	1	0
<i>obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich: wejście do budynku</i>	<i>ob.</i>	1	1	1	1	1
Biblioteki - wskaźniki						
<i>ludność na 1 placówkę biblioteczną</i>	<i>osoba</i>	4451	4454	4488	3011	4499
<i>księgozbiór bibliotek na 1000 ludności</i>	<i>wol.</i>	2512,0	2510,3	2489,1	2706,1	2863,0
<i>czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności</i>	<i>osoba</i>	47	47	43	37	39
<i>wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach</i>	<i>wol.</i>	8,8	11,4	9,5	8,6	5,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych lata 2010-2014

Biorąc powyższe elementy pod uwagę w ostatnich latach Gmina Sławno wykonała szereg inwestycji (także przy udziale środków pozabudżetowych). Były to między innymi:

1. Modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej w miejscowości Janiewice (2010 rok) przy udziale środków w ramach programu PROW na lata 2007-2013.
2. Rewitalizacja miejscowości Noskowo oraz Tychowo poprzez remonty świetlic wiejskich pełniących funkcje społeczno-kulturalne wraz z zakupem wyposażenia (2013 rok) przy udziale środków z programu PO RYBY na lata 2007-2013.
3. Modernizacja świetlicy wiejskiej w Boleszewie (2013 rok).
4. Remont świetlicy wiejskiej w Gwiazdowie (2014 rok).
5. Poprawa infrastruktury społeczno-kulturalnej poprzez przebudowę i wyposażenie budynku świetlicy wiejskiej z przeznaczeniem na funkcjonowanie teatryku kukielkowego „Pingwinki” w miejscowości Kwasowo w Gminie Sławno” współfinansowanego ze środków PROW na lata 2007-2013 (2014 rok).
6. Remont wnętrza świetlicy wiejskiej we Wrześnicy (2014 rok).
7. Remont salki wiejskiej w Radosławiu (2014 rok).

Oprócz tego na terenie Gminy wybudowano i wyposażono place zabaw w następujących miejscowościach:

1. w Bobrowiczkach, Noskowie, Warszkowie i Warszkówku (2012 rok),
2. w Rzyszczewie (2012) - inwestycja została dofinansowana z budżetu Fundacji Partnerstwo Dorzecze Słupi przeznaczonego na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach programu PROW na lata 2007-2013 r.,
3. w Rzyszczewku (2013 rok),
4. dwa place zabaw w Sławsku (2014 rok); w ramach rządowego programu „Radosna szkoła” Gmina Sławno uzyskała dotację z Ministerstwa Edukacji Narodowej w wysokości ponad 63 tys. zł na urządzenie placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Sławsku oraz na terenie podożynkowym w Sławsku w ramach dotacji z programu PROW na lata 2007-2013 powstał plac zabaw ze ścianką wspinaczkową, zjazdem linowym, karuzelą i huśtawkami, zamontowano też drążki i równoważnię,
5. przy Szkole Podstawowej w Bobrowicach (2014 rok), w ramach projektu dofinansowanego z programu PO Kapitał Ludzki na lata 2007-2013,
6. przy Punkcie Przedszkolnym w Boleszewie (2014 rok) z dotacji z programu PROW na lata 2007-2013 - LEADER +,
7. w Kwasowie (2014 rok) w ramach projektu „Tęczowy plac zabaw” ze środków programu PROW na lata 2007-2013,
8. we Wrześnicy (2015 rok) ze środków programu PROW na lata 2007-2013,
9. w Gwiazdowie (2015 rok) ze środków programu PROW na lata 2007-2013,
10. w Janiewiczach (2015 rok) ze środków programu PROW na lata 2007-2013 - LEADER+, poprzez Lokalną Grupę Działania Partnerstwo Dorzecze Słupi,
11. w Brześciu, Sławsku (filia Przedszkola Gminnego), Starym Krakowie (2016 rok).

Dla potrzeb mieszkańców wybudowano także place rekreacyjne, których część została dodatkowo wyposażona w wiaty rekreacyjne czy siłownie w miejscowościach:

1. Pomiłowo (2012 rok) ze środków funduszu sołeckiego.
2. Bobrowiczki i Rzyszczewo (2013 rok) ze środków funduszu sołeckiego.
3. Warszkowo i Warszkówko, dzięki czemu powstały siłownie zewnętrzne w obu miejscowościach ze środków programu PROW 2007-2013.
4. Janiewice, gdzie ogrodzono plac zabaw oraz zamontowano siłownie zewnętrzne (2015 rok); ze środków programu PROW 2007-2013 - LEADER+ poprzez Lokalną Grupę Działania Partnerstwo Dorzecze Słupi.
5. Rzyszczewo (2013 rok) – ze środków programu PO RYBY 2007-2013.
6. Bobrowiczki (2015 rok) - przy placu zabaw powstały siłownie zewnętrzne ze środków programu PROW 2007-2013 wraz z budową placów zabaw przy Przedszkolu Gminnym w Gwiazdowie i przy Punkcie Przedszkolnym we Wrześnicy.
7. Rzyszczewo (2013 rok), gdzie powstały siłownie zewnętrzne - projekt został dofinansowany z programu PROW 2007-2013 - LEADER+.

Obecnie na terenie Gminy Sławno prężnie działa 8 klubów sportowych, w tym 2 uczniowskie kluby sportowe. Ponadto w ramach jednego z działających na terenie gminy stowarzyszeń utworzono sekcję sportową o nazwie „Łętowska Dolina”, która również została zarejestrowana w Koszalińskim Okręgowym Związku Piłki Nożnej i bierze udział w rozgrywkach klasy A.

Najstarszym klubem sportowym na terenie Gminy Sławno jest KS „Wrzos” Wrześnica, który funkcjonuje już od ponad 40 lat. Pozostałe kluby także mają bogate doświadczenie w organizacji rozgrywek sportowych.

Ludowy Zespół Sportowy „Błękitni” Tychowo rozpoczął swoją działalność już w latach 80-tych XX wieku, a Ludowy Zespół Sportowy „Kolorowi” Rzyszczewo działa od roku 1974, choć do ewidencji został wpisany dopiero w 2007 r.

Ponadto na terenie Gminy istnieje jeszcze 5 klubów:

- a) KS „Olimpic – Mieszko” Warszkowo,
- b) LZS „Pogoń” Noskowo,
- c) KS „Derby” Gwiazdowo,
- d) LZS „Orzeł” Smardzewo.
- e) „Dolina Łętowska” Łętowo.

Z wymienionych powyżej klubów sportowych cztery biorą udział w rozgrywkach klasy A (KS „Wrzos” Wrześnica, LZS „Orzeł” Smardzewo, KS „Olimpic – Mieszko” Warszkowo, „Dolina Łętowska” Łętowo), a cztery w rozgrywkach klasy B Koszalińskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej. Wszystkie kluby zrzeszają blisko 200 zawodników, jak i członków zarządów. Działają aktywnie na rzecz lokalnych społeczności: organizują festyny, zbiórki publiczne, mecze pokazowe, obozy treningowe w czasie wakacji letnich, włączają się też w organizację dożynek i innych gminnych imprez. Krzewiąc kulturę fizyczną, przeciwdziałają patologii młodzieży, integrują społeczność, ale również pozytywnie wpływają na rozwój Gminy Sławno i jej promocję. Mecze lokalnych drużyn cieszą się sporą popularnością, czego dowodem jest obecność wielu kibiców podczas rozgrywek.

W 2013 roku powstał pierwszy w gminie uczniowski klub sportowy. UKS Wrześnica zajmuje się dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym, a wiodącą dyscypliną sportową klubu jest piłka nożna. Z kolei od września 2015 r. działalność swą rozpoczął UKS Żukowo, który oprócz organizowania treningów piłki nożnej prowadzi również sekcję tenisa stołowego. Wielu przedstawicieli tych organizacji uczestniczy w różnego typu zawodach, konkursach i meczach zdobywając wiele medali, wyróżnień i dyplomów. Wszystko to niewątpliwie wpływa na promocję Gminy Sławno. Poniżej przedstawiono tabelę pokazującą liczbę funkcjonujących klubów sportowych na terenie Gminy Sławno oraz obiektów sportowych:

Tabela 15. Zestawienie klubów sportowych i UKS w Gminie Sławno - stan na koniec roku 2015

<i>SPORT</i>	<i>Jednostka miary</i>	<i>2015</i>
<i>Kluby sportowe łącznie z UKS</i>	<i>szt.</i>	<i>8</i>
<i>członkowie</i>	<i>osoba</i>	<i>200</i>
<i>ćwiczący ogółem</i>	<i>osoba</i>	<i>168</i>
<i>ćwiczący mężczyźni</i>	<i>osoba</i>	<i>147</i>
<i>ćwiczący kobiety</i>	<i>osoba</i>	<i>21</i>
<i>ćwiczący do lat 18 ogółem</i>	<i>osoba</i>	<i>32</i>
<i>ćwiczący do lat 18 chłopcy</i>	<i>osoba</i>	<i>21</i>
<i>ćwiczący do lat 18 dziewczęta</i>	<i>osoba</i>	<i>11</i>
<i>sekcje sportowe</i>	<i>szt.</i>	<i>6</i>
<i>instruktorzy sportowi</i>	<i>osoba</i>	<i>2</i>
<i>inne osoby prowadzące zajęcia sportowe</i>	<i>osoba</i>	<i>4</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych lata 2010-2014

Gmina Sławno posiada 2 boiska wielofunkcyjne o nawierzchni z tworzywa sztucznego - przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Sławsku oraz przy Szkole Podstawowej w Warszkwie. Przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum we Wrześnicy funkcjonuje kompleks boisk "Orlik 2012". Szkoły we Wrześnicy dysponują też salą sportową.

Niemal w każdej miejscowości wygospodarowano również tereny pod boiska wiejskie. Niektóre z nich zarządzane są przez kluby sportowe, biorące udział w rozgrywkach klasy A i B Koszalińskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej. Na terenie rekreacyjnym w Łętowie funkcjonuje boisko do piłki siatkowej – plażowej.

Zaplecze sportowo-rekreacyjne stanowią też place zabaw położone niemal w każdej miejscowości gminy oraz licznie powstające siłownie zewnętrzne. Tereny rekreacyjne uzupełniają wiaty i place integracyjne oraz miejsca na ognisko i inna infrastruktura.

Problemem w Gminie jest brak odpowiedniej infrastruktury sportowej, a w szczególności brak pełnowymiarowych sal sportowych oraz boiska do lekkoatletyki, co powoduje poważne ograniczenia w rozwoju różnych dyscyplin sportowych, niekorzystnie wpływa na kondycję fizyczną dzieci i młodzieży, a także przyczynia się do wzrostu zagrożeń wynikających z patologii oraz dysfunkcji socjologicznych i zdrowotnych. Brak właściwej infrastruktury sportowej bardzo utrudnia prowadzenie zajęć wychowania fizycznego, a w efekcie przekłada się na słabe wyniki sportowe i niezadowalające wyniki w nauczaniu. Dzięki inwestycjom w infrastrukturę sportową nastąpi zwiększenie powszechności i dostępności sportu w społeczeństwie oraz zostaną stworzone możliwości wykorzystania obiektów dla organizacji imprez sportowych o zasięgu lokalnym. Dostępność do boisk i hal sportowych o wysokim standardzie zmienia podejście do sportu, zachęca dzieci i młodzież do jego uprawiania, a tym samym może przyczynić się do rozwoju młodych talentów sportowych.

W ostatnich latach ze środków własnych oraz przy wsparciu środków pozabudżetowych Gmina Sławno na rzecz swoich mieszkańców zrealizowała następujące projekty z zakresu sportu i rekreacji:

ROK 2011

- Budowa boiska „ORLIK 2012” we Wrześnicy. W ramach inwestycji wybudowano boisko piłkarskie z nawierzchnią ze sztucznej trawy, boisko wielofunkcyjne do koszykówki, siatkówki, tenisa ziemnego, piłki ręcznej, budynek sanitarno-szatniowy oraz oświetlenie. Nawierzchnia boiska piłkarskiego o wymiarach 30 m x 62 m została wykonana z trawy syntetycznej, natomiast boiska wielofunkcyjnego z poliuretanu.
- Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego w Sławsku.

ROK 2013

- Budowa zaplecza sanitarno-szatniowego przy boisku sportowym w Smardzewie.
W ramach inwestycji zamontowano 4 kontenery socjalne wraz z ich podłączeniem do sieci energetycznej, wodociągowej i kanalizacyjnej oraz budową chodnika z kostki betonowej. Znajdują się w nich dwie szatnie dla drużyn piłkarskich, pomieszczenie dla trenera i sędziego oraz toalety i pomieszczenia sanitarne, wyposażone w umywalki i kabiny prysznicowe.

ROK 2014

- Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Warszkwie w ramach projektu „Budowa i wyposażenie terenów rekreacyjnych w miejscowościach Warszkwie i Warszkwówko w Gminie Sławno”, przy wsparciu środków z PROW oraz budowa siłowni zewnętrznych w obu miejscowościach.
Boisko wielofunkcyjne o wymiarach 44 x 24 m pokryte zostało nawierzchnią z trawy syntetycznej. Na płycie wyznaczono boisko do piłki ręcznej i nożnej, 2 boiska do koszykówki, kort do tenisa ziemnego i boisko do siatkówki. Teren ogrodzono, zamontowano piłkochwyty i niezbędny sprzęt sportowy. Wybudowano też chodniki z kostki betonowej, a pozostałe miejsca uzupełniono nawierzchnią z trawy naturalnej.
- Montaż nowych piłkochwyków na boisku sportowym w Łętowie.
- Modernizacja boisk sportowych w Łętowie, Gwiazdowie i Wrześnicy.

ROK 2015

- Budowa infrastruktury na boisku piłkarskim w Boleszewie i Radosławiu.
- Budowa boiska do koszykówki w Boleszewie.
- Budowa siłowni zewnętrznej w Bobrowiczkach przy wsparciu środków z PROW 2007-2013.

- Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w miejscowości Janiewice przez Stowarzyszenie Przyjaciół Warszka. Zadanie zostało dofinansowane z budżetu Fundacji Partnerstwo Dorzecze Słupi przeznaczonego na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach środków PROW 2007-2013.

Poniżej przedstawiono fotografie obrazujące boiska sportowe w Gminie Sławno:

Boisko w Warszawie

Boisko we Wrześnicy

Źródło zdjęć: archiwum Gminy Sławno

2.2.3. Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie Gminy nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają strażacy z 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, które funkcjonują w następujących miejscowościach:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Sławsku.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Żukowie.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bobrowicach.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gwiazdowie.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Janiewicach.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Starym Krakowie.
- Ochotnicza Straż Pożarna we Wrześnicy.

W OSP na terenie Gminy działa około 150 czynnych strażaków ochotników. Dwie Jednostki z Żukowa i ze Sławska należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, co oznacza, że w razie zagrożeń o szerszej skali mogą być dysponowane na terenie całego kraju.

Gminne Jednostki OSP wyposażone są w podstawowy i specjalistyczny sprzęt ochrony przeciwpożarowej, a w szczególności w sprzęt ratownictwa technicznego, pompy szlamowe, pompy pływające, agregaty prądotwórcze, piły spalinowe do drewna, piły spalinowe do betonu i stali, sprzęt łączności radiotelefonicznej. Dysponują także dwoma samochodami pożarniczymi ciężkimi, pięcioma samochodami średnimi i trzema samochodami lekkimi.

W latach 2010-2015 samorząd gminny zmodernizował dwie remizy OSP w Gwiazdowie i Bobrowicach oraz rozbudował dwie remizy OSP we Wrześnicy i Janiewicach. W roku 2008 skarosowano - zmodernizowano samochód pożarniczy Jelcz, a w 2011 roku pozyskano dwa średnie samochody pożarnicze marki STAR i STEYR (używane).

W latach 2014-2015 zakupiono dwa nowe samochody pożarnicze, dla OSP w Bobrowicach (RENAULT MASTER – lekki samochód pożarniczy wraz z pakietem ratownictwa ekologicznego) i dla OSP w Sławsku (MERCEDES ATEGO – średni samochód pożarniczy wraz z przewoźnym agregatem prądotwórczym o mocy 60 KW).

W dobie rosnących zagrożeń strażacy ochotnicy działają nie tylko podczas gaszenia pożarów, ale również podczas wystąpienia lokalnych podtopień, usuwaniu skutków wichur czy śnieżyc. Ich działalność widzimy również podczas organizacji różnego rodzaju uroczystości kościelnych, gminnych i lokalnych.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają także Policjanci - dwaj dzielnicowi z Komendy Powiatowej Policji w Sławnie. Wg statystyk w Gminie Sławno w przeciągu ostatnich 3 lat miało miejsce 427 przestępstw różnego rodzaju. W okresie 2013-2015 nie zanotowano natomiast żadnych wykroczeń. Liczba czynów popełnionych przez nieletnich w przeciągu tego okresu także nie była duża. Zanotowano tylko kilka takich przypadków m.in. w sołectwie Bobrowice (1), Boleszewo (1), Janiewice (2), Żabno (2).

W podziale na miejscowości przedstawiało się to w sposób następujący:

Tabela 16. Statystyki policyjne w Gminie Sławno w latach 2013-2015 wg sołectw

Sołectwa	Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie Gminy Sławno			Liczba czynów karalnych popełnionych przez nieletnich na przełomie 2013-2015			Razem
	Lata	2013	2014	2015	2013	2014	
Bobrowice	9	6	8	0	1	0	24
Bobrowiczki	16	10	10	0	0	0	36
Boleszewo	5	5	4	0	1	0	15
Brzeście	2	1	7	0	0	0	10
Gwiazdowo	9	0	7	0	0	0	16
Janiewice	12	3	7	0	1	1	24
Kwasowo	22	8	16	0	0	0	46
Łętowo	5	0	6	0	0	0	11
Noskowo	11	10	5	0	0	0	26
Pomiłowo	9	0	8	0	0	0	17
Radosław	2	0	5	0	0	0	7
Rzyszcze	4	2	5	0	0	0	11
Sławsko	15	7	13	0	0	0	35
Smardzewo	3	2	1	0	0	0	6
Stary Kraków	9	7	3	0	0	0	19
Tokary	1	0	0	0	0	0	1
Tychowo	10	7	7	0	0	0	24
Warszkowo	11	12	13	0	0	0	36
Warszkówko	6	6	0	0	0	0	12
Wrześnica	17	7	8	0	0	0	32
Żabno	0	1	1	0	1	1	4
Żukowo	6	3	6	0	0	0	15
Razem	184	97	140	0	4	2	427

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Poniżej kilka fotografii obrazujących obiekty OSP w Gminie Sławno

OSP w Bobrowicach

OSP w Gwiazdowie

OSP w Janiewiczach

OSP w Sławsku

OSP w Starym Krakowie

OSP we Wrzeźnicy

OSP w Żukowie

Źródło zdjęć: archiwum Gminy Sławno

2.2.4. Organizacje pozarządowe

Tabela 17. Organizacje pozarządowe w Gminie Sławno wraz z celami statutowymi

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Cele statutowe
1.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Żukowo, Łętowo, Brzeście „Mała Ojczyzna”	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Żukowo, Łętowo, Brzeście, Janiewice i Gwiazdowo w gminie Sławno.</i> 2. <i>Wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w lokalnej społeczności.</i> 3. <i>Inspirowanie i wspieranie aktywności obywatelskiej w dziedzinie ochrony środowiska.</i>
2.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Janiewic „NASZA WIEŚ” (nieaktywne)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego. 2. Budowanie świadomości obywatelskiej. 3. Promowanie wsi Janiewice i jej mieszkańców. 4. Wspieranie rozwoju kulturalnego i oświatowego. 5. Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych. 6. Podejmowanie działań służących rozwojowi przedsiębiorczości. 7. Pozyskiwanie środków na działalność z dostępnych funduszy pomocowych.
3.	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Sławsku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego. 2. Budowanie świadomości obywatelskiej. 3. Promowanie wsi Janiewice i jej mieszkańców. 4. Wspieranie rozwoju kulturalnego i oświatowego. 5. Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych. 6. Podejmowanie działań służących rozwojowi przedsiębiorczości. 7. Pozyskiwanie środków na działalność z dostępnych funduszy pomocowych.
4.	Stowarzyszenie Mieszkańców Na Rzecz Rozwoju Wsi Bobrowiczki	Celem stowarzyszenia jest działalność wspomagająca rozwój społeczności lokalnej, rozwój gospodarczy, wspieranie inicjatyw społecznych, upowszechnianie edukacji, kultury i aktywnego spędzania czasu wolnego, w szczególności dzieci i młodzieży, a także pomoc ludziom ubogim.
5.	Stowarzyszenie Przyjaciół Warszkowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie i propagowanie inicjatyw i działań sprzyjających rozwojowi społecznemu, gospodarczemu i kulturalnemu wsi. 2. Pobudzanie w mieszkańcach potrzeby przynależności do lokalnej społeczności i ich aktywizacja społeczna. 3. Działalność na rzecz poprawy warunków życia społeczności. 4. Działalność w sferze pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej, wyrównywanie ich szans życiowych. 5. Podtrzymywanie tradycji narodowych i ludowych, pielęgnowanie polskości, rozwój świadomości narodowej. 6. Upowszechnianie kultury narodowej. 7. Promocja zdrowego trybu życia i ochrona zdrowia. 8. Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej mieszkańców. 9. Rozwój i promocja edukacji szkolnej i przedszkolnej oraz wychowanie dzieci i młodzieży. 10. Organizacja i promocja wypoczynku, krajoznawstwa dzieci i młodzieży. 11. Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. 12. Aktywizacja osób starszych. 13. Działalność charytatywna na rzecz mieszkańców wymagających pomocy.
6.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gwiazdowa "NASZE GWIAZDOWO"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wszechstronne działanie na rzecz organizacji pozarządowych. 2. Wspieranie społecznej aktywności obywateli, w tym między innymi takich grup społecznych jak: osoby niepełnosprawne, seniorzy bezrobotni, dzieci, kobiet oraz inne grupy społeczne wymagające wsparcia. 3. Działania na rzecz swobodnego dostępu do informacji niezbędnej dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. 4. Wspieranie dobroczynności i działań humanitarnych.
7.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Wrzeźnica "JEDNOŚĆ"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Integracja lokalnego środowiska społeczno – gospodarczego. 2. Wspomaganie inicjatyw mających na celu ograniczenie bezrobocia. 3. Pomoc podmiotom rozpoczynającym działalność gospodarczą. 4. Rozwój przedsiębiorczości poprzez aktywizację lokalnego społeczeństwa. 5. Podejmowanie inicjatyw społecznych i politycznych mających na celu rozwój wsi Wrzeźnica. 6. Promocja potencjału gospodarczego i walorów krajobrazowo – turystycznych gminy. 7. Wspieranie procesów przekształceń wsi i rolnictwa. 8. Poprawa infrastruktury na obszarach wiejskich. 9. Budowanie wzajemnych więzi międzyludzkich. 10. Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na terenie powiatu i regionu, które w swych programach zachowują zasady uczciwości. 11. Działalność naukowo – edukacyjna, działania na rzecz dostępu do informacji. 12. Działalność charytatywna.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Cele statutowe
8.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Rzyszczewo i Rzyszczewko	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności kulturalnej i rekreacyjnej w zakresie wspierania i pomocy w przedsięwzięciach kulturalnych na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych. 2. Wspomaganie wszelkich inicjatyw gospodarczych mieszkańców wsi. 3. Integracja i mobilizacja do aktywnego udziału w życiu społecznym. 4. Działanie na rzecz poszanowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi.
9.	Fundacja Po Piąte	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona prawna życia ludzkiego od momentu poczęcia do naturalnej śmierci. 2. Ochrona praw dziecka od momentu poczęcia. 3. Działalność kulturalna i oświatowa wspierająca rodzinę i świadome rodzicielstwo. 4. Wspieranie inicjatyw na rzecz promocji zdrowia, kultury fizycznej i sportu oraz wychowania dzieci i młodzieży. 5. Kształtowanie patriotycznych i moralnych postaw społecznych w oparciu o poszanowanie godności człowieka i życia ludzkiego. 6. Działalność naukowa i naukowo – techniczna wspierająca programy prorodzinne. 7. Wspieranie instytucji małżeństwa.
10.	Stowarzyszenie „Moja Wieś Sławsko”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności edukacyjnej, kulturowej i sportowej na rzecz mieszkańców sołectwa Sławsko. 2. Inicjowanie, organizowanie i wspieranie działań na rzecz rozwoju lokalnego, rolnictwa, agroturystyki oraz promowanie i reklama wsi Sławsko. 3. Inicjowanie, organizowanie i wspieranie działań mających na celu aktywizację zawodową i twórczą mieszkańców Sławska. 4. Inicjowanie, organizowanie i wspieranie działań na rzecz ochrony przyrody. 5. Poznawanie historii regionu i kultywowanie tradycji wsi. 6. Kultywowanie idei patriotyzmu, promocja obronności i bezpieczeństwa kraju. 7. Prawidłowe zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. 8. Organizowanie czasu wolnego osobom starszym, niepełnosprawnym, samotnym i bezrobotnym.
11.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Stary Kraków (nieaktywne)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wszechstronny rozwój wsi. 2. Współpraca z organizacjami o podobnym charakterze w kraju i zagranicą. 3. Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw w celu przyspieszenia ich rozwoju i poprawy konkurencyjności. 4. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej przygotowania do pozyskiwania funduszy z unii europejskiej. 5. Wspieranie działań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy. 6. Kreowanie i propagowanie wizerunku polskiej wsi w celu zachowania dziedzictwa kulturowego. 7. Promowanie regionalnych produktów żywnościowych w tym produktów rybnych. 8. Promowanie walorów regionalnych oraz kreowanie przedsiębiorczości na terenach wiejskich poprzez rozwój turystyki. 9. Podejmowanie działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa mieszkańców wsi. 10. Stworzenie możliwości szeregu dostępu do edukacji mieszkańców wsi. 11. Poprawę dostępności mieszkańców wsi do świadczeń medycznych i lekarzy specjalistów. 12. Promocja szeroko rozumianej kultury i rozrywki. 13. Integracja środowisk reprezentujących różne interesy grupowe w kraju i zagranicą. 14. Aktywizacja ludności. 15. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych. 16. Działania na rzecz ochrony środowiska. 17. Promowanie i rozwój rybołówstwa morskiego, rybactwa śródlądowego oraz wędkarstwa.
12.	Stowarzyszenie Turystyki Rowerowej i Pieszej „Na szlaku”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagowanie turystyki rowerowej i pieszej, popularyzacja zdrowego trybu życia i aktywnego spędzania czasu wolnego, propagowanie walorów turystycznych i krajoznawczych ziemi sławieńskiej. 2. Działania na rzecz rozwoju infrastruktury rowerowej i pieszej, tworzenie płaszczyzny wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy osobami i instytucjami zainteresowanymi, organizowanie zajęć turystyki rowerowej, pieszej i imprez masowych dla społeczności lokalnej w celu wszechstronnego rozwoju sprawności fizycznej, upowszechnienie idei ochrony środowiska i poszanowania otaczającej nas przyrody.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Cele statutowe
13.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Integracji Wsi Boleszewo (nieaktywne)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego. 2. Wspieranie zrównoważonego rozwoju wsi Boleszewo, polegającego na integracji, ładu środowiskowego, gospodarczego, społecznego i przestrzennego. 3. Promowanie wsi Boleszewo, gminy Sławno oraz regionu zachodniopomorskiego i jego mieszkańców. 4. Prowadzenie społecznej szkoły i przedszkola po zlikwidowaniu szkoły publicznej w Boleszewie. 5. Wspieranie rozwoju kulturalno – sportowego, oświatowego i edukacyjnego. 6. Organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. 7. Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych. 8. Podejmowanie działań służących rozwojowi przedsiębiorczości. 9. Wspieranie rozwoju infrastruktury rolniczej, pozarolniczej i wiejskiej. 10. Ochrona dziedzictwa kulturalnego oraz przyrody objętej ochroną występującej na naszym terenie. 11. Pozyskiwanie środków na działalność z dostępnych funduszy pomocowych. 12. Wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym.
14.	„Tychowo – Kraina Moich Marzeń”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie regionu, kultury ludowej i lokalnych tradycji. 2. Organizowanie i prowadzenie działań na rzecz rozwoju infrastruktury wsi Tychowo. 3. Wspieranie inicjatyw społecznych i gospodarczych wsi. 4. Promocja i organizacja wolontariatu. 5. Działania na rzecz edukacji oświaty i wychowania. 6. Działania na rzecz ochrony zdrowia i niesienia pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym. 7. Organizacja i koordynacja imprez okolicznościowych i innych o zasięgu gminnym, powiatowym i regionalnym. 8. Udział w organizowaniu wystaw, wernisaży, dorobku artystycznego twórców nie tylko ludowych. 9. Współpraca na rzecz wspierania działalności świetlic wiejskich, środowiskowych. 10. Promowanie zdrowego stylu życia i podejmowanie inicjatyw w zakresie rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji w środowisku wiejskim.
15.	Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Tokary „Tokary – Moje Najpiękniejsze Miejsce Na Ziemi”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inicjowanie i wspieranie wszelkich działań na rzecz rozwoju sołectwa Tokary. 2. Prowadzenie działalności edukacyjnej, kulturowej i sportowej na rzecz mieszkańców sołectwa Tokary. 3. Inicjowanie, organizowanie i wspieranie działań na rzecz rozwoju lokalnego, rolnictwa, agroturystyki oraz promowanie i reklama wsi Tokary. 4. Inicjowanie, organizowanie i wspieranie działań mających na celu aktywizację zawodową i twórczą mieszkańców Tokar. 5. Inicjowanie, organizowanie i wspieranie działań na rzecz ochrony przyrody. 6. Poznawanie historii regionu i kultywowanie tradycji wsi. 7. Kultywowanie idei patriotyzmu, promocja obronności i bezpieczeństwa kraju. 8. Prawidłowe zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. 9. Organizowanie letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży. 10. Organizowanie czasu wolnego osobom starszym, niepełnosprawnym, samotnym i bezrobotnym.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Cele statutowe
16.	Stowarzyszenie Osób Dotkniętych Chorobami Przewlekłymi i ich Rodzin „Biała Orchidea” w Warszku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych osób i ich rodzin. 2. Wspieranie psychiczne, medyczne, finansowe, prawne osób chorych i ich rodzin. 3. Prowadzenie działalności popularyzatorskiej oraz edukacyjnej w dziedzinach działania stowarzyszenia. 4. Upowszechnianie wiedzy z zakresu zdrowia, zdrowego stylu życia. 5. Wspieranie organizacyjne i rzeczowe jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych zaangażowanych w leczenie i wspieranie osób chorych i ich rodzin. 6. Organizowanie eventów, festynów i innych wydarzeń. 7. Szerzenie turystyki lokalnej. 8. Opieka i organizowanie czasu dzieci i młodzieży. 9. Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób dotkniętych chorobą. 10. Organizacja szkoleń i warsztatów w zakresie pierwszej pomocy. 11. Promocja i organizacja wolontariatu. 12. Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. 13. Wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych. 14. Pozyskiwanie funduszy na wsparcie konkretnych osób i celów. 15. Działalność charytatywna. 16. Ochrona i promocja zdrowia. 17. Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych. 18. Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 19. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej. 20. Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami. 21. Promocja i organizacja wolontariatu. 22. Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka. 23. Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym.
17.	Stowarzyszenie „Łętowska Dolina”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie i propagowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających rozwojowi społecznemu, gospodarczemu i kulturalnemu wsi. 2. Pobudzanie w mieszkańcach potrzeby przynależności do lokalnej społeczności i ich aktywizacja społeczna. 3. Działalność na rzecz poprawy warunków życia społeczności. 4. Działalność w sferze pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej, wyrównywanie ich szans życiowych. 5. Podtrzymywanie tradycji narodowych i ludowych, pielęgnowanie polskości, rozwój świadomości narodowej, 6. Upowszechnianie kultury narodowej. 7. Promocja zdrowego trybu życia i ochrony zdrowia. 8. Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej mieszkańców, 9. Rozwój i promocja edukacji szkolnej i przedszkolnej oraz wychowania dzieci i młodzieży. 10. Organizacja i promocja wypoczynku, krajoznawstwa dzieci, młodzieży. 11. Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. 12. Aktywizacja osób starszych. 13. Działalność charytatywna na rzecz mieszkańców wymagających pomocy.
18.	Ochotnicza Straż Pożarna w Żukowie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. 2. Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. 3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. 4. Upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej. 5. Wykonywanie innych żądań wynikających z przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz statutu. 6. Działania na rzecz ochrony środowiska. 7. Wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na terenie określonym w par. 2 ust. 1 statutu.

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Cele statutowe
19.	Ochotnicza Straż Pożarna w Gwiazdowie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. 2. Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. 3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. 4. Upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej. 5. Wykonywanie innych żądań wynikających z przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz statutu. 6. Działania na rzecz ochrony środowiska. 7. Wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na terenie określonym w par. 2 ust. 1 statutu.
20.	Ochotnicza Straż Pożarna we Wrześnicy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. 2. Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. 3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. 4. Upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej. 5. Wykonywanie innych żądań wynikających z przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz statutu. 6. Działania na rzecz ochrony środowiska. 7. Wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na terenie określonym w statucie.
21.	Ochotnicza Straż Pożarna w Bobrowicach	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami. 2. Udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. 3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. 4. Upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej. 5. Wykonywanie innych żądań wynikających z przepisów ochrony przeciwpożarowej oraz statutu. 6. Działania na rzecz ochrony środowiska. 7. Wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na terenie określonym w paragrafie 2 ust. 1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

2.2.5. Myślistwo

W obwodach łowieckich na terenie Gminy Sławno polowania prowadzi 5 Kół Łowieckich. Są to:

- ✚ Koło Łowieckie „Leśna Polana” z siedzibą w Tychowie,
- ✚ Koło Łowieckie „Jurand ze Spychowa” z siedzibą w Radostawiu,
- ✚ Koło Łowieckie „Bielik” z siedzibą w Sławnie,
- ✚ Koło Łowieckie „Żubr” z siedzibą w Sławnie,
- ✚ Koło Łowieckie „Hubert” z siedzibą w Słupsku.

Koła prowadzą działalność społeczną, czego wyrazem jest współpraca ze szkołami, spotkania edukacyjne, w ramach których członkowie kół w terenie wyjaśniają warunki bytowania zwierzyny, a w szczególności zasady zachowania w czasie pobytu w lesie, z naciskiem na właściwe zachowanie się w środowisku bytowania zwierzyny dziko żyjącej. Zwracają również uwagę na aspekt ekologiczny.

Dzięki występującym na terenie gminy pięknym okazom jeleni-byków, rogaczy czy dzików, z roku na rok następuje wzrost zainteresowania polowaniami organizowanymi przez koła łowieckie również dla obcokrajowców. Myśliwi przyjeżdżają z Austrii, Niemiec, Danii, Holandii, Szwecji, Belgii i Norwegii. Spore korzyści finansowe wynikające z organizowania tego typu polowań, pozwoliły na większe nakłady związane z zagospodarowaniem łowisk, czego efektem jest znaczący wzrost populacji zwierzyny łownej.

2.2.6. Turystyka i rekreacja

Bardzo malownicze położenie Gminy Sławno wśród czystych lasów, jezior i rzek stwarza możliwości rozwoju turystyki i rekreacji oraz czynnego wypoczynku, na który składają się: grzybobranie, wędkowanie, wycieczki piesze i rowerowe oraz kajakowe. Władze samorządowe mając świadomość wspaniałych walorów krajoznawczych Gminy podejmują różne działania zmierzające do poprawy warunków wypoczynku i rekreacji oraz realizują przedsięwzięcia promujące Gminę Sławno i jej okolice, jako turystycznie atrakcyjny zakątek Polski.

Turystyka w Województwie Zachodniopomorskim należy do najbardziej konkurencyjnych gospodarczo obszarów rozwoju, wpływając zarówno na napływ kapitału inwestycyjnego, wzrost zatrudnienia oraz wielkość wytwarzanego przez region udziału w PKB. Rozwój turystyki to klucz dla dynamicznego i długofalowego rozwoju, stąd też Gmina Sławno stara się maksymalnie eksponować dostępne na jej terenie obiekty interesujące turystów.

Na obszarze Gminy Sławno nie identyfikuje się na dzień dzisiejszy zbyt wielu obiektów zabytkowych. Jednakże te, które zachowały się do dnia dzisiejszego stanowią istotne dziedzictwo kulturowe gminy i regionu, w związku z czym wymagają ciągłej pielęgnacji i opieki.

Atrakcyjność przyrodnicza Gminy Sławno

Do największych przyrodniczych atrakcji Gminy Sławno należą:

- **Rzeka Wieprza**

Rzeka Wieprza bierze swój początek z niewielkiego Jeziora Białego niedaleko wsi Głodowo na pojezierzu Bytowskim, następnie przepływa przez Wysoczyznę Polanowską i Równinę Słupską, a do morza uchodzi w Darłównku. Wieprza ma pięć większych dopływów, spośród których do spływania nadają się Pokrzywna, Studnica, Reknica oraz Grabowa. Długość Wieprzy mierzy 130 km, długość szlaku Wieprzy ok. 95-115 km, czas spływu rzeką Wieprzą 5-6 dni. W Wieprzy występują tarliska szlachetnych ryb: łososia, strzebli i lipienia, a dzięki wstępującym tu leszczom, trociom, pstrągom czy sandaczom jest rajem dla wędkarzy. Część doliny rzeki Wieprzy oraz duża część jej zlewni objęta jest systemem Natura 2000. „Dolina Wieprzy i Studnicy” charakteryzuje się małymi przekształceniami antropogenicznymi i dużymi połaciami mokradeł oraz torfowisk a także dużą lesistością. Ze znanych gatunków zwierząt możemy tu spotkać wydrę, kunę leśną czy tchórza.

Wieprza to jedna z najpiękniejszych rzek Pomorza- dzika, malowniczo położona, oferująca różne bystrza i przełomy. Przepływa przez wspaniałe obszary leśne, urokliwe rozlewiska i starorzecza. Jest to rzeka dla koneserów, którzy doceniają ciszę, spokój, samotność na szlaku.

- **Jezioro Łętowskie**

Użytki rolne oraz wody jeziora Łętowskiego podlegają ochronie przed degradacją ze strony gospodarki rolnej i rybackiej. Na jeziorze wyklucza się hodowlę pstrąga i innych gatunków ryb. Jezioro jak i jego obrzeże objęte jest strefą ciszy (o szer.200m, wyklucza się wznoszenie nowej zabudowy 100 m od brzegu. Jezioro Łętowskie jest miejscem wylęgania szeregu gatunków ptaków: orła bielika, rybołowa, bąka, perkoza, błotniaka stawowego.

Powierzchnia jeziora - 402ha, głębokość max. - 19m.

- **Jezioro Janiewickie**

Jezioro znajduje się w południowej części m. Janiewice, przy drodze powiatowej do miejscowości Chomic. Jezioro umiejscowione jest w krajobrazie leśnym nie pełniąc funkcji turystycznych ze względu na charakter położenia oraz brak plaży. Jest to miejsce gdzie często można spotkać wędkarzy łowiących ryby.

Baza turystyczna

Oprócz walorów przyrodniczych i kulturowych o atrakcyjności turystycznej danego terenu decyduje zagospodarowanie turystyczne, czyli baza noclegowo-gastronomiczna (hotele, pensjonaty, domy wczasowe, pola namiotowe, restauracje, kawiarnie itd.) oraz szlaki turystyczne zarówno lądowe (np. piesze, rowerowe), jak i wodne (np. kajakowe). Turyści chcący wypoczywać na terenie Gminy Sławno mają do dyspozycji:

- Pokoje "We Młynie" Maciej Storta, Bobrowice 40,
- Agroturystyka „Siedlisko Artystyczne Pod Akacjami”, Kwasowo 23,
- Gospodarstwo Rybackie, Łętowo 25 a/3,
- Pokoje gościnne "U Rzeźbiarza" Waldemar Panek, Łętowo 13,
- Agroturystyka "Pod Jabłoniami" Miłosław Borowski, Noskowo 35,
- Dworek "Golikowo" Joanna Golik, Rzyszczewo 29a,
- Domki letniskowe Ewa Creutz, Sławsko 68 A,
- Agroturystyka "Stary Dworek" , Sławsko 55,
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Gościnny dom u Stefanii", Stefania i Brunon Sikorscy, Żukowo 37.

Baza turystyczna nad j. Łętowskim

Nad brzegiem największego w Gminie Sławno jeziora Łętowskiego powstał teren rekreacyjny z pomostem, piaszczystą plażą, boiskiem do siatkówki plażowej, wiatą rekreacyjną oraz placem zabaw. Jest to przepiękny zakątek i krajobrazowa „perełka” Gminy Sławno.

Obecnie przygotowwany jest projekt montażu pomostu pływającego wraz z przystanią do sportów wodnych. Jezioro Łętowskie objęte jest strefą ciszy, a dla aktywnych rozbudowana jest infrastruktura noclegowa, w tym: campingi, pole namiotowe z wyposażeniem i węzłem sanitarnym oraz kącikiem kuchennym. Na miejscu jest również wypożyczalnia sprzętu wodnego tj. rowerki wodne, kajaki. Dzięki sprzyjającym warunkom wietrznym na jeziorze możliwe jest uprawianie żeglarstwa czy windsurfingu. Wokół jeziora powstały działki rekreacyjne.

Wykorzystując atrakcyjność krajobrazową i bogactwo walorów przyrodniczych wybudowano w pobliżu jeziora osiedle domków letniskowych. Domki letniskowe są własnością osób prywatnych, przy czym znaczącą ich część stanowią domki całoroczne podnajmowane turystom, głównie w okresie wakacyjnym. Gmina Sławno zagospodarowuje tereny pod lokalizację kolejnych działek rekreacyjnych.

Szlaki turystyki aktywnej

Miłośnicy wycieczek mogą skorzystać także z szerokiej oferty szlaków turystyki aktywnej. Należą do nich:

Sławieński Szlak Rowerowy

Sławieński szlak Rowerowy stanowi sieć szlaków rowerowych o łącznej długości ok. 200 km. zlokalizowanych na nieczynnym torowisku na odcinku Sławno – Korzybie /gm. Kępice/, lokalnych odpowiednio przygotowanych drogach lokalnych gminnych oraz drogach leśnych. Szlak łączy najbardziej atrakcyjne miejsca na terenie Ziemi Sławieńskiej – Łętowo - Warcino – Kępice – Korzybie – Sławno – Sławsko – Wrzeźnica – Stary Kraków. Łączy się ze szlakami rowerowymi sąsiednich gmin. Szlak rowerowy wybudowany został w partnerstwie z Nadleśnictwem Sławno, Nadleśnictwem Warcino oraz Gminą Kępice. Trasa szlaku przecina się w kilku miejscach ze szlakami kajakowymi na Wieprzy i Grabowej. Dla obu Szlaków planuje się budowę wspólnych miejsc odpoczynku w Żukowie, Sławsku, Pomiłowie, Chomcu, Starym Krakowie.

Mapa obrazująca przebieg Sławińskiego Szlaku Rowerowego

Źródło: archiwum Gminy Sławno

Poniżej przedstawiono kilka fotografii ze szlaku rowerowego wraz z lokalizacją:

Sławsko – Wrzeźnica

Okolice Gwiazdowa

Okolice Sławska

Gwiazdówko – przystań rowerowa

tablice informacyjne na szlaku rowerowym

Źródło: archiwum Gminy Sławno

Szlak kajakowy na Wieprzy (z dopływami Studnica i Pokrzywna w woj. pomorskim)

Przepływającą przez teren gminy Sławno Rzeką Wieprza - jedna z piękniejszych rzek Pomorza dzięki licznym meandrom i zakolom, stanowi urozmaicony i niezwykle malowniczy szlak kajakowy. Bieg rzeki rozpoczyna się z jeziora Kołoleż koło Głodowa w gm. Miastko, a uchodzi do Bałtyku w Darłowie.

Szlak na Wieprzy wyróżnia:

- dziki i naturalny charakter tej rzeki,
- różnorodny charakter poszczególnych odcinków szlaku: trudny, ale bardzo malowniczy odcinek w górnym biegu rzeki oraz na trasie Tyń - Kowalewice, natomiast spokojny w części środkowej i na odcinku końcowym,
- duża ilość obiektów zabytkowych zlokalizowanych tuż przy rzece: Elektrownia Kępka, Kępice, Biesowice, Sławno, Sławsko, Zamek w Darłowie,
- połączenie ze szlakami na dopływach w górnym biegu na rz. Studzienicy i Pokrzywnej (gm. Kępice),
- zakończenie szlaku w porcie w DarłóWKu z możliwością zakończenia spływu na plaży nad Morzem Bałtyckim w DarłóWKu.

Obecnie brakuje infrastruktury kajakowej na rzece (przystanie, miejsca wodowania, odpoczynku).

Szlak kajakowy na Grabowej

Rzeka Grabowa jest dopływem Wieprzy. Szlak kajakowy rozpoczyna się w Polanowie, kończy zaś w DarłóWKu. Szlak jest mniej atrakcyjny niż szlak kajakowy na Wieprzy. Szlak należy do bardzo trudnych na odcinku od Polanowa do Nowego Żytnika, umiarkowanie trudny od Nowego Żytnika do Lejkowa oraz bardzo łatwy w dolnym biegu. Tutaj również na całej długości szlaku brak jest infrastruktury kajakowej.

Wszystkie gminy woj. pomorskiego i zachodniopomorskiego, przez teren których przebiegają szlaki kajakowe na Wieprzy z dopływami i Grabowej podpisały umowę partnerską dotyczącą wspólnej realizacji projektu „Budowa szlaków kajakowych na rzekach Wieprzy i Grabowej”. W ramach projektu planuje się budowę przystani i stanic kajakowych, miejsc wodowania kajaków, miejsc odpoczynku, przenoski przez przeszkody na rzece, oznakowania szlaków „z wody”, oznakowania dróg dojazdowych do miejsc węzłowych, wspólną promocję szlaków.

Poniżej przedstawiono mapę obrazującą przebieg szlaku kajakowego

Źródło: archiwum Gminy Sławno

Pozostałe obiekty – atrakcje turystyczne

- **Grodzisko we Wrześnicy (okolice Sławska)** w roku 1987 rozpoczęto badania grodu wczesnośredniowiecznego na prawym brzegu, w zakolu Wieprzy - między dzisiejszymi wsiami Wrześnica, Sławsko i Staniewice, który był jednym z głównych centrów osadniczych na terenie ziemi sławieńskiej. W jego zasięgu znajdowało się kilka osad otwartych. Zarejestrowane dotąd materiały pozwalają stwierdzić, że gród był wewnątrz zabudowany i toczyło się w nim bogate życie społeczne i gospodarcze. Lecz rozbudowane konstrukcje grodu tak znacząco działają na wyobraźnię, że wydaje się, iż funkcja obronna była najważniejsza. Został on zbudowany w VII/VIII w. n.e., miał kształt owalny. Wał zbudowano przy wykorzystaniu drewna i piasku, miał szerokość u podstawy ponad

10 metrów i wysokości około 5-6 m. Na jego zwieńczeniu była palisada. Budynki mieszkalne zbudowane były z drewna. Najstarsze z nich o konstrukcji słupowej ze ścianami plecionkowymi uszczelnionymi gliną. Przy budowie później stawianych domostw stosowano konstrukcję zrębową. Szpary pomiędzy poziomo ułożonymi belkami wypełniano gliną, mchem lub słomą. Wnętrze domów podzielone było na izby, w których toczyło się codzienne życie. Centralnym pomieszczeniem domu była izba, w której znajdował się piec z kamieni i gliny. Poza domem znajdowały się obiekty, które służyły do celów gospodarczych. Przykładem może być odkryty w 1993 r. piec chlebowy. Mieszkańcy grodu zajmowali się hodowlą zwierząt, uprawą roli, tkactwem, produkcją naczyń ceramicznych, ciesiołką itd. Znajduje to potwierdzenie w odkrywanych materiałach: kościach zwierzęcych, szczątkach roślin uprawnych (oprócz ziaren zbóż znaleziono również snopek lnu), przyrządów do obróbki włókien roślinnych i zwierzęcych (np. przęśliki), dużej ilości fragmentów naczyń ceramicznych, obrobionych fragmentów drewna. Mieszkańcy grodu zapewne korzystali też z transportu rzeczno. Mogą o tym świadczyć pozostałości drewnianego pomostu (lub mostu) oraz udokumentowane ślady umocnień brzegu (faszyna). Przeprowadzone badania wykazały, że grodzisko prowadziło wymianę handlową ze Skandynawią. W 1994 r. znaleziono tu unikatowy zespół odważników wczesnośredniowiecznych – beczułkowatych – drugi taki w Polsce. W jakiś czas po zbudowaniu gród uległ spaleni. Nie można w tej chwili powiedzieć czy to efekt napadu zbrojnego, czy może przypadkowego zaproszenia ognia. Droga do grodu prowadzi obok plansz, które pokazują miejsce grodu we Wrześnicy na tle innych stanowisk z okresu wczesnego średniowiecza w najbliższej okolicy oraz badania poszczególnych jego części.

- **Wrześnickie kurhany** - to kompleks sześciu cmentarzysk kurhanowych (rodzaj mogiły w kształcie kopca, stożkowaty lub zbliżony do półkolistego, z elementami drewnianymi, drewniano-kamiennymi lub kamiennymi, w którym znajduje się komora grobowa z pochówkiem szkieletowym lub ciałopalnym. Pomieszczenia grobowe, nieraz bardzo rozbudowane, mają zwykle konstrukcję kamienną bądź drewnianą, czasem są kute w litej skale) z okresu wczesnośredniowiecznego. W rejonie Wrześnicy w IX w. dominowała forma pochówku ciałopalnego nakurhanowego, tzn. spalone szczątki zmarłego umieszczano w jamie grobowej wykopanej przy wierzchołku kurhanu lub w popielnicy i ustawiano na wierzchołku kurhanu.

- **Ośrodek Edukacji Przyrodniczo - Leśnej "Zielona Szkoła pod Bocianim Gniazdem" w Pomiłowie**, który działa przy Nadleśnictwie Sławno. Składają się na niego: leśna ścieżka edukacyjna, zabytkowa leśniczówka, w której utworzono izbę edukacyjno-muzealną "Leśną Chatę" i część rekreacyjną z wiatą. W leśniczówce można zwiedzić wystawę przyrodniczą z naturalnymi eksponatami, wystawę pamiątek, narzędzi, przyborów. Ponadto w obiekcie zobaczyć można zbiory owadów, owoców, zielniki, tablice edukacyjne, tablice interaktywną z odgłosami niektórych zwierząt.

Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej "Zielona Szkoła pod Bocianim Gniazdem"

Źródło: archiwum Gminy Sławno

- **Centrum Promocji Rzeki Wieprzy w Pomiłowie**. W obiekcie tym zarówno mieszkańcy Pomiłowa, całej Gminy, jak i turyści odwiedzający Gminę mogą korzystać z możliwości poszerzania wiedzy z zakresu ekologii i środowiska naturalnego, a także oglądać rekwizyty z okazami fauny i flory związanymi z rzeką Wieprzą.

Otwarte w 2012 r. Centrum Promocji Rzeki Wieprzy w Pomiłowie to szachulcowy budynek, który pełni rolę obiektu edukacji ekologicznej i kulturalnego centrum wsi. Jest również mini muzeum eksponującym zasoby flory i fauny rzeki Wieprzy oraz jej okolic. Walory zaprezentowano na specjalnie przygotowanych tablicach edukacyjnych umiejscowionych zarówno w Centrum jak i w jego pobliżu. Dzięki temu można poznać m.in.: bieg rzeki Wieprzy – od jej źródła aż do ujścia oraz tereny przyległe. Tablice zawierają również najważniejsze

informacje przyrodniczo-krajoznawcze i promują sieć Natura 2000. Wiedzę z zakresu edukacji przyrodniczej można czerpać z wyświetlanych tu filmów przyrodniczych oraz organizowanych zajęć, szkoleń i wykładów. Turyści mogą zaopatrzyć się tu również w mapy i foldery prezentujące gminę Sławno i okolice. Nieopodal zlokalizowana jest również mała elektrownia wodna, składająca się z jazu – budowli piętrzącej, sztucznego kanału młyńskiego, stopni wodnych z przepławkami i budynku elektrowni, produkującej ok. 150 KW ekologicznej energii elektrycznej. Z kolei przepławki umożliwiają migrację ryb i organizmów wodnych do dopływów rzeki Wieprzy – Ściegnicy, Bystrzenicy, Reknicy i innych mniejszych cieków. Dzięki zainstalowanym kamerom można monitorować ilość i płeć przepływających ryb, ich długość i rodzaj oraz częstotliwość przepływania. Jest to wspaniałe miejsce edukacji ekologicznej.

Centrum Promocji Rzeki Wieprzy w Pomitowie

Źródło: archiwum Gminy Sławno, ECD

- **Park w Tychowie.** To najpiękniejszy park i najbardziej zadbane majątek na terenie Gminy Sławno o powierzchni 30 ha. Od roku 1509 był w rękach jednej rodziny – von Kleist. To miejsce z duszą, gdzie Gmina chce stworzyć park historyczno-kulturowy. Ma być on odtworzony na 28 ha dawnego parku znajdującego się przy pałacu zburzonym w 1978 roku. W miejscu pałacu stoi dziś prywatny dom, ale park to teren należący do Gminy Sławno. Gmina chce zagospodarować część wodną tj. 11 oczek wodnych połączonych siecią strumieni. Park zostanie zrewitalizowany, pojawi się sieć ścieżek pieszych, zostaną wyeksponowane fundamenty pałacu, odrestaurowany istniejący dziś mur i brama wjazdowa. Powstaną ścieżki edukacyjno-historyczne opisujące m.in. dzieje rodu von Kleist, do którego należał majątek. Planuje się również utworzenie ścieżki dendrologicznej.

Na terenie Gminy znajduje się także kilka ciekawych zabytków sakralnych oraz park dworski i pałac w Noskowie, które wpisane są do rejestru zabytków.

Tabelę obrazującą zabytki występujące na obszarze Gminy Sławno przedstawiono poniżej:

Tabela 18. Zestawienie zabytków w Gminie Sławno

Lp.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT
1.	Boleszewo	kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa z otoczeniem
2.	Kwasowo	kościół Niepokalanego Serca NMP z otoczeniem
3.	Noskowo	park dworski
4.	Noskowo	pałac
5.	Rzyszczewo	kościół Niepokalanego Poczęcia NMP z otoczeniem
6.	Sławsko	kościół św. Piotra i Pawła Ap. z otoczeniem
7.	Stary Kraków	kościół MB Częstochowskiej z otoczeniem
8.	Tychowo	kościół MB Królowej Polski z otoczeniem
9.	Wrześnica	kościół MB Pocieszenia z otoczeniem
10.	Żukowo	kościół Przemienienia Pańskiego z otoczeniem

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków

Poniżej kilka fotografii obrazujących obiekty sakralne i zabytkowe w Gminie Sławno

Kościół w Boleszewie

Kościół w Kwasowie

Pałac w Kwasowie

Pałac w Noskowie

Kościół w Rzyszczewie

Kościół w Sławsku

Kościół w Starym Krakowie

Kościół w Tychowie

Kościół w Radosławiu

Pałac w Janiewiczach

Kościół we Wrześnicy

Kościół w Żukowie

Źródło: archiwum Gminy Sławno

Oprócz istnienia obiektów i atrakcji turystycznych ważne jest, aby istniała w Gminie także baza noclegowa i gastronomiczna, która dla turystów jest elementem niezwykle ważnym.

Ambicją władarzy Gminy jest, aby branża ta rozwijała się w oparciu o endogeniczne potencjały i aby powstawały nowe obiekty, które będą przyciągać większą ilość turystów na ten obszar.

Reasumując

Posiadane walory Gminy Sławno pozwalają rozwijać się w kierunku turystyki oraz agroturystyki z nastawieniem na efektywną obsługę tzw. „małego ruchu turystycznego”. Jest to możliwe dzięki istniejącym obiektom oraz ich możliwościom rozwoju, które wskazywali sami zainteresowani, w tym przedsiębiorcy oferujący na dzień dzisiejszy usługi w omawianym obszarze. Zauważalne są tu bardzo dogodne warunki dla rozwoju gospodarstw w kierunku agroturystycznym czy ekologicznym, a także małych przedsiębiorstw o charakterze rolno-spożywczym, które oferowałyby mieszkańcom i turystom sięganie po „dary natury”. Korzystając ze sprzyjających warunków przyrodniczo-krajobrazowo-kulturowych, Gmina powinna postawić na zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej (ukierunkowanej głównie na wypoczynek letniskowy), w celu pełnego

wykorzystania swojego potencjału turystycznego. Możliwości rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznej, w oparciu o warunki naturalne w granicach Gminy są możliwe, ale nie tak znaczące jak w innych obszarach województwa zachodniopomorskiego.

Istnienie rzek Grabowej i Wieprzy, sieć szlaków rowerowych i kajakowych oraz jeziora Łętowskiego, a także dogodne połączenia komunikacyjne, są ogromnym atutem Gminy, który warto uwypuklić. Odpowiednie zagospodarowanie turystyczne, stwarza możliwości rozwoju funkcji rekreacyjnej również poza letnim sezonem turystycznym.

Dlatego też, w najbliższych latach, które zostały określone w Strategii, Gmina Sławno zamierza poszukiwać możliwości inwestowania także w turystykę, która może wpłynąć na poprawę i wzbogacenie możliwości rozwoju całego obszaru, również w zakresie współpracy międzynarodowej.

2.2.7. Plan Rozwoju Turystyki

Gmina Sławno należy do gmin, w których dominuje rolnictwo wraz z jego obsługą, leśnictwo z dobrze rozwiniętym przemysłem drzewnym oraz coraz bardziej widoczna i rozwijająca się działalność turystyczno-wczasowa. Bogactwo walorów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Sławno zachęca do rozwoju różnych form turystyki i rekreacji.

Z krajobrazowego punktu widzenia najatrakcyjniejsze miejscowości w Gminie Sławno to duże wsie, których historia sięga średniowiecza. Do obiektów zabudowy chłopskiej, najbardziej charakterystycznej i wyróżniającej się w krajobrazie gminy należą budynki o konstrukcji szachulcowej (ryglowej), z wysokim dachem, pierwotnie krytym trzcina, w większości pochodzące z II połowy XIX wieku. Obiekty tego typu zachowały się najliczniej na obszarze na północ od miejscowości Rzyszczewo – Bobrowice – Sławno – Warszkowo - Warszkówko i są tam zdecydowanie najatrakcyjniejszym elementem krajobrazu wiejskiego. Dla miejscowości o czytelnym, historycznym układach przestrzennych, w których zachowały się liczne elementy tradycyjnej zabudowy, wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej.

Na terenie Gminy Sławno zlokalizowanych jest ponad 300 obiektów zabytkowych znajdujących się w ewidencji konserwatorskiej. Są to budynki mieszkalne, pomieszczenia gospodarcze, stodoły, szkoły, budynki gospodarcze, ogrodzenia, wozownia, spichlerz, dwór, plebania, leśniczówki, kuźnia, młyn, oraz liczne kościoły.

Specyfikę regionu tworzy różnorodność walorów naturalnych, które stanowią niewykorzystane możliwości rozwoju gminy. Analizując potencjał endogeniczny na terenie Gminy Sławno umożliwiającą rozwój turystyki wskazać należy na dominujące w tym regionie lasy sosnowe, bukowe, świerkowe oraz mieszane z sosną, brzozą, świerkiem, bukiem, dębem i olszą. Lasy te wykorzystywane są w celach rekreacyjnych przez mieszkańców regionu i osoby przyjezdne w sezonie grzybiarskim. Z uwagi na występowanie dużej ilości zwierzyny łownej, na terenie gminy rozwinęły swoją działalność koła łowieckie. Działalność kół łowieckich ma wpływ na zwiększenie liczby turystów z zagranicy zainteresowanych turystyką specjalistyczną, jaką jest myślistwo. Głównie przez tereny leśne przebiega Sławieński Szlak Rowerowy, w ramach którego odtworzono dukty jezdne z kruszywa i żwiru.

Część istniejących dróg i nieużytkowane torowisko kolejowe zostały odkrzaczone, wyrównane i oznakowane. Łącznie to ok. 120 km dróg, duktów, ścieżek i szlaków przystosowanych dla potrzeb rowerzystów. Na północy szlak łączy się z Międzynarodowym Szlakiem Rowerowym wokół Bałtyku R-10 (Nadmorski Szlak Hanzeatycki), a od Starego Krakowa prowadzi przez Radosław do Sławska i stamtąd do Sławna dwiema drogami.

Kolejnym elementem potencjału endogenicznego gminy są parki dworskie i pałacowe.

- ✚ W miejscowości Janiewice znajduje się Park Dworski z II połowy XIX wieku w stylu naturalistycznym, z dobrze zachowanym drzewostanem oraz układem przestrzennym. Park zajmuje powierzchnię ok. 2,5 ha.
- ✚ W Kwasowie znajduje się Park Pałacowy z I połowy XIX wieku, który zajmuje powierzchnię 10,53 ha.
- ✚ Z kolei Park Dworski w Tychowie założony w XVIII w., (rozciągający się na powierzchni ok. 28 ha, posiadający częściowo zachowany cenny starodrzew) harmonijnie dopełnia północną pierzeję układu ruralistycznego. Zachował się tutaj dawny system wodny ze stawami i kanałami.

Gmina Sławno zamierza rewitalizować parki, przystosowując obiekty do celów edukacyjnych w zakresie niezbędnym do oferowania usług turystycznych i rekreacyjnych.

Cennym walorem krajobrazowym są rezerwaty przyrody: Janiewickie Bagno i Sławieńskie Dęby. Janiewickie Bagno zajmuje powierzchnię 162,2 ha. Na obszarze rezerwatu (na styku dwóch dolin rzecznych Reknicy i Grabowej) znajduje się unikatowe torfowisko wysokiego typu bałtyckiego. Na torfowisku występuje liczna populacja maliny moroszki - rośliny reliktovej, objętej całkowitą ochroną. Sławieńskie Dęby zlokalizowane są na terenie leśnictwa Krakowiany. Ochronie podlega płat grądu z charakterystyczną roślinnością oraz 195 – letnim dwupiętrowym drzewostanem. Rezerwat został wpisany do centralnego rejestru dział „A” Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych w 1989 roku. Zajmuje powierzchnię 34,31 ha.

Istotnym elementem potencjału endogenicznego Gminy jest obszar krajobrazu chronionego „Jezioro Łętowskie oraz okolice”. Jezioro Łętowskie ma powierzchnię 402 ha i głębokość do 19 m. Obszar okolic jeziora Łętowskiego ograniczony jest od północy doliną Wieprzy, a od zachodu doliną Reknicy. Z wzniesień położonych na zachodnim brzegu jeziora - użytkowanych rolniczo można podziwiać rozległy krajobraz zwieńczony na drugim brzegu jeziora ciemnymi plamami pagórów porośniętych lasem. Brzeg jeziora stanowi tereny łęgowe ptactwa m.in. bielików, robołowów, perkozów i błotniaków. Jezioro Łętowskie jest bardzo popularne wśród wędkarzy ze względu na duże zarybienie.

Każdego roku jesienią odbywa się wokół jeziora Łętowskiego bieg organizowany przez Gminę Sławno, na który zgłaszają się zawodnicy z całego Pomorza. Bieg promuje wśród uczestników i osób towarzyszących walory turystyczne okolic jeziora i Gminy Sławno.

Obszar ten w oparciu o jezioro ma potencjał na realizację przedsięwzięć tworzących produkty turystyczne przede wszystkim turystyki aktywnej, np. kajakowej, rowerowej czy pieszej.

Realizacja przedsięwzięcia polegającego na utworzeniu szlaku kajakowego na jeziorze będzie tworzyć produkt turystyczny oparty na potencjale endogenicznym.

Powstała infrastruktura kajakowa zachęci turystów do przyjazdów. Umożliwi również rozwój komercyjnej i profesjonalnej obsługi ruchu turystycznego firm specjalizujących się w dziedzinie kajakarstwa, usług transportowych, gastronomii i agroturystyki.

Duże znaczenie turystyczne dla regionu ma także rzeka Wieprza. Jej długość wynosi 140 km, z czego w granicach Gminy Sławno 45 km. Dolina Wieprzy ma naturalny charakter, tylko w niewielkim stopniu przekształcony przez człowieka. Obszar ten urozmaicony jest obecnością drobnych wydm, rzadkich roślin, zakoli rzecznych i starorzecz. Podgórski charakter Wieprzy w górnym odcinku, oraz malowniczy krajobraz wzdłuż koryta rzeki nadaje jej miano jednej z najpiękniejszych rzek Pomorza. **Realizacja przedsięwzięcia polegającego na utworzeniu szlaku kajakowego na rzece Wieprzy będzie tworzyć produkt turystyczny oparty na potencjale endogenicznym.** Dzięki utworzeniu infrastruktury odpowiedniej dla spływów kajakowych wzrośnie zainteresowanie turystów do korzystania z rzeki, jako formy turystyki aktywnej. Umożliwi również rozwój komercyjnej i profesjonalnej obsługi ruchu turystycznego od firm specjalizujących się w dziedzinie kajakarstwa, usług transportowych, gastronomii i agroturystyki.

Sukcesywnie uatrakcyjniane jezioro Łętowskie oraz wykorzystanie potencjału rzeki Wieprzy związane ze szlakami kajakowymi, będzie stanowiło spójną całość oraz uzupełnienie oferty turystyczno-edukacyjnej istniejących już na terenie gminy Centrum Promocji Rzeki Wieprzy w Pomiłowie oraz szlaku rowerowego. Centrum promuje walory przyrodnicze i turystyczne zarówno rzeki Wieprzy, jak i terenów ją otaczających, w tym sieci Natura 2000. Promocja polega na przeprowadzaniu zajęć, szkoleń, seminariów z zakresu edukacji przyrodniczej dla dzieci, młodzieży szkolnej, uczestników zielonych szkół, mieszkańców z terenu powiatu sławieńskiego oraz turystów. Sala ekspozycyjno-konferencyjna została wyposażona w plansze edukacyjne, mapy regionu oraz oszklone witryny i gabloty, w których prezentowane są eksponaty ptaków, ryb i gadów.

Rozbudowana zostanie infrastruktura sportowa nad jeziorem Łętowskim tj. pole namiotowe, miejsce postoju na kampery. Na terenie obiektu powstanie wypożyczalnia sprzętu wodnego: kajaków, rowerów wodnych, łodzi wiosłowych. Dzięki sprzyjającym warunkom wietrznym jezioro Łętowskie jest świetnym miejscem do uprawiania żeglarstwa czy windsurfingu.

Rozwój turystyki to klucz dla dynamicznego i długofalowego rozwoju, stąd też Gmina Sławno będzie starała się maksymalnie eksponować dostępne na jej terenie obiekty i usługi interesujące turystów. Rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców gminy, jak również obszary prawnie i zwyczajowo chronione są podstawą do rozwoju działalności turystycznej i agroturystycznej.

Przestrzeń Gminy Sławno w wielu miejscach posiada bogate walory turystyczno-krajoznawcze, sprzyjające rozwojowi różnych form turystyki, zwłaszcza w obszarach przyleśnych, przyjeziornych i przyrzecznych.

Jednym z priorytetów strategii jest stworzenie warunków do rozwoju turystyki, przy wykorzystaniu zasobów naturalnych. Wyznacza działania w kierunku rozwoju infrastruktury turystycznej, w tym wykorzystanie istniejących zbiorników wodnych dla rozwoju turystyki, rozbudowanie infrastruktury turystycznej wokół jeziora Łętowskiego oraz budowa szlaków turystycznych.

Działania związane z turystyką zaplanowane do realizacji w przyszłości na terenie Gminy Sławno to m.in:

1. Wykorzystanie potencjału zasobów wodnych, w tym przede wszystkim rzeki Wieprzy i jeziora Łętowskiego.
2. Rewitalizacja zabytkowych parków.
3. Budowa ścieżek rowerowych.
4. Nawiązanie partnerstwa w regionie dla pełnego wykorzystania potencjału i zasobów endogenicznych.
5. Informacja i promocja, która ma przyczynić się do udostępniania potencjalnym odbiorcom dziedzictwa naturalnego i kulturowego obszarów zlokalizowanych na terenie Gminy Sławno.

Wykorzystanie potencjału zasobów wodnych, leśnych (w postaci szlaków rowerowych), oraz zabytkowych parków przyczyni się do udostępnienia turystom dziedzictwa naturalnego i kulturowego m.in. poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszary cenne przyrodniczo oraz poprzez zwiększenie dostępności do tych lokalizacji.

Dodatkowo odpowiednie oznakowanie zwiększa dostępność do tych obszarów poprzez informowanie o znajdujących się w pobliżu atrakcjach turystycznych.

Działania przewidziane do realizacji przyczynią się do ukierunkowania ruchu turystycznego do miejsc zagospodarowanych turystycznie, opartych na potencjale endogenicznym. To z kolei będzie miało wpływ na poprawę stanu środowiska naturalnego na szlakach wodnych, w lasach, na ścieżkach, ograniczając negatywne efekty tj. zanieczyszczanie środowiska, płoszenie zwierząt, niszczenie roślinności, niszczenie tarlisk ryb oraz zagrożenia pożarowe, wynikające z nieświadomości i niewłaściwego użytkowania potencjału endogenicznego regionu.

Końcowym efektem realizacji działań będzie stworzenie silnych produktów turystycznych opartych na lokalnych i regionalnych potencjałach endogenicznych, wzajemnie się uzupełniających.

2.2.8. Ochrona zdrowia

Sposób organizacji służby zdrowia w Gminie Sławno nie został rozwinięty z uwagi na bliskie położenie miasta Sławna, gdzie skupia się rzeczywista, całodobowa opieka medyczna. Na terenie Gminy brak jest również przychodni publicznych i niepublicznych, a mieszkańcy w sprawach zdrowotnych dojeżdżają do lekarzy w mieście Sławno.

2.2.9. Pomoc społeczna

W zakresie pomocy społecznej Gmina Sławno realizuje zadania własne i zlecone na bazie otrzymanych dotacji i subwencji z budżetu państwa mając z góry „narzucone” przepisy regulujące sposób dystrybucji środków.

Zadania w tym zakresie wypełnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Sławnie. GOPS realizuje zadania własne gminy, które są finansowane z budżetu gminy oraz z budżetu państwa w formie dotacji celowej. Na wypłatę zasiłków stałych, opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby uprawnione do zasiłków stałych oraz na wypłatę zasiłków okresowych Gmina otrzymuje dotację z budżetu państwa. Gmina również otrzymuje dotacje na realizację wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w gwarantowanej wysokości 60 % wydatków poniesionych na ten cel. Gmina może zwrócić się do Wojewody Zachodniopomorskiego z wnioskiem o zmniejszenie udziału własnego Gminy do 20 % wysokości zadania, co też jest czynione od lat.

Do zadań zleconych Gminie, które są w pełni finansowane przez budżet państwa należą świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny wraz z kosztami obsługi.

Nadzór finansowy i merytoryczny nad ośrodkiem sprawuje Wójt Gminy Sławno oraz Wydział Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie.

Podstawowymi zadaniami, realizowanymi przez pomoc społeczną, które powinny w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia się podopiecznych oraz ich integracji ze środowiskiem są:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- świadczenie pracy socjalnej (działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi),
- realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb.

Działania Ośrodka realizowane w tym zakresie zmierzają więc do zapobiegania pogłębianiu się dysfunkcji osób i rodzin oraz wykluczaniu społecznemu.

Pomoc społeczna udzielana jest w szczególności z powodu:

- Ubóstwa,
- Bezdomności,
- Bezrobocia,
- Niepełnosprawności,
- Długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- Przemocy w rodzinie,
- Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- Bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- Alkoholizmowi i narkomani,
- Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobie lub rodzinie, której dochód nie przekroczy sumy kryterium dochodowego przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednego z powodów wyżej wymienionych.

Prowadząc aktywną politykę społeczną GOPS obejmuje swoim wsparciem grupy społeczne szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym. Wszystkie działania prowadzone są w oparciu o diagnozę środowiska. Na terenie Gminy dostrzega się widoczne deficyty w obszarze polityki społecznej. Nie mniej jednak GOPS współpracuje z różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej. Ośrodek wprowadził także interdyscyplinarną współpracę w działaniach w obszarze przemocy w rodzinie, wspierania rodzin, osób niepełnosprawnych i innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tabela 19. Rodzaje udzielonej pomocy społecznej w Gminie Sławno w roku 2015 w podziale na miejscowości

ROK 2015	Bobrowice	Bobrowiczki	Boleszewo	Brzeście	Gwiazdowo	Janiewice	Kwasowo	Łętowo	Noskowo	Pomiotowo	Radosław
1. Ubóstwo	4	1	9	2	14	14	11	5	30	3	4
2 Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Bezdomność	0	1	1	0	0	0	1	2	0	0	1
4. Potrzeby ochrony macierzyństwa	5	0	0	1	2	5	4	0	3	0	0
<i>w tym wielodzietność</i>	5	0	0	1	2	5	4	0	3	0	0
5. Bezrobocie	12	8	16	1	7	11	18	8	28	2	8
6. Niepełnosprawność	4	2	10	0	9	10	5	6	7	1	4
7. Długotrwała lub ciężka choroba	3	0	1	0	2	3	0	1	0	0	0
8. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego	3	2	4	0	1	2	3	0	4	1	1
<i>w tym rodzina niepełna</i>	3	1	4	0	1	2	3	0	4	1	1
<i>rodzina wielodzietna</i>	0	1	2	2	2	6	2	0	7	0	2

ROK 2015	Bobrowice	Bobrowiczki	Boleszewo	Brzeście	Gwiązdowo	Janiewice	Kwasowo	Łętowo	Noskowo	Pomiotowo	Radosław
9. Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
10. Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Alkoholizm	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13. Trudność w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczających placówki opiek.-wych.	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Brak umiejętności przystosowania do życia młodzieży opuszczających placówki opiekuńczo -wychowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16. Zdarzenia losowe	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
17. Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 19. Rodzaje udzielonej pomocy społecznej w Gminie Sławno w roku 2015 w podziale na miejscowości – cd...

ROK 2015	Rzyszczewo	Sławsko	Smardzewo	St. Kraków	Tokary	Tychowo	Warszkowo	Warszkówko	Wrześnica	Żabno	Żukowo
1. Ubóstwo	3	9	3	3	1	11	30	8	7	2	12
2 Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Bezdomność	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0
4. Potrzeby ochrony macierzyństwa	0	0	0	1	1	2	2	2	0	0	5
w tym wielodzietność	0	0	0	1	1	2	2	2	0	0	5
5. Bezrobocie	16	22	5	16	1	10	27	8	21	1	10
6. Niepełnosprawność	1	6	3	6	0	3	7	0	11	1	4
7. Długotrwała lub ciężka choroba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Bezradność w sprawach opiek. wychow. i prowadzenia gospod. domowego	0	3	0	1	1	3	6	1	3	0	4
w tym rodzina niepełna	0	3	0	1	1	3	6	1	3	0	4
rodzina wielodzietna	0	1	3	2	0	2	2	2	3	0	5
9. Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Alkoholizm	0	6	1	0	0	2	0	0	6	0	0
12. Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13. Trudność w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczających placówki opiek. wychowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Brak umiejętności przystosowania do życia młodzieży opuszczających placówki opiek-wychowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ROK 2015	Rzyszczewo	Sławsko	Smardzewo	St. Kraków	Tokary	Tychowo	Warszkowo	Warszkówko	Wrześnica	Żabno	Żukowo
16. Zdarzenia losowe	0	1	0	0	0	0	3	0	1	0	0
17. Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Biorąc powyższe dane pod uwagę zauważyć można, iż najczęściej pomocy w Gminie udzielanej jest z uwagi na bezrobocie (248), ubóstwo (185), niepełnosprawność (98) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i tych związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego (41). Łącznie w roku 2015 pomocy udzielono 649 razy.

Dlatego też w gestii samorządu Gminy Sławno jest i będzie poszukiwanie sposobów na zmniejszanie świadczeń społecznych wraz z próbą realnych możliwości niesienia pomocy na rzecz swoich mieszkańców. Elementy z tym związane zostały opisane w rozdziale związanym z pomysłami inwestycji zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych.

W tym miejscu warto także wspomnieć, iż Uchwałą Nr XL/365/2014 Rada Gminy Sławno w dniu 31 stycznia 2014 r., zdecydowała o realizacji programu osłonowego w zakresie dożywiania dzieci z terenu Gminy Sławno na lata 2014-2020.

Dodatkowo Gmina na mocy porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w Sławnie dotyczącym współpracy w ramach PAI nr PAI/02/2015 realizuje Program Aktywizacji i Integracji. W oparciu o wytyczne tego programu bezrobotni bez prawa do zasiłku korzystający ze świadczeń pomocy społecznej kierowani są na wykonywanie prac społeczno-użytecznych, nabywając umiejętność skutecznego powrotu na rynek pracy. Powyższe elementy mają wspólnie wpłynąć na rozwój Gminy i poprawę życia społecznego jej mieszkańców. Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą wysokość udzielanych świadczeń rodzinnych w latach 2010-2014.

Tabela 20. Pomoc społeczna w Gminie Sławno w latach 2010-2014

	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
ŚWIADCZENIA RODZINNE						
<i>Korzystający ze świadczeń rodzinnych</i>						
<i>rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci</i>	-	620	547	465	399	346
<i>dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem</i>	osoba	1292	1146	975	842	757
<i>dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny</i>	osoba	1141	1027	876	768	691
<i>udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku</i>	%	55,4	51,1	44,3	39,8	36,3
<i>Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem</i>						
<i>kwota świadczeń rodzinnych</i>	tys. zł	3140	3015	2753	2479	2235
<i>kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)</i>	tys. zł	2253	2019	1689	1544	1387
<i>kwota zasiłków pielęgnacyjnych</i>	tys. zł	472	472	482	461	430

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

2.2.10. Budownictwo mieszkaniowe

Sytuacja mieszkaniowa w Gminie nie odbiega zasadniczo od gmin sąsiadujących, jeśli chodzi o standard i wyposażenie. Głównym rodzajem budownictwa w Gminie jest budownictwo indywidualne, które należy do dobrze rozwiniętych. Oprócz tego w Gminie Sławno funkcjonuje także budownictwo komunalne. Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje stanowi standard. Dystans, jaki dzieli Gminę od innych gmin i miast w zakresie wyposażenia mieszkań, jest średni. Mieszkania zwodociągowane są w niemalże 100 %. Wiek zasobów mieszkaniowych jest zróżnicowany i prawie 3/4 przypada na okres po 1945 r.

Stan techniczny budynków mieszkalnych można ogólnie ocenić jako dobry, choć wiele z nich nie spełnia wszystkich wymogów technicznych. Spośród ogółu budynków zdecydowana większość to budynki jednorodzinne.

Strukturę mieszkaniową w Gminie Sławno w przeciągu lat 2010-2014 przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 21. Struktura mieszkaniowa Gminy Sławno w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
ZASOBY MIESZKANIOWE wg form własności						
<i>mieszkania</i>	<i>mieszk.</i>	2123	2138	2154	2175	2192
<i>izby</i>	<i>izba</i>	9403	9474	9560	9670	9757
<i>powierzchnia użytkowa mieszkań</i>	<i>m²</i>	183914	185353	187603	190419	192783
mieszkania socjalne						
<i>mieszkania</i>	-	-	2	7	6	5
<i>powierzchnia użytkowa mieszkań</i>	<i>m²</i>	-	90	378	317	274
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne						
<i>wodociąg</i>	<i>mieszk.</i>	2086	2101	2117	2138	2155
<i>ustęp spłukiwany</i>	<i>mieszk.</i>	2002	2017	2033	2054	2072
<i>łazienka</i>	<i>mieszk.</i>	1889	1904	1920	1941	1959
<i>centralne ogrzewanie</i>	<i>mieszk.</i>	1486	1501	1517	1538	1556
<i>gaz sieciowy</i>	<i>mieszk.</i>	1	1	1	3	3
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań						
<i>wodociąg</i>	%	98,3	98,3	98,3	98,3	98,3
<i>łazienka</i>	%	89,0	89,1	89,1	89,2	89,4
<i>centralne ogrzewanie</i>	%	70,0	70,2	70,4	70,7	71,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

Dodatkowo poniżej przedstawiono zasoby mieszkaniowe będące w dyspozycji Gminy Sławno wg stanu na dzień 31.12.2015 r.

Tabela 22. Zasoby mieszkaniowe Gminy Sławno wg miejscowości

Miejscowość	Lokal	Ilość izb	Pow. użytk. w m ²	Koszt 1 m ² w zł
BOBROWICE	<i>Bobrowice 42</i>	3	70,36	3,60
	<i>Bobrowice 22</i>	3	58	4,80
BOLESZEWO	<i>Boleszewo 64</i>	3	75,7	2,80
	<i>Boleszewo 64</i>	4	73,02	2,80
	<i>Boleszewo 61/6</i>	3	71,02	4,00
	<i>Boleszewo 61/5</i>	3	59,59	4,00
	<i>Boleszewo 61/4</i>	2	42,12	2,00
	<i>Boleszewo 61/3</i>	4	82,87	4,00
	<i>Boleszewo 61/2</i>	4	67,38	2,00
	<i>Boleszewo 61/1</i>	2	47,14	2,00
	GWIAZDOWO	<i>Gwiazdowo 43</i>	4	74,48
JANIEWICE	<i>Janiewice 2</i>	3	61,28	2,60

<i>Miejscowość</i>	<i>Lokal</i>	<i>Ilość izb</i>	<i>Pow. użytk. w m²</i>	<i>Koszt 1 m² w zł</i>
NOSKOWO	<i>Noskowo 10</i>	2	32,65	2,00
	<i>Noskowo 10</i>	2	48,81	2,00
	<i>Noskowo 15/1</i>	2	52,45	2,00
	<i>Noskowo 15/1</i>	3	48,92	3,00
RADOSŁAW	<i>Radosław 9</i>	3	36,1	3,20
	<i>Radosław 9</i>	3	34	2,80
	<i>Radosław 21</i>	3	39,98	2,00
RZYSZCZEWO	<i>RzyszczeWO 44/1</i>	4	48,73	2,60
	<i>RzyszczeWO 44/2</i>	4	48,73	2,00
	<i>RzyszczeWO 44/3</i>	4	48,73	2,00
	<i>RzyszczeWO 44/4</i>	4	48,73	2,00
SMARDZEWO	<i>Smardzewo 21</i>	3	60,58	3,60
SŁAWSKO	<i>Sławsko 92/1</i>	3	51,75	3,60
	<i>Sławsko 92/2</i>	3	54,2	4,00
	<i>Sławsko 97B</i>	3	60,18	3,60
STARY KRAKÓW	<i>Stary Kraków 14/1</i>	4	78,63	4,00
	<i>Stary Kraków 14/5</i>	3	67,67	3,60
	<i>Stary Kraków 38/1</i>	3	53,46	4,00
	<i>Stary Kraków 38/3</i>	2	36	3,20
	<i>Stary Kraków 38/5</i>	2	27,4	3,20
	<i>Stary Kraków 38/6</i>	3	51	3,60
	<i>Stary Kraków 38/7</i>	3	66	4,00
	<i>Stary Kraków 38/8</i>	2	38,76	4,00
TOKARY	<i>Tokary 11/3</i>	3	50,77	2,80
WARSZKOWO	<i>Warszkowo 102</i>	4	64,86	2,80
	<i>Warszkowo 25</i>	4	68,11	3,60
WRZEŚNICA	<i>Wrześnica 68/1</i>	3	63,17	4,00
	<i>Wrześnica 68/2</i>	3	63,69	2,00
	<i>Wrześnica 68/3</i>	2	38,3	4,40
	<i>Wrześnica 68/4</i>	2	33,77	2,00
	<i>Wrześnica 68/5</i>	4	65,32	4,40
	<i>Wrześnica 128/3</i>	2	24,73	3,60
	<i>Wrześnica 111</i>	2	14,6	4,40
	<i>Wrześnica 111</i>	3	44,79	4,40
	<i>Wrześnica 111</i>	2	34,06	4,40
ŻUKOWO	<i>Żukowo 10a</i>	3	42,72	3,20
	<i>Żukowo 65/1</i>	4	76,99	4,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

2.3. Sytuacja gospodarcza

2.3.1. Podmioty gospodarcze

W roku 2014 (wg stanu na dzień 31.12.2014 r.) na terenie Gminy Sławno funkcjonowało 652 podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON. Ponad 98% z nich należała do sektora prywatnego. Większość z zarejestrowanych firm stanowiły podmioty małe, o czym może świadczyć również to, że większość z nich to osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą (526 podmiotów). Zwiększenie liczby podmiotów po roku 2007, w pewnym stopniu związane było z sytuacją na rynku pracy i poszukiwaniem możliwości prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Innym czynnikiem wpływającym na wspomnianą tendencję była szeroko stosowana praktyka samozatrudnienia, wymuszana przez pracodawców, w celu zmniejszenia ich kosztów działalności. Poziom aktywności gospodarczej na terenie gminy, mierzony wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru przypadających na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, należy ocenić jako niewystarczający.

Wartość wspomnianego wskaźnika dla Gminy Sławno wynosi 110,4 podczas gdy średnia dla województwa określona została na wartość ponad 128. O charakterze lokalnej gospodarki wiele mówi również struktura branżowa. Została ona przedstawiona poniżej (stan na dzień 31.12.2014 r.).

Tabela 23. Podmioty gospodarcze w Gminie Sławno w latach 2010-2014 wg sekcji PKD 2007 oraz sektorów własnościowych

lp.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	72	73	76	77	78
2.	Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	0	1	1	1	1
3.	Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	73	63	60	64	61
4.	Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	2	2	2
5.	Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	3	3	3	3
6.	Sekcja F – Budownictwo	133	127	123	125	119
7.	Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodów, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	166	155	152	152	153
8.	Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	56	55	55	51	48
9.	Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	27	27	24	25	26
10.	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	4	4	4	5
11.	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	15	14	14	14	15
12.	Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	4	5	5	5
13.	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	21	21	24	23	27
14.	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	9	7	10	13
15.	Sekcja P – Edukacja	9	9	9	9	10
16.	Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	19	17	16	17	17

lp.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
17.	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14	15	17	19	17
18.	Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa	7	11	13	14	15
ogółem		660	637	633	648	652
w tym sektor publiczny		9	9	9	9	10
sektor prywatny		651	628	624	639	642

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

Najwięcej podmiotów gospodarczych jest zarejestrowanych w sektorach związanych z handlem hurtowym i detalicznym (153 podmioty), a także z budownictwem (119 podmiotów) oraz rolnictwem (78 podmiotów) i przetwórstwem przemysłowym (61 podmiotów). Struktura taka ma swoje uzasadnienie w stosunkowo niskich nakładach związanych z rozpoczęciem prowadzenia działalności w wymienionych sektorach i szybkim uzyskiwaniem przychodów. Wynika to także z kwalifikacji, które posiadają mieszkańcy Gminy Sławno wskazujące na fakt, że najwięcej osób posiada wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe, a zatem poszukują branż, które są najbliższe ich wykształceniu oraz doświadczeniu. W kolejnych działach liczba jednostek prowadzących działalność jest już znacznie mniejsza, na co wskazują powyższe dane.

Najmniej licznie reprezentowanym sektorem jest „Górnictwo i wydobywanie” (1 podmiot), „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, (2 podmioty), „Dostawa wody; gosp. ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” (3 podmioty).

Tabela 24. Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarczych w Gminie Sławno i gminach ościennych powiatu sławieńskiego na koniec 2014 r.

Wyszczególnienie	Miasto Darłowo	Gmina Darłowo	Gmina Malechowo	Gmina Postomino	Miasto Sławno	Gmina Sławno
Podmioty gospodarcze ogółem, w tym:	1969	735	501	600	1446	652
Sektor publiczny	59	27	16	16	98	10
Sektor prywatny	1910	708	485	584	1347	642
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym	111	70	59	67	77	58
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	222,1	139,6	119,4	132,6	183,2	110,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

Od 2010 liczba podmiotów w gminach powiatu sławieńskiego generalnie wzrasta. W Gminie Sławno w latach 2010-2012 zauważalny był spadek z 660 podmiotów do 633, ale od roku 2013 tendencja jest już wzrostowa. Porównując przedsiębiorczość w poszczególnych Gminach, Gmina wiejska Sławno wypada w średnich granicach, nie mniej wskaźnik dotyczący osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym jest najniższy w całym powiecie i wynosi 58. Wpływ na to ma zdecydowanie fakt, że niemalże połowę powierzchni gminy zajmują lasy. Widać to także po rozpoznawalnych branżach na tym obszarze.

Największe funkcjonujące podmioty gospodarcze działające na tym obszarze związane są z branżą drzewną. Wśród podmiotów dominują zakłady zatrudniające do 9 pracowników (ponad 97,5 %), ok. 2,3 % stanowiły firmy z sektora MŚP – zatrudniające do 50 pracowników a 0,15 % firmy zatrudniające do 249 pracowników (1 podmiot).

Sławieńska Strefa Gospodarcza

Teren o powierzchni 30 ha zlokalizowany w centralnej części gminy w sołectwie Bobrowiczki tworzyć będzie Sławieńską Strefę Gospodarczą. Preferowane przez gminę kierunki zagospodarowania tego obszaru to przeznaczenie pod zabudowę usługową, obiekty produkcyjne, np. branży drzewnej, składy i magazyny wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i komunikacyjną. W pobliżu Sławieńskiej Strefy Gospodarczej w odległości ok. 2 km, planowana jest budowa drogi ekspresowej S6. Planuje się wybudowanie dróg dojazdowych oraz uzbrojenie działek objętych strefą. Najbliższa kolejowa stacja przeładunkowa znajduje się w odległości 1 km (w Sławnie), a najbliższy port morski w Darłowie w odległości 22 km. Tutaj zlokalizowane jest również towarowe przejście graniczne (morskie). Najbliższy port lotniczy i port rzeczny znajduje się w Gdańsku.

Tabela 25. Podmioty gospodarcze (znaczące) w Gminie Sławno w kolejności alfabetycznej wg miejsca prowadzenia działalności gospodarczej

Miejscowość	Nazwa
Bobrowice	Grill Bar "POD DZIKIEM" Szerszenowicz Bogusława
Bobrowiczki	Zakład uboju i przetwórstwa mięsnego Sendeki Grzegorz
Bobrowiczki	"AUTO_BAZAR" Sobierański Piotr
Bobrowiczki	Firma "JARO" Zaborowski Zbigniew
Bobrowiczki	Usługi Stolarskie Antoszko Piotr
Janiewice	Usługi transportowe i leśne Tulula Bogdan
Gwiazdowo	Zakład Usług Leśnych Superson Grzegorz
Janiewice	FHU Wroński Wojciech
Kwasowo	Przedsiębiorstwo Handlowe "LINDROB" Lińska Agnieszka
Łętowo	OPTIWOOD PL Zwolińska Monika
Noskowo	FAGUS Wysocki Jarosław
Rzyszczewo	Dworek Golikowo Golik Joanna
Sławsko	Poldan Zygmunt Kroplewski
Stary Kraków	Zakład Usług Leśnych "KOW-LAS" Kowalski Krzysztof
Tychowo	Kozłowski Józef
Warszkowo	Usługi Transportowo-Samochodowe Kwiatek Piotr
Warszkowo	Fabryka Przetworów Rybnych Sp.oz.o. MIESZKO
Warszkowo	Zakład Stolarski Bajtek Wojciech
Warszkowo	PPUH TRANSOIL Bajtek Małgorzata
Warszkowo	OLTOX s.c. Łysiuk Aleksander, Łysiuk Tomasz
Warszkowo	Stolarstwo Budowlane Bogatek Ireneusz
Warszkowo	DECOR Usługi Remontowo Budowlane Zachciał Krzysztof
Warszkowo	DER-MAX Derliński Przemysław
Warszkowo	Auto-Naprawa Pojazdów Samochodowych i Mechanicznych Warzych Józef
Warszkowo	Zbigniew Szczeciński
Warszkowo	Zakład Gastronomiczny "U Szwagra" s.c.
Warszkówko	PPHU "LEMAR" Mariusz Zdzitowiecki
Wrześnica	Wynajem Sprzętu Rolniczego Figura Ewelina
Wrześnica	Trans-Kachel Kachel Janusz
Wrześnica	Usługowy Zakład Ciesielsko-Dekarski Świacki Zdzisław
Żukowo	Przedsiębiorstwo "BRAMTECH" Wolański Mariusz

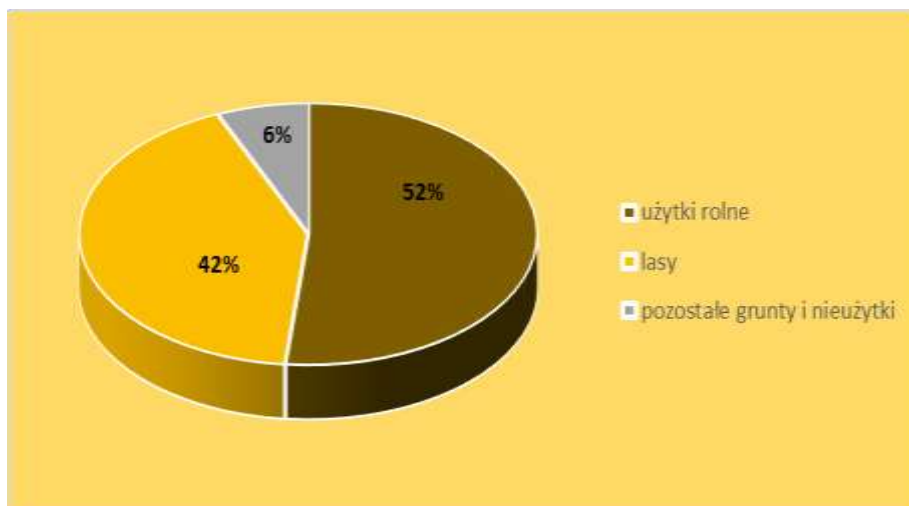
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

2.3.2. Rolnictwo

Ważnym sektorem gospodarki lokalnej w Gminie Sławno jest rolnictwo – stanowi ono źródło utrzymania dużej części ludności. Użytki rolne zajmują około 14.676 hektarów, co stanowi 51,61 % całej powierzchni gminy. Większość z nich – 10.301 hektarów - jest wykorzystywana jako grunty orne. Łąki i pastwiska zajmują 3.828 hektarów, a sady jedynie 80 hektarów. Lasy i obszary leśne stanowią prawie 42 % powierzchni gminy (11,9 tys. hektarów).

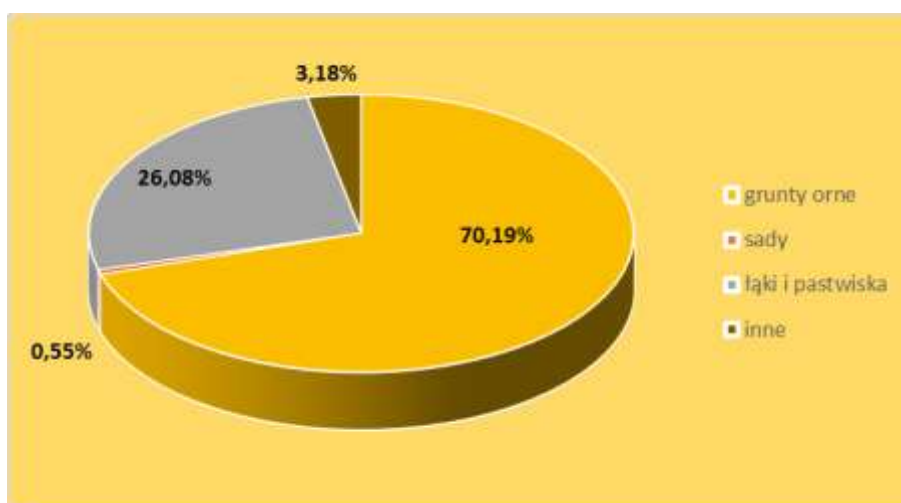
Strukturę zagospodarowania terenu Gminy Sławno ukazano na poniższych wykresach.

Wykres 4. Struktura zagospodarowania Gminy Sławno

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, bank Danych Regionalnych

Wykres 5. Wykorzystanie użytków rolnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, bank Danych Regionalnych

Na terenie Gminy występują gleby żyzne, przeważnie 3-ego do VI-ego kompleksu przydatności rolnej. Obszar Gminy charakteryzuje się występowaniem gleb, pod względem bonitacji gruntów ornych, od IIIb do VI i pod względem bonitacji użytków zielonych od III do VI.

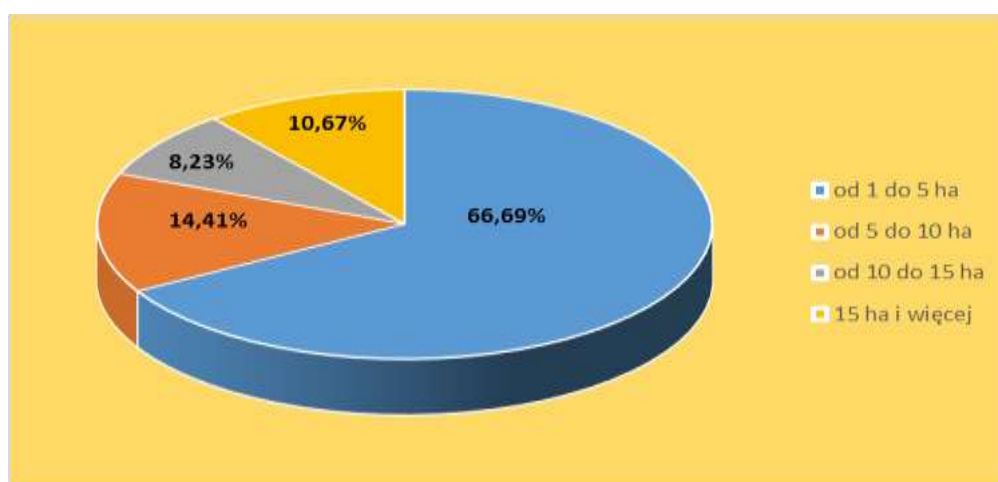
Produkcja rolna jest zróżnicowana. Hoduje się tu głównie trzodę chlewną i drób, ale istotne znaczenie ma również hodowla ryb. Przeważa uprawa pszenicy, rzepaku, żyta i pszenżyta. Ostatnio zauważa się znaczny wzrost produkcji warzywnej. Swą przyszłość Gmina wiąże z rozbudową sektora turystycznego i rolno-spożywczego, mając nadzieję na dynamiczny rozwój w tych kierunkach.

W ostatnich latach w strukturze zasiewów nie nastąpiły istotne zmiany, a od kilku lat o jej kształcie decydują warunki przyrodnicze i tradycje uprawy.

Uprawy sadownicze mają marginalne znaczenie, a ich areał uległ zmniejszeniu. Największy udział w produkcji owoców stanowią jabłonie, a struktura upraw sadowniczych dotyczy głównie asortymentu odmianowego. Ocenia się, że produkcja zwierzęca jest w ostatnim czasie mniej opłacalna. Oprócz hodowli tuczu trzody chlewnej dużym zainteresowaniem cieszy się hodowla drobiu. W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej od roku 2004 widać znaczący rozwój większych gospodarstw rolnych, które korzystają z dopłat bezpośrednich oraz stawiają na samorozwój. Małe gospodarstwa coraz częściej także sięgają po środki z dopłat i dotacji przeznaczając je na dalsze inwestycje.

Wzrostowi efektywności produkcji rolnej nie sprzyja również utrzymujące się rozdrobnienie gospodarstw rolnych na terenie Gminy. Wśród 1.471 gospodarstw zaledwie nieco ponad 10% (157 podmiotów) posiada powierzchnię większą niż 15 hektarów, co pozwala na osiągnięcie zysków z efektów skali produkcji rolnej. Można przypuszczać, że gospodarstwa poniżej 5 hektarów, których jest na terenie gminy aż 981, w znacznej części nie stanowią głównego źródła utrzymania ich właścicieli. Średnia powierzchnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w 2015 roku w gminie kształtuje się na poziomie około 5 ha (obliczona jako średnia z ilości danego gospodarstwa) co w polskich warunkach jest wynikiem poniżej średniej krajowej, wynoszącej 10,49 ha oraz poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej w roku 2015 w zachodniopomorskim – 30,00 ha. Na tym tle struktura powierzchniowa gospodarstw na obszarze Gminy Sławno prezentuje się słabo i może być przyczyną problemów związanych z efektywnością produkcji rolnej.

Wykres 6. Wielkość gospodarstw rolnych w Gminie Sławno wg stanu na dzień 31.12.2015

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Największa liczba gospodarstw umiejscowiona jest w sołectwie Warszkowo – 229 sztuk (w tym 166 szt. do 5 ha, 33 szt. do 10 ha, 14 szt. do 15 ha oraz 16 szt. powyżej 15 ha) oraz w Sławsku – 152 szt. (w tym 107 szt. do 5 ha, 27 szt. do 10 ha, 5 szt. do 15 ha oraz 13 szt. powyżej 15 ha). Najmniej zaś, bo 17 szt. gospodarstw rolnych umiejscowionych jest w sołectwie Żabno – łącznie 17 szt. (w tym 10 szt. do 5 ha, 3 szt. do 10 ha, 2 szt. do 15 ha oraz 2 szt. powyżej 15 ha).

Tabela 26. Liczba gospodarstw rolnych wg wielkości w latach 2014-2015 z podziałem na sołectwa

SOŁECTWO	LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH WG WIELKOŚCI w latach 2014-2015								Razem 2015
	OD 1 DO 5 HA		OD 5 DO 10 HA		OD 10 DO 15 HA		POWYZEJ 15 HA		
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	
BOBROWICE	25	30	10	9	3	3	6	4	46
BOBROWICZKI	65	69	10	10	6	6	6	6	91
BOLESZEWO	47	50	11	13	8	8	23	22	93
BRZEŚCIE	18	19	8	8	5	5	9	9	41
GWIAZDOWO	33	34	11	11	12	12	10	11	68
JANIEWICE	52	51	20	18	7	6	14	13	88
KWASOWO	53	59	5	6	3	3	8	8	76
ŁĘTOWO	46	44	6	4	7	6	6	6	60
NOSKOWO	19	20	4	4	1	1	1	1	26
POMIŁOWO	29	30	11	10	3	3	1	1	44
RADOSŁAW	26	27	10	9	5	6	4	5	47
RZYSZCZEWO	30	32	9	9	8	7	4	5	53
SŁAWSKO	110	107	28	27	5	5	13	13	152
SMARDZEWO	9	9	2	2	7	7	3	3	21
STARY KRAKÓW	15	16	5	5	8	8	4	5	34
TOKARY	12	12	4	4	1	1	3	3	20
TYCHOWO	9	16	3	3	0	0	6	6	25
WARSZKOWO	166	166	35	33	14	14	16	16	229
WARSZKÓWKO	28	29	2	2	5	5	5	7	43
WRZEŚNICA	108	108	10	10	5	5	6	6	129
ŻABNO	10	10	2	3	2	2	2	2	17
ŻUKOWO	42	43	12	12	8	8	5	5	68
RAZEM	952	981	218	212	123	121	155	157	

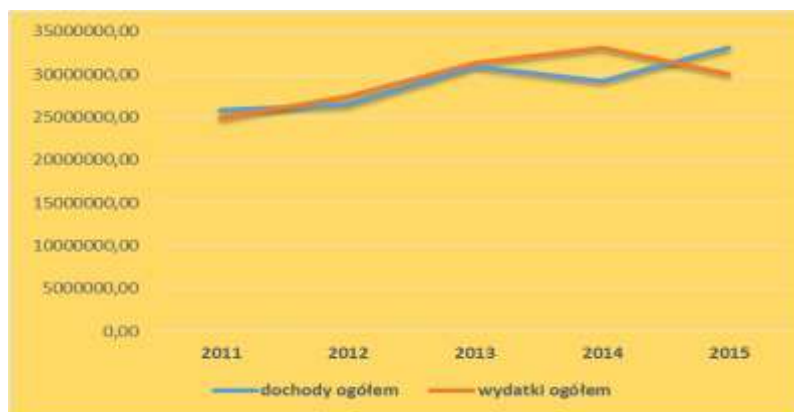
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

Rolnictwo na terenie Gminy Sławno odznacza się średnim poziomem rozwoju infrastruktury oraz technicznego wyposażenia gospodarstw rolnych. Do najważniejszych czynników naturalnych wywierających decydujący wpływ na produkcję rolną, jej strukturę i wydajność zaliczyć należy warunki klimatyczne i glebowe, rzeźbę terenu oraz stosunki wodne.

2.4. Finanse samorządu

Możliwości stymulowania rozwoju obszaru gminy w dużym stopniu uzależnione są od wysokości budżetu samorządu gminnego oraz struktury wydatkowania środków ze szczególnym uwzględnieniem celów inwestycyjnych. Kształtowanie się dochodów i wydatków budżetowych Gminy Sławno, w ostatnich 5 latach przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 7. Budżet Gminy Sławno w latach 2011-2015 w zł.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych z GUS-u - BDL

Samorząd Gminy prowadził zróżnicowaną politykę budżetową. W latach 2011 i 2015 odnotowywano nadwyżkę budżetową (operacyjną) przeznaczając ją w całości na spłatę posiadanych zobowiązań kredytowych. W latach tych dochody przewyższały wydatki – i tak : w roku 2011 – nadwyżka wyniosła 0,945 mln zł, w roku 2015 – 3,044 mln. zł. W latach 2012-2014 salda budżetowe kończyły się deficytem środków pieniężnych. W roku 2012 było to 0,97 mln. zł, w 2013 – 0,351 mln zł, a w 2014 – 3,92 mln. zł. Sytuacja taka wskazuje, że Gmina Sławno, aby inwestować musi zaciągać kredyty preferencyjne z długoletnim okresem spłaty. Tylko w ten sposób Gmina może się rozwijać. Warto także podkreślić fakt, że lata 2010-2015 były dla Gminy Sławno okresem owocnego „sięgania” po środki pozabudżetowe, także unijne dzięki czemu zrealizowanych zostało wiele inwestycji ważnych z punktu rozwoju i zachowania standardów względem mieszkańców. Inwestycje te pochłonęły ponad 31 mln zł., a na część z nich (ponad 13 mln zł.) Gmina odzyskała środki w postaci różnych dotacji (w tym z PROW, RPOWZ, budżetu Państwa, WFOŚiGW, PO RYBY, POKL, budżetu Województwa).

Po stronie dochodów najważniejszą kwestią jest wskaźnik poziomu dochodów własnych gminy w całości budżetu. Decyduje on o stopniu wpływania samorządu na wysokość środków, które mogą być przeznaczane na cele wybrane przez lokalną społeczność. Na dochody własne gminy składają się dochody z następujących grup:

- podatki i opłaty lokalne,
- dochody z majątku gminy,
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa,
- pozostałe dochody.

Wskaźnik udziału dochodów własnych w całości wpływów budżetowych znacznie podniósł się w ostatnim okresie osiągając poziom ponad jednej trzeciej wszystkich dochodów. Jest to pozytywna tendencja, świadcząca o wzroście możliwości decydowania przedstawicieli samorządu o celach, na które zostaną wydane środki budżetowe i świadczy o postępującej decentralizacji finansów publicznych, zgodnie z ideą samorządności. Po stronie wydatków budżetu Gminy należy zwrócić uwagę na wygosparowanie środków na inwestycje, zwłaszcza w infrastrukturę techniczną, jako prorozwojowego czynnika prowadzonej polityki finansowej Gminy.

Poniżej przedstawiono zestawienie najważniejszych wydatków inwestycyjnych, które Gmina Sławno poniosła w latach 2010-2015.

Tabela 27. Główne inwestycje w Gminie Sławno w latach 2010-2015

Opis inwestycji	Wartość w zł.	Środki pozabudżetowe w zł	Źródła finansowania
ROK 2010			
<i>Budowa wodociągu w m. Boleszewo</i>	1 182 410,19	0,00	<i>środki własne</i>
<i>Remont drogi gminnej w m. Bobrowiczki</i>	257 447,03	0,00	<i>środki własne</i>
<i>Remonty świetlic Sławsko, Smardzewo, Bobrowice</i>	767 063,03	413 117,37	<i>PROW, środki własne</i>
<i>Modernizacja oczyszczalni ścieków w Noskowie</i>	375 760,00	0,00	<i>środki własne</i>
<i>Zakup motopompy pożarniczej</i>	18 355,00	0,00	<i>środki własne</i>
Razem rok 2010	2 601 035,25	413 117,37	

ROK 2011			
Przystanki autobusowe	3 745,00	0,00	środki własne
Budowa boiska wielofunkcyjnego w Sławsku	394 394,31	194 900,00	Ministerstwo Sportu i Turystyki, środki własne
Zakup działki nr 164 obr. Pomitowo	23 299,60	0,00	środki własne
Budowa boiska "Orlik" we Wrześnicy	1 108 772,31	833 000,00	Budżet Państwa, Samorząd Województwa, środki własne
Zagospodarowanie terenu przy Jeziorze Łętowskim	53 531,02	24 000,00	PROW, środki własne
Zakup używanego samochodu pożarniczego od Gminy Malechowo dla Jednostki OSP w Starym Krakowie	12 500,00	0,00	środki własne
Razem rok 2011	1 596 242,24	1 051 900,00	
ROK 2012			
Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Bobrowice, Bobrowiczki, Rzyszczewo	1 909 331,09	1 172 779,00	PROW, środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Gwiazdowo	932 306,08	0,00	środki własne
Budowa Centrum Promocji Rzeki Wieprzy w Pomitowie	698 615,67	457 203,99	PO RYBY, środki własne
Rozbudowa Szkoły w Warszkwie	217 053,06	0,00	środki własne
Modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Janiewiczach	35 056,94	20 339,00	PROW, środki własne
Zakup samochodu na potrzeby U.G.	49 999,50	0,00	środki własne
Zakup centrali telefonicznej na potrzeby U.G.	10040,49	0,00	środki własne
Remont drogi gminnej w m. Janiewice	602 009,38	488 316,54	Budżet Państwa, Nadleśnictwo Sławno, środki własne
Zakup traktorka (kosiarki) na potrzeby sołectwa Stary Kraków	7 900,00	0,00	środki własne
Zakup traktorka (kosiarki) na potrzeby sołectwa Wrześnica	6 200,00	0,00	środki własne
Rozbudowa wodociągu w m. Łętowo	15 415,15	0,00	środki własne
Budowa małej infrastruktury turystycznej nad Jeziorem Łętowskim w m. Łętowo	134 555,10	87 754,00	PROW, środki własne
Szlak Dziedzictwa Kulturowego Gminy Sławno	32 000,00	22 400,00	PROW, środki własne
Razem rok 2012	4 657 482,46	2 248 792,53	
ROK 2013			
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Wrześnica, Warszkwie, Warszkwko, Tychowo - etap I	1 543 727,84	909 579,00	PROW, środki własne
Rewitalizacja miejscowości Noskowo i Tychowo - remonty świetlic	1 176 363,08	951 331,09	PO RYBY, środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Stary Kraków	425 753,18	208 306,12	Budżet Państwa, środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Warszkwie	1 458 584,27	669 321,00	Budżet Państwa, środki własne
Budowa systemu grzewczego w świetlicy wiejskiej w Boleszewie	75 808,00	0,00	środki własne
Przebudowa Szkoły Podstawowej na Przedszkole w Sławsku	231 705,48	26 000,00	POKL, środki własne
Przebudowa budynku OSP Wrześnica	287 709,43	0,00	środki własne
Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku Szkoły na Przedszkole w miejscowości Boleszewo	134 473,84	17 000,00	POKL, środki własne
Budowa zaplecza sanitarnego boiska sportowego w miejscowości Smardzewo	158 151,38	0,00	środki własne
Budowa wodociągu na dz. Nr 147 w m. Warszkwie	12 194,00	0,00	środki własne

Zakup traktorka (kosiarki) na potrzeby sołectwa Tychowo	8 499,00	0,00	środki własne
Przebudowa budynku Szkoły w Gwiazdowie i termomodernizacja	1 090 263,19	166 630,00	WFOŚiGW, POKL, środki własne
Zakup traktorka (kosiarki) na potrzeby sołectwa Sławsko	6 600,00	0,00	środki własne
Razem rok 2013	6 609 832,69	2 948 167,21	
ROK 2014			
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Wrześnica, Warszkowo, Warszkówko, Tychowo - etap II	2 964 373,06	1 783 623,00	PROW, środki własne
Budowa hydroforni ze stacją uzdatniania wody w m. Gwiazdowo	726 105,01	134 019,00	PROW, środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Sławsko	838 847,89	0,00	środki własne
Przystanki autobusowe	25 490,00	0,00	środki własne
Remont budynku komunalnego w miejscowości Wrześnica	365 069,38	0,00	środki własne
Budowa i wyposażenie terenów rekreacyjnych w miejscowości Warszkowo i Warszkówko	360 454,01	191 514,00	PROW, środki własne
Zakup szafy metalowej do świetlicy w Kwasowie	4 068,23	0,00	środki własne
Regionalna Platforma Cyfrowa Dorzecza Wieprzy i Grabowej	2 481 354,22	1 372 033,55	RPO WZ, środki własne
Zakup serwera na potrzeby UG Sławno	15 652,34	0,00	środki własne
Przebudowa Szkoły Podstawowej w Sławsku na Przedszkole - II etap	257 598,38	0,00	środki własne
Przebudowa drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Wrześnica	788 163,95	358 047,54	Budżet Państwa, środki własne
Budowa systemu grzewczego w świetlicy w Bobrowicach	108 080,20	0,00	środki własne
Budowa zaplecza sanitarnego w Szkole Podstawowej w Bobrowicach	136 517,04	0,00	środki własne
Poprawa infrastruktury społeczno-kulturalnej poprzez przebudowę i wyposażenie budynku świetlicy wiejskiej z przeznaczeniem na funkcjonowanie teatryku kukielkowego "Pingwinki" w m. Kwasowo	549 013,01	160 000,00	PROW, środki własne
Przebudowa nawierzchni drogi gminnej w m. Radosław	115 896,15	0,00	środki własne
Utwardzenie placu przy cmentarzu w m. Żukowo	43 500,00	0,00	środki własne
Budowa i oznakowanie szlaków rowerowych	261 741,54	165 032,00	PROW, środki własne
Budowa zatoki autobusowej w m. Noskowo	87 945,47	0,00	środki własne
Budowa sportowych placów zabaw w m. Boleszewo i Sławsko	91 940,98	38 746,00	PROW, środki własne
Zagospodarowanie tęczowego terenu rekreacyjnego w m. Kwasowo (plac zabaw)	22 642,58	13 873,00	PROW, środki własne
Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Sławsku (Radosna Szkoła)	107 080,38	53 185,90	Budżet Państwa (program Radosna Szkoła), środki własne
Rozbudowa wodociągu w m. Wrześnica	44 318,13	0,00	środki własne
Zakup działki w m. Żukowo (Nr 117/1)	30 035,82	0,00	środki własne
Razem rok 2014	10 433 247,77	4 270 073,99	
ROK 2015			
Budowa naturalnych przydomowych oczyszczalni ścieków - 6 sztuk	58 872,01	0,00	środki własne
Zakup pieców C.O. do bud. Wrześnica 111 i Biblioteki w Żukowie	29 654,65	0,00	środki własne
System monitorowania budynku komunalnego w Boleszewie 61	5 710,19	0,00	środki własne
Budowa placu zabaw w Starym Krakowie	32 199,31	0,00	środki własne

Przystanki autobusowe	43 223,68	0,00	środki własne
Budowa chodnika z kruszywa w m. Wrzeźnica	19 796,35	0,00	środki własne
Przebudowa drogi gminnej Nr 170025Z w m. Warszkowo wraz z odwodnieniem	898 480,89	441 267,00	Budżet Państwa, środki własne
Budowa wodociągu w m. Warszkowo	127 444,59	0,00	środki własne
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	529 452,11	0,00	środki własne
Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego z agregatem prądotwórczym dla OSP Sławsko	743 532,00	582 270,04	RPOWZ, WFOŚiGW, środki własne
Przebudowa budynku komunalnego we Wrzeźnicy z adaptacją na mieszkania socjalne i komunalne	475 657,34	0,00	środki własne
Rozbudowa remizy OSP w Janiewicach	282 679,81	0,00	środki własne
Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Przybyłowo-Janiewice	453 183,02	156 939,23	Budżet Państwa, środki własne
Remont i modernizacja Szkoły Podstawowej we Wrzeźnicy	121 291,18	29 600,00	Budżet Państwa, środki własne
Budowa toalet w budynku komunalnym w Rzyszczewie	94 038,91	0,00	środki własne
Rozbudowa wodociągu i kanalizacji w m. Warszkowo na działce Nr 1	60 756,00	0,00	środki własne
Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych przy szlakach rowerowych	146 355,24	87 700,24	PROW, środki własne
Kuchnia gazowo-elektryczna do świetlicy w Bobrowicach	3 950,00	0,00	środki własne
Budowa przyłącza kanalizacyjnego do budynku mieszkalnego w m. Rzyszczewo	53 549,75	0,00	środki własne
Budowa oświetlenia hybrydowego na terenie Gminy Sławno	49 900,12	30 426,00	PROW, środki własne
Montaż i instalacja systemów fotowoltaicznych w budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Sławno	863 511,62	769 742,00	PROW, środki własne
Zakup kserokopiarki na potrzeby U.G.	7 134,00	0,00	środki własne
Budowa oświetlenia boiska sportowego w Sławsku	15 019,20	0,00	środki własne
Przebudowa drogi gminnej w m. Łętowo	38 704,09	0,00	środki własne
Razem rok 2015	5 154 096,06	2 097 944,51	
Razem lata 2010-2015	31 051 936,47	13 029 995,61	

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych z Gminy Sławno

2.5. Infrastruktura techniczna

Wypożyczenie w infrastrukturę techniczną, jest jednym z głównych wyznaczników poziomu życia i możliwości rozwoju gospodarczego danego obszaru.

2.5.1. Drogi

Główny układ komunikacyjny Gminy tworzy droga ponadlokalna - krajowa Nr 6 łącząca Sławno ze Słupskiem (27 km, przez Warszkowo), oraz z Malechowem (14 km, kierunek Koszalin), a także 2 drogi wojewódzkie – nr 205 i 209, co stanowi ważny atrybut rozwojowy w infrastrukturze społecznej i turystycznej dla Gminy. Ponadto przez Gminę przebiegają drogi gminne i powiatowe, realizując wewnętrzne potrzeby komunikacyjne Gminy i powiązania z gminami sąsiednimi.

W Gminie funkcjonuje także linia kolejowa relacji Szczecin-Gdańsk, która jest ważnym węzłem komunikacyjnym dla wielu mieszkańców Gminy.

Układ dróg nie wymaga uzupełnienia, jednakże wymagana jest jego modernizacja, w celu poprawienia jego drożności, a przede wszystkim parametrów jakościowych. Na terenie Gminy nie istnieje system komunikacji wewnętrznej. System komunikacji zewnętrznej tworzy sieć PKS oraz prywatni przewoźnicy, którzy realizują zadania w zakresie transportu zbiorowego.

W gestii samorządu leży utrzymanie dróg gminnych. Oprócz bieżących remontów i inwestycji, na bieżąco, przeprowadzane są uzupełnienia znaków drogowych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego. Stan techniczny wielu odcinków dróg jest niezadowalający. Większość z nich jest zbyt wąska, a ich nawierzchnie są bardzo zużyte i wymagają remontów i modernizacji. W najbliższych latach 2016-2025 Gmina Sławno zaplanowała wiele nowych inwestycji. Szczegóły w tym zakresie przedstawiono w działaniach inwestycyjnych określonych poniżej.

Tabela 28. Sieć drogowa w Gminie Sławno

Nr drogi	Opis odcinka	Długość
	Przebieg w Gminie Sławno i powiecie sławieńskim	
Drogi krajowe		
6	Sławno – Słupsk	db
Drogi wojewódzkie		
205	Dartówko – Dartowo – Sławno – Bobolice	10,535
209	Sławno – Bytów	8,281
Drogi powiatowe		
3703Z	Sulimie – Kowalewice – Stary Jarosław	2,005
3710Z	Jeżyce – Słowino – Boleszewo	6,612
3720Z	Karwice – Smardzewo – Ostrowiec	4,695
3721Z	Bobrowice – Smardzewo – Lejkowo	4,942
3732Z	Rusinowo – Jarosławiec – Naćmierz – Grzybno	6,649
3738Z	Królewo – Wrześnica	4,042
3739Z	Wilkowice – Radosław – Sławsko	6,196
3737Z	Boleszewo – Rzyszczewo	4,688
3740Z	Tokary – droga powiatowa nr 0541 Z	1,396
3741Z	Postomino – Sławno (ul. I Pułku Ułanów)	4,734
3745Z	Droga wojewódzka nr 205 – Pomółowo – Żukowo	15,102
3747Z	Janiewice – Chomic	4,855
3552Z	Chomic – Dretyń	2,063
3555Z	Tychowo – Słonowiczki	2,413
Drogi gminne		
170001Z	droga powiatowa nr 3732Z – granica gminy Postomino	2,29
170002Z	Stary Kraków – droga powiatowa nr 3732Z – droga gminna 170005Z	0,85
170003Z	kolonia Stary Kraków – Stary Kraków do drogi gminnej nr 170002Z	2,11
170004Z	od drogi powiatowej nr 3732Z – Stary Kraków – droga gminna 170005Z	0,13
170005Z	droga gminna 170001Z – Stary Kraków – Radosław do drogi powiatowej nr 3739Z	5,75
170006Z	droga zakładowa 39.10.205Z do drogi powiatowej nr 3739Z Radosław	0,468
170007Z	od drogi powiatowej nr 3739Z do posesji nr 18 Radosław	0,32
170008Z	od posesji nr 9 Tokary do drogi powiatowej nr 3740Z	0,65
170009Z	droga powiatowa nr 3739Z – Tokary do drogi powiatowej nr 3740Z	2,26
170010Z	droga powiatowa nr 3739Z – Radosław - Warginie - Sławno	2,75
170011Z	droga gminna 170010Z Warginie – droga powiatowa nr 3739Z	0,75
170012Z	od drogi powiatowej nr 3739Z – do granic administracyjnych miasta Sławno	2,0
170013Z	droga powiatowa nr 3741Z – do granic administracyjnych miasta Sławno	0,5
170014Z	od drogi krajowej nr 6 do granicy administracyjnej Miasta Sławno (tor kolejowy – granica gminy)	0,949
170015Z	od drogi krajowej nr 6 do drogi gminnej 170014Z	0,269
170016Z	od posesji 162 w Warszkowie do drogi gminnej 170014Z	1,696
170017Z	od drogi powiatowej nr 3741Z do drogi krajowej nr 6 Warszkowo	3,476
170018Z	od drogi powiatowej nr 3741Z do drogi gminnej 170019Z Sławsko	2,01
170019Z	od drogi powiatowej nr 3741Z w Sławsku do posesji nr 55 w Sławsku, od torów kolejowych do drogi 170020Z we Wrześnicy	4,5

170020Z	od drogi krajowej nr 6 do drogi powiatowej nr 3738Z	3,607
170021Z	od drogi powiatowej nr 3738Z do granicy wschodniej gminy	3,64
170022Z	od drogi powiatowej nr 3738Z Wrzeźnica do posesji nr 50	0,97
170023Z	droga krajowa nr 6 do drogi gminnej nr 170055Z wieś Noskowo	1,25
170024Z	od drogi gminnej nr 170055Z – wieś Żabno – Komorzyn – /Brzozowo/	2,2
170025Z	od drogi krajowej nr 6 przez Warszkowo kolonia do drogi wojewódzkiej nr 209	2,872
170026Z	droga powiatowa nr 3553Z Warszkówko - droga wojewódzka nr 209	0,939
170027Z	od granicy zachodniej gminy – Rzyszczewko – do drogi powiatowej nr 3737Z	1,022
170028Z	droga krajowa nr 6 – droga powiatowa nr 3737Z Rzyszczewo	0,449
170029Z	droga powiatowa nr 3710Z – kolonia Boleszewo – granica miasta Sławno	1,365
170030Z	droga gminna 170029Z Bobrowice – droga krajowa nr 6	2,77
170031Z	droga gminna 170030Z Bobrowice – droga krajowa nr 6	1,422
170032Z	droga gminna 170030Z Bobrowice – granica administracyjna miasta Sławno („ABWood Sp. z o.o.”)	2,75
170033Z	kolonia Bobrowiczki do drogi gminnej 170032Z – do drogi krajowej nr 6 Bobrowiczki	1,4
170034Z	od drogi krajowej nr 6 – kolonia Smardzewo - droga powiatowa nr 3720Z (0520Z)	3,82
170035Z	od drogi krajowej nr 6 – kolonia Borowiczki – droga gminna 170037Z	1,09
170036Z	od drogi gminnej 170037Z do granic miasta Sławno	1,85
170037Z	od granicy zachodniej gminy do drogi powiatowej nr 3720Z – kolonia Smardzewo – droga powiatowa nr 3721Z – granica administracyjna miasta Sławno	7,0
170038Z	od drogi gminnej 170037Z do drogi wojewódzkiej nr 205	1,4
170039Z	od drogi wojewódzkiej nr 205 do drogi gminnej 170042Z – Ugacie	2,5
170040Z	od drogi wojewódzkiej nr 205 – wieś Pomiłowo do drogi powiatowej nr 3745Z	1,4
170041Z	droga gminna 170040Z Pomiłowo – Kłodno	1,42
170042Z	od drogi powiatowej nr 3745Z przez Ugacie do granic gminy	2,49
170043Z	droga powiatowa nr 3745Z – do drogi gminnej 170044Z i dalej do wsi Żukowo	5,062
170044Z	Stacja PKP Gwiazdówko – droga powiatowa nr 3745Z (0545Z)	2,621
170045Z	od posesji nr 34 Gwiazdowo przez skrzyżowanie z drogą powiatową nr 3745Z do drogi gminnej 170043Z	1,98
170046Z	łącnik drogi powiatowej nr 3745Z Brzeście – Żukowo	0,467
170047Z	Brzeście - droga powiatowa nr 3745Z	2,5
170048Z	droga powiatowa nr 3745Z – Żukowo droga powiatowa 3746Z	0,6
170049Z	droga powiatowa nr 3746Z Łętowo – OSiR	1,35
170050Z	droga powiatowa nr 3746Z – Łętowo (posesja nr 25)	0,571
170051Z	droga powiatowa nr 3745Z Janiewice – do granic ALP	2,07
170052Z	droga powiatowa nr 3747Z do granic ALP	1,86
170053Z	droga powiatowa nr 3747Z do granic ALP	1,95
170054Z	skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 209 - skrzyżowanie z drogą gminną 170025Z /Warszkowo/	0,809
170055Z	skrzyżowanie z drogą krajowa nr 6 – Noskowo – Żabno skrzyżowanie z drogą gminną nr 170024Z	3,485
170056Z	skrzyżowanie z drogą powiatową nr 3741Z – skrzyżowanie z drogą powiatową nr 3739Z	0,161
170057Z	Warszkowo – Warszkówko	2,9
170058Z	od skrzyżowania z drogą powiatową nr 3747Z do dz. nr 252/1	0,9
170059Z	Płochymierz – Łętowo	2,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Sławno

2.5.2. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa

Całkowita długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Sławno na koniec 2015 r. wynosiła 133,4 km. Z sieci korzysta obecnie ok 96,7 % mieszkańców Gminy. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca wyniosło 24,2 m³. Ujęcia wody znajdują się w miejscowościach: Gwiazdowo, Janiewice, Sławsko, Radosław, Warszkówko, Rzyszczewo, Wrzeźnica, Smardzewo, Noskowo.

Mniej korzystnie przedstawia się charakterystyka dotycząca sieci kanalizacyjnej i gazowej.

Obecnie z sieci kanalizacyjnej korzysta 3.234 mieszkańców Gminy tj. 35,9 %, a długość zbiorczej sieci kanalizacyjnej wynosi ok. 60 km. Zdecydowana większość ścieków odprowadzana jest do oczyszczalni ścieków w Sławnie, a ponadto na terenie gminy istnieją dwie oczyszczalnie zlokalizowane w Noskowie i Łętowie.

o **Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Noskowo**

Jest to mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, która składa się z następujących elementów: osadnik gnilny trzykomorowy, filtr poziomy/staw korzeniowy, staw stabilizacyjny, studzienka kontrolna, wylot do rowu.

o **Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Łętowo**

Jest to mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, która w składa się z następujących elementów: komora kraty betonowa, przepompownia, osadnik wstępny, studzienka rozprężna, reaktor biologiczny, studzienki kontrolne, wylot do rowu.

Oczyszczalnia w Łętowie obsługuje osiedle domków rekreacyjnych i pole namiotowe.

Na terenie gminy Sławno znajdują się również 132 przydomowe oczyszczalnie ścieków pozwalające na oczyszczenie ścieków w miejscu ich wytworzenia bez konieczności przesyłu. W latach 2015-2016 samorząd gminny współfinansował budowę 67 takich oczyszczalni, które odbierają ścieki od 386 mieszkańców. Siedem spośród wybudowanych przez gminę oczyszczalni ścieków obsługuje więcej niż jedno gospodarstwo domowe.

Tabela 29. Charakterystyka sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Sławno w roku 2015

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015
Wodociągi		
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	133,4
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1952
woda dostarczona gospodarstwom domowym	m ³	217,7
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	8702
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	24,2
Kanalizacja		
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	60,62
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	595
ścieki odprowadzone	m ³	91,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	3234
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności		
wodociąg	%	96,7
kanalizacja	%	35,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS – BDL oraz danych z Gminy Sławno

Sieć gazowa na obszarze Gminy Sławno praktycznie nie istnieje. Przez gminę przebiegają tylko i wyłącznie gazociągi przesyłowe relacji Gdańsk-Szczecin.

2.5.3. Gospodarka odpadami

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399 z późn. zm.) Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania.

Usługę odbioru odpadów komunalnych na terenie Gminy Sławno świadczy firma zewnętrzna. Rada Gminy Sławno podjęła Uchwałę w sprawie odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne. Od 1 stycznia 2016 r. zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 7 ustawy o odpadach (Dz. U z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.) odpadami komunalnymi są odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Do odpadów komunalnych należy zaliczyć także odpady powstające na terenach otwartych, tj. odpady z koszy ulicznych, cmentarzy, itp.

Zasada gospodarowania odpadami

90,1% właścicieli nieruchomości zadeklarowało selektywną zbiórkę odpadów komunalnych. Odpady te odbierane są w systemie pojemnikowym i workowym, z podziałem na 3 frakcje: papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne. Cztery razy w roku odbierane są odpady wielkogabarytowe z terenu nieruchomości zamieszkałych, natomiast dwa razy w roku organizowana jest zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych zorganizowano Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany w Warszkwie, do którego można nieodpłatnie oddać następujące frakcje odpadów:

- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady niebezpieczne,
- chemikalia,
- przeterminowane leki,
- odpady zielone,
- zużyte baterie i akumulatory,
- odpady budowlane i rozbiórkowe (w ilości do 2 m³/gospodarstwo domowe/rok),
- zużyte opony powstałe w gospodarstwach domowych,
- papier i tektura,
- tworzywa sztuczne,
- szkło.

Odpady odebrane od właścicieli nieruchomości przekazywane są na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Gwiazdowie. Od dnia 1 stycznia 2016 r., po przeprowadzeniu koniecznej modernizacji, składowisko w Gwiazdowie pełni funkcję Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych.

Od 2011 r. do chwili obecnej pozyskiwane są środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, na demontaż odbiór i transport wyrobów zawierających azbest z nieruchomości zlokalizowanych na terenie Gminy Sławno.

2.5.4. Elektroenergetyka

Na terenie Gminy Sławno jest dobry dostęp do sieci elektroenergetycznej będącej własnością Energa Operator S.A. Nie występują problemy z utrzymaniem napięcia. Istnieje możliwość przyłączenia do sieci elektroenergetycznej ENERGA - OPERATOR SA kolejnych użytkowników - w tym podmiotów o dużym poborze mocy. Realizacja każdego przyłączenia odbywa się na podstawie określonych warunków przyłączenia oraz umowy zawartej z właścicielem sieci.

3. Analiza obszarów problemowych w Gminie Sławno

Na podstawie powyższej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Sławno, została przeprowadzona charakterystyka poszczególnych obszarów problemowych całego obszaru wiejskiego Gminy. Wskazano liczbę mieszkańców za 2015 r., główne funkcje, liczbę osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej, instytucje publiczne oraz infrastrukturę społeczną. Ponadto po konsultacjach z przedstawicielami samorządu oraz mieszkańców wskazano mocne i słabe strony danego obszaru. Analizą objęto wszystkie 22 sołectwa Gminy Sławno, a 8 z nich na podstawie danych statystycznych pozyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Sławnie, Komendy Powiatowej Policji w Sławnie oraz Urzędu Gminy w Sławnie wybrano, jako obszary najbardziej problemowe, na terenie których występuje największa liczba problemów w obszarach: społecznym, gospodarczym, funkcjonalno-przestrzennym, technicznym i środowiskowym. Liczba ludności zamieszkująca wyznaczony obszar nie przekracza 30% ludności całej gminy ($8.894 \times 30\% = 2.668$ osób), a powierzchniowo obszar problemowy mieści się w 20% obszaru gminy ($28.390 \times 20\% = 5.678$ ha). Przeprowadzona analiza posłużyła dla dalszych diagnoz i szczegółowych analiz wykazanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Sławno na lata 2016-2023, aby następnie umożliwić Gminie Sławno podejmowanie działań o pozyskanie dofinansowań z różnych funduszy pozabudżetowych, w tym przede wszystkim unijnych (np. w ramach RPOWZ działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich, PROW, Interreg VA, inne możliwe).

Poniżej przedstawiono zbiorczą tabelę poszczególnych problemów w podziale na miejscowości objęte obszarem rewitalizacji w Gminie Sławno.

Tabela 30. Wykaz sołectw o największej liczbie negatywnych zjawisk społecznych

Nazwa sołectwa	Występujący problem	Wynik diagnozy	Średnia dla Gminy
Warszkówko	Wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych średnia z lat 2013-2015	10,16	7,78
	Procentowy udział osób korzystających z programu – Pomoc Państwa w dożywianiu (średnia z lat 2013-2015)	13,04	10,42
	Odsetek osób korzystających z opieki asystenta rodziny (średnia z lat 2013-2015)	1,90	0,69
	Ilość wydanych "niebieskich kart" w latach 2013-2015 w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,48	0,18
	Średni wynik sprawdzianu po VI klasie z lat 2013-2015 - część matematyczna	37,75	52,49
	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku	38,61	47,99
	Liczba działających organizacji pozarządowych formalnych i nieformalnych na 1000 mieszkańców	0	3,94
Kwasowo	Zmiana liczby mieszkańców w roku 2015 w stosunku do roku 2011	-3,61	-0,7
	Procentowy udział osób korzystających z programu - Pomoc Państwa w dożywianiu (średnia z lat 2013-2015)	16,11	10,42
	Ilość wydanych "niebieskich kart" w latach 2013-2015 w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,41	0,18
	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców w latach 2013-2015	9,43	4,77
	Najniższy procentowy udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (średnia z lat 2014-2015)	27,00	45,98
	Średni (najniższy) wynik egzaminu gimnazjalnego z lat 2013-2015 - część matematyczna	27,25	35,12
	Średni wynik sprawdzianu po VI klasie z lat 2013-2015 - część matematyczna	39,20	52,49
Bobrowice	Procentowy udział osób korzystających z programu - Pomoc Państwa w dożywianiu (średnia z lat 2013-2015)	15,69	10,42
	Odsetek osób korzystających z opieki asystenta rodziny (średnia z lat 2013-2015)	5,35	0,69
	Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej - średnia z lat 2013-2015	24,38	14,70
	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców w latach 2013-2015	8,19	4,77
	Najniższy procentowy udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (średnia z lat 2014-2015)	23,50	45,98
	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku	42,33	47,99

Nazwa sołectwa	Występujący problem	Wynik diagnozy	Średnia dla Gminy
Pomińkowo	Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym /65+/ na 100 mieszk.	13,64	10,91
	Zmiana liczby mieszkańców w roku 2015 w stosunku do roku 2011	-4,94	-0,7
	Ilość wydanych "niebieskich kart" w latach 2013-2015 w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,43	0,18
	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców w latach 2013-2015	11,04	4,77
	Średni (najniższy) wynik egzaminu gimnazjalnego z lat 2013-2015 - część matematyczna	21,00	35,12
	Liczba działających organizacji pozarządowych formalnych i nieformalnych na 1000 mieszkańców	0,0	3,94
Stary Kraków	Wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych średnia z lat 2013-2015	13,43	7,78
	Procentowy udział osób korzystających z programu - Pomoc Państwa w dożywianiu (średnia z lat 2013-2015)	33,06	10,42
	Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej - średnia z lat 2013-2015	40,38	14,70
	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców w latach 2013-2015	8,48	4,77
	Najniższy procentowy udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (średnia z lat 2014-2015)	30	45,98
	Średni wynik sprawdzianu po VI klasie z lat 2013-2015 - część matematyczna	28,67	52,49
Noskowo	Zmiana liczby mieszkańców w roku 2015 w stosunku do roku 2011	-5,48	-0,7
	Wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych średnia z lat 2013-2015	10,88	7,78
	Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej - średnia z lat 2013-2015	19,24	14,70
	Ilość wydanych "niebieskich kart" w latach 2013-2015 w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,35	0,18
	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku	35,62	47,99
Smardzewo	Procentowy udział osób korzystających z programu - Pomoc Państwa w dożywianiu (średnia z lat 2013-2015)	13,55	10,42
	Odsetek osób korzystających z opieki asystenta rodziny (średnia z lat 2013-2015)	3,65	0,69
	Najniższy procentowy udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (średnia z lat 2014-2015)	26	45,98
	Średni wynik sprawdzianu po VI klasie z lat 2013-2015 - część matematyczna	33,44	52,49
	Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku	32,97	47,99
Rzyszczewo	Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym /65+/ na 100 mieszk.	13,73	10,91
	Wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych średnia z lat 2013-2015	11,30	7,78
	Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej - średnia z lat 2013-2015	16,67	14,70
	Średni (najniższy) wynik egzaminu gimnazjalnego z lat 2013-2015 - część matematyczna	28,40	35,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Stawno

Ze względu na zidentyfikowane problemy i ich relatywnie duże znaczenie w porównaniu do innych części gminy – na obszarach tych postulowana jest intensyfikacja działań inwestycyjnych podejmowanych przez samorząd oraz podmioty prywatne. Sytuacja wymaga realizacji zarówno inwestycji infrastrukturalnych (rewitalizacja budynków wraz z nadaniem nowych funkcji), jak i działań o charakterze miękkim w celu zwiększenia kapitału społecznego i ludzkiego oraz zmniejszenia zjawiska wykluczenia społecznego (rewitalizacja społeczna). Wykaz inwestycji została przedstawiona w rozdziale 5.2 Strategii.

4. Analiza SWOT

4.1. Założenia metodologiczne

Celem sporządzonej poniżej analizy SWOT dla potrzeb opracowania Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2016-2025 jest kwerenda wniosków, jakie wynikają z raportu o stanie Gminy. Analizę SWOT podzielono na cztery rodzaje czynników:

MOCNE STRONY – czynniki wewnętrzne pozytywne

SŁABE STRONY – czynniki wewnętrzne negatywne

SZANSE – czynniki zewnętrzne pozytywne

ZAGROŻENIA – czynniki zewnętrzne negatywne

W ten sposób dokonano identyfikacji ograniczeń i stymulatorów rozwoju Gminy Sławno, wskazując elementy z otoczenia wewnętrznego, które kreują całościowy pogląd na wizerunek gminy widziany także oczami jej mieszkańców. Nad uwarunkowaniami zewnętrznymi Gmina Sławno nie ma kontroli, bowiem są one poza jej bezpośrednimi kompetencjami, ale wpływają na funkcjonowanie gminy, a często mają na nią bezpośrednie przełożenie.

Analiza ta jest jedną z najpopularniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego.

	(+) PLUSY	(-) MINUSY
	<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<i>Dzisiaj tutaj</i>	<i>zalety społeczności, zasoby: ludzkie, środowiska, finansowe dostępne w rozwiązywaniu problemów, elementy przewagi nad innymi</i>	<i>obecnie istniejące problemy i bariery, przeszkody do podjęcia działań, brakujące elementy</i>
	<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
<i>Jutro tam (na zewnątrz)</i>	<i>zmiany w otoczeniu sprzyjające działaniom, konkretne zyski, możliwi partnerzy</i>	<i>negatywne skutki uboczne działań, próba przewidzenia nieoczekiwanych skutków, zagrożenia i rozwiązania, których należy uniknąć</i>

Analiza otoczenia wewnętrznego	
Silne Strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Dobre położenie komunikacyjne – bliskość dużych ośrodków miejskich – Miasto Sławno. Miasto Słupsk i Miasto Koszalin oraz obszarów nadmorskich (Gmina Darłowo, Gmina Postomino) – Dobre skomunikowanie – droga S6, kolej, port w Darłowie. – Atrakcyjne tereny inwestycyjne będące własnością Gminy do sprzedaży i zagospodarowania. – Wysoki udział gruntów rolnych w Gminie dający możliwości rozwoju w tym sektorze. – Potencjał dla rozwoju turystyki weekendowej, aktywnej oraz agroturystyki: <ul style="list-style-type: none"> + bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe (w tym rzeka Wieprza, Grabowa, jezioro Łętowskie) + dobry stan środowiska naturalnego; + zwiększająca się liczba obiektów agroturystycznych i wypoczynkowych w Gminie; + różnorodność oferty instytucji kultury, działających na terenie Gminy; + organizacja imprez kulturalnych przyciągających turystów i potencjalnych inwestorów. – Dobre warunki dla produkcji zdrowej żywności oraz produktów regionalnych – Dbałość o obiekty użyteczności publicznej – wiele inwestycji rozwojowych w tym zakresie (OZE, modernizacja energetyczna) – Sprecyzowane plany inwestycyjne na przyszłość wskazujące kierunek rozwoju Gminy – Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców (7 jednostek OSP, KPP oraz KPPSP zlokalizowane w Sławnie). – Dobrze rozwinięta infrastruktura kultury (biblioteka publiczna w Żukowie, świetlica w każdej miejscowości). – Właściwa opieka nad dziećmi (dostęp do miejsc przedszkolnych i szkół podstawowych oraz gimnazjów). – Wykształcony, doświadczony zespół pracowników Urzędu Gminy, przygotowany do pozyskiwania funduszy zewnętrznych na inwestycje rozwojowe oraz na ich realizację. – Zaangażowanie mieszkańców w sprawy gminy. – Duże doświadczenie w budowaniu nowoczesnej technologii związane z ochroną środowiska (oczyszczalnie, OZE). – Duża ilość aktywnych organizacji pozarządowych. – Struktura demograficzna. Wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. 	<ul style="list-style-type: none"> – Niezadowalający poziom infrastruktury drogowej, konieczność podjęcia działań budowlanych, modernizacyjnych i naprawczych zarówno na drogach gminnych, jak i powiatowych. – Braki w sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich. – Niska aktywność zawodowa i społeczna mieszkańców Gminy Sławno. – Niski standard niektórych budynków publicznych (konieczność modernizacji). – Braki w infrastrukturze szkół – konieczność prowadzenia kosztowych inwestycji. – Migracja mieszkańców gminy do innych regionów kraju oraz za granicę. – Niekorzystne tendencje demograficzne – wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, a spadek w wieku przedprodukcyjnym. – Brak inwestorów zewnętrznych z kapitałem – Niewystarczająca ilość środków finansowych na rozwój gminy skutkująca rozkładaniem inwestycji w czasie. – Niski poziom wykształcenia mieszkańców (średnie i wyższe). – Alkoholizm. – Wysoki poziom strukturalnego bezrobocia (środowiska po byłych PGR).

Analiza otoczenia zewnętrznego

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">– Decyzja o budowie trasy S6.– Nowa perspektywa finansowa (2014 -2020) dająca szansę dla pozyskania środków na inwestycje w Gminie.– Rozbudowa infrastruktury turystycznej, kulturowej i sportowej w Gminie (środki zewnętrzne).– Poprawa jakości życia warunkująca utrzymanie ludności w gminie.– Środki zewnętrzne na rozwój energii odnawialnej.– Wzrost gospodarczy.– Odpowiednia polityka dotycząca edukacji, zdrowia i pomocy społecznej– Wzrost popularności branży agroturystycznej stanowiącej potencjał rozwoju obszaru oparty o endogeniczne potencjały rzek i jezior.– Rozwój turystyki kajakowej i rowerowej w Gminie– Modernizacja produkcji rolnej i rozwój przetwórstwa.– Wdrożenie nowych technologii energetycznych, bazujących na odnawialnych źródłach energii.	<ul style="list-style-type: none">– Zmiana procedur udzielania wsparcia, a przez to konieczność planowania większego niż założony wkładu własnego na dotacje unijne (powyżej 15 %).– Migracje ludności (szczególnie osób młodych) do pobliskich dużych ośrodków miejskich powodujące ubożenie społeczne gminy a także ubytek wykształconej siły roboczej.– Proces starzenia się społeczeństwa warunkujący konieczność zmiany polityki społecznej.– Potencjalny kryzys gospodarczy w kraju mający wpływ na wszystkie dziedziny życia w gminie.

5. Misja i cele strategiczne Gminy Sławno

5.1. Hierarchiczny układ strategii

Przyjęta metoda opracowania strategii gwarantuje utrzymanie jasnej struktury dokumentu. Najważniejszym, wyjściowym elementem jest misja rozwoju gminy, która określa kierunki rozwoju gminy w perspektywie następnych kilku lat i priorytety działań samorządu, w kontekście zapewnienia pożądanego przez mieszkańców stanu. Sformułowanie misji polega na przyjęciu zwięzłej sentencji, która najlepiej ujmuje główne kierunki działań samorządu, jednocześnie wskazując priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego, będąc wynikiem konsensusu wśród mieszkańców.

Logiczną strukturę dokumentu wyznaczającego plan strategicznego rozwoju gminy można przedstawić na schemacie:

Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach przypominając piramidę, której wierzchołek stanowi wizja i misja, będąca syntetycznym opisem sposobu postępowania, który z czasem powinien przynieść szansę realizacji. Następnym po wizji i misji poziomem planowania są cele strategiczne. Wynikają one bezpośrednio z misji – konkretnie definiują kierunki rozwoju gminy tam określone, jednocześnie pozwalają na zachowanie jasnego podziału strategii, grupując poszczególne szczegółowe rozwiązania, w każdym z obszarów planowania. Ich realizacja, w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej misji.

Ostatnim obszarem realizacji są cele operacyjne (działania), które konkretyzują grupy zadań zawartych w opisie kierunków strategicznych, wskazując na powiązane ze sobą zagadnienia, wymagające podjęcia szczegółowych działań. Na najniższym poziomie opisanego procesu planowania znajdują się konkretne projekty, pogrupowane według celów strategicznych i operacyjnych, wynikające z przeprowadzonej szczegółowej analizy potrzeb mieszkańców Gminy Sławno oraz możliwości finansowych Gminy.

5.2. Wizja i Misja Gminy Sławno

Samorząd gminy, dając wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń na temat pożądanych zmian w obszarze lokalnego życia społeczno-gospodarczego, określił wizję i misję Gminy o następującym brzmieniu:

WIZJA:

Gmina Sławno czysta ekologicznie, atrakcyjna turystycznie, zasobna ekonomicznie dzięki: atrakcyjnemu położeniu, zmodernizowanej infrastrukturze, bogatym walorom przyrodniczym i turystycznym oraz aktywnym mieszkańcom. Przyjazna dla mieszkańców, inwestorów i gości. Otwarta na nowe technologie proekologiczne oraz wszechstronny i zrównoważony rozwój.

MISJA:

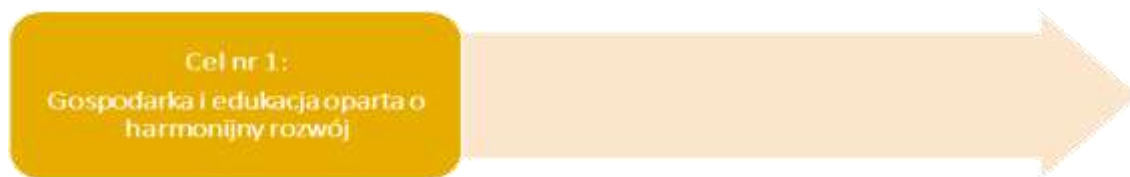
Wykorzystanie endogenicznych potencjałów Gminy Sławno w celu stworzenia odpowiednich warunków infrastrukturalnych i społecznych do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki w Gminie, a także samorozwoju jej mieszkańców.

5.3. Cele strategiczne i operacyjne Gminy Sławno

Cele określone w Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016-2025 ukazują pełne spojrzenie na problemy gminy. Cele wynikają z przyjętej wizji i zdefiniowanej misji rozwoju. Dla urzeczywistnienia celów strategicznych zostały sformułowane cele operacyjne. Należy je traktować, jako ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej dla całego obszaru na najbliższe lata 2016 – 2025.

Poniższy schemat prezentuje strukturę celów strategicznych i operacyjnych, które w dalszej części zostały poszerzone o proponowane działania dla poszczególnych celów operacyjnych. W ten sposób Gmina Sławno zaplanowała pełen wachlarz zadań, które zamierza w najbliższej przyszłości wdrażać. Zależne to jednak będzie od wielu czynników, a wskazane działania nie zostały określone do realizacji jako „pewnik”. Dają one natomiast wyraz obranemu przez władarzy kierunkowi rozwoju, który w oparciu o posiadane środki i możliwości finansowania zewnętrznego Gmina zamierza realizować. Pokazane poniżej elementy, szczegóły mogą być z czasem zmieniane, modyfikowane.

Wyznaczone cele strategiczne i operacyjne są następujące:

Cele szczegółowe:

- 1.1 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym szczególnie Sławieńska Strefa Gospodarcza.
- 1.2 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji.
- 1.3 Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców.
- 1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia.
- 1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Sławno.
- 1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.
- 1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.
- 1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE

Cel nr 2:
Ochrona środowiska i rewitalizacja
przestrzenno - społeczna kluczem
do rozwoju

Cele szczegółowe:

- 2.1 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska
- 2.2 Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej
- 2.3 Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego
- 2.4 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa
- 2.5 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
- 2.6 Wspieranie rewitalizacji, termomodernizacji budynków wielorodzinnych po byłych PGR-ach

Cel nr 3:
Turystyka, kultura, rekreacja oraz
sport na najwyższym poziomie

Cele szczegółowe:

- 3.1 Wsparcie rozwoju turystycznego i rekreacyjnego Gminy opartego o endogeniczne potencjały.
- 3.2 Rozwój infrastruktury kultury i sportu.
- 3.3 Wsparcie działań kulturalnych.

Cel nr 4:
Innowacyjne rolnictwo i wysoka
jakość usług dla mieszkańców

Cele szczegółowe:

- 4.1 Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na innowacjach.
- 4.2 Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach.
- 4.3 Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno- spożywczej.
- 4.4 Modernizacja obiektów użyteczności publicznej.
- 4.5 Tworzenie nowych usług dla mieszkańców (opieka nad dziećmi do lat 3 – żłobek, opieka nad osobami starszymi niesamodzielnymi – dzienny ośrodek).
- 4.6 Wzbogacenie zakresu usług edukacyjnych.

Główne kierunki strategiczne w sposób bezpośredni nawiązują do misji. Realizacja projektów, prowadząca do osiągnięcia celów wskazanych w ramach kierunków rozwoju, szczególnie tych związanych z podniesieniem technicznych i społecznych warunków życia w Gminie, będzie prowadzić do osiągnięcia pożądanego statusu określonego w misji i wizji rozwoju Gminy.

W szczególności dotyczy to konieczności podjęcia działań związanych z poprawą bezpieczeństwa – jak budowa dróg, chodników, czy parkingów, a także oświetlenia wpływających pośrednio na rozwój przedsiębiorczości (możliwość przewożenia swoich towarów, skrócenie czasu podróży, zmniejszenie kosztów dotyczących eksploatacji pojazdów mechanicznych). Należy również zauważyć, że poziom wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej Gminy Sławno wpływa również na atrakcyjność tej lokalizacji dla nowych inwestorów. Tereny dobrze uzbrojone są magnesem dla przedsiębiorców mogących stworzyć kolejne miejsca pracy. W ten sposób, również pośrednio, inwestycje infrastrukturalne są w stanie podnieść jakość życia w danej społeczności. Władze Gminy biorąc pod uwagę wskazaną tendencję planują prowadzić działania zmierzające do rozwoju lokalnej infrastruktury.

Rozwijając umiejętności miejscowej ludności samorząd Gminy Sławno wspierać będzie intensywny rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Wychodząc naprzeciw tym celom władze zamierzają rozpowszechniać wiedzę na temat możliwości inwestowania w Gminie, a tym samym poprzez wsparcie ze środków zewnętrznych realizować politykę „przyciągania inwestorów do Gminy”. Dając szansę lokalnej przedsiębiorczości władze chcą doprowadzić do zmniejszenia się bezrobocia na terenie Gminy, a tym samym ukrócenia ujemnego salda migracyjnego. Dlatego też jednym z najważniejszych celów strategicznych Gminy jest budowanie pozycji danego obszaru, jako atrakcyjnego, który korzysta z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości jej mieszkańców.

Jakość, ale także konkurencyjność lokalnej gospodarki jest w całkowitej mierze uzależniona od kapitału ludzkiego – jej jakości i efektywności. Tylko dobrze wykształcona młodzież jest w stanie wpływać na jakość pracy, zdolności do tworzenia i absorpcji innowacji, ale także do zdolności elastycznego reagowania na zachodzące na rynku pracy zmiany. Tym samym, edukacja w Gminie nie może się rozwijać bez wpływu na lokalną gospodarkę – którą tworzą zasoby kadrowe, intelektualne. Podobnie jak gospodarka nie może się rozwijać bez wzajemnych relacji w zakresie kierunków i jakości w sferze edukacji oraz jakości, jaka widoczna jest na lokalnym rynku pracy.

Dlatego też w gestii samorządu, ale także innych podmiotów publicznych i prywatnych jest budowanie nowego podejścia do wsparcia przedsiębiorczości i kształcenia postaw przedsiębiorczych zarówno wśród osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży, celem lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych i gospodarczych. Szansą na rozwój Gminy Sławno jest inteligentne gospodarowanie i pomnażanie lokalnych zasobów, ale także potencjałów w powiązaniu z umiejętnym korzystaniem z atrakcyjnego położenia Gminy, zarówno blisko aglomeracji sławieńskiej, jak i koszalińskiej oraz terenów nadmorskich. W długiej perspektywie czasu zwiększenie tempa rozwoju nie będzie możliwe bez tworzenia infrastruktury gospodarczej, ale także inwestycji, które podnosić będą wewnętrzną i zewnętrzną dostępność komunikacyjną, będącą determinantem rozwoju Gminy Sławno.

Bardzo ważnym aspektem działań związanych z podniesieniem poziomu infrastruktury technicznej w Gminie, jest dbanie o stan środowiska naturalnego. Zastosowanie rozwiązań ekologicznych pozwoli na ograniczenie zanieczyszczeń i promowanie Gminy. Dla mieszkańców, oprócz wymienionych wcześniej udogodnień opisywane przedsięwzięcia zapewnią również korzyści z życia w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu.

Samorząd Gminy jest także świadomy faktu, że nawet pełne wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną jest dziś postrzegane jako niewystarczające do zapewnienia życia i rozwoju na oczekiwanym poziomie. Równie istotna jest dostępność do tzw. usług publicznych, takich jak usługi zdrowotne, oświata, bezpieczeństwo czy też turystyka, kultura, sport i rekreacja. Projekty proponowane w tym celu strategicznym są logiczną kontynuacją i uzupełnieniem dotychczasowych działań podejmowanych na terenie gminy. Możliwe, a wręcz konieczne, jest poszukiwanie zewnętrznych środków finansowania działalności w poszczególnych projektach realizowanych w tym celu, jak również organizacyjne wsparcie instytucji zewnętrznych. W tym zakresie Gmina chciałaby także promować swoje potencjały poprzez szeroko rozumiane wsparcie elementów endogenicznych występujących na danym obszarze (rzeki, jeziora, zabytki, szlaki piesze, rowerowe, kajakowe). Elementy te planuje się poprzeć działaniami kulturalnymi oraz współpracą z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, którym tak, jak Gminie Sławno zależy na harmonijnym i długofalowym rozwoju.

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje o planowanych zadaniach inwestycyjnych, które będą kluczowe z punktu widzenia rozwoju Gminy oraz wpływać będą, na jakość życia jej mieszkańców. Wskazane inwestycje planuje się zrealizować do roku 2025, czyli okresu trwania Strategii.

Cel nr 1:
Gospodarka i edukacja oparta o harmonijny rozwój

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

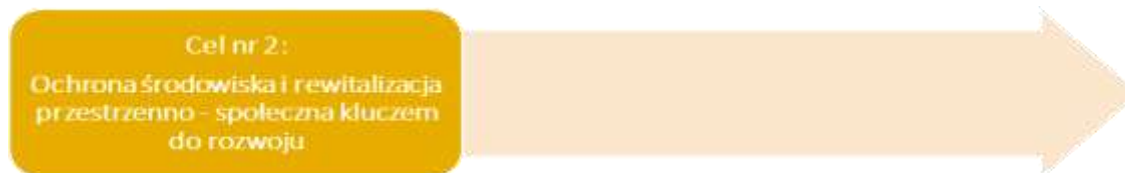
- 1.1 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym szczególnie Sławieńska Strefa Gospodarcza.
 - 1) Opracowanie i zmiana szczegółowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań dla obszarów zainteresowania gospodarczego.
 - 2) Uzbrojenie Sławieńskiej Strefy Gospodarczej – budowa dróg.
 - 3) Promocja Sławieńskiej Strefy Gospodarczej w celu przyciągnięcia inwestorów do Gminy.
 - 4) Organizacja spotkań z przedsiębiorcami, jako formy wypracowania pomysłów na rozwój przedsiębiorczości w Gminie.
 - 5) Rozwój ofert wsparcia dla biznesu i otoczenia biznesu.
 - 6) Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych, szczególnie wśród osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą w Gminie.
 - 7) Wspieranie rozwoju nowoczesnych technologii, a także działań powiązanych z odnawialnymi źródłami energii (OZE).
- 1.2 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji.
 - 1) Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjnej na obszarze Gminy Sławno, w tym:
 - Remont budynków Zespołu Szkół we Wrzeńnicy.
 - Budowa przedszkola i żłobka w m. Warszkowo.
 - Rozbudowa szkoły w Żukowie.
 - Rozbudowa Zespołu Szkół w Sławsku i Szkoły Podstawowej w Warszkwie.
 - 2) Doposażenie placówek edukacyjnych w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne.
 - 3) Rozwój zajęć pozalekcyjnych w odniesieniu do kompetencji kluczowych, określonych w województwie zachodniopomorskim i zgodnych z endogenicznym potencjałem, w tym wdrożenie mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów.
 - 4) Wdrażanie mechanizmów motywacyjnych i podnoszących umiejętności kompetencyjne wśród nauczycieli.
 - 5) Promocja i wsparcie uczestnictwa osób starszych w systemie kształcenia ustawicznego.
 - 6) Współpraca z Powiatem oraz lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie poszukiwania i wdrażania nowych kierunków, a także nowoczesnych metod kształcenia zawodowego, popartego stażami i warsztatami.
 - 7) Wdrażanie ww. programów i potrzeb w powiązaniu z poszukiwaniem różnych form finansowania pozabudżetowego, także unijnego.
- 1.3. Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców.
 - 1) Rozwój oferty i poprawa dostępności wspierania mikro i małej przedsiębiorczości na obszarze Gminy.
 - 2) Rozwój oferty i poprawa dostępności wspierania rozwoju rolnictwa ekologicznego, przetwórstwa rolno – spożywczego i ogólnie rolnictwa w Gminie.
 - 3) Stwarzanie podstaw współpracy z lokalnym biznesem poprzez kreowanie warunków do prowadzenia mikro, małej i średniej przedsiębiorczości.
 - 4) Kształcenie i wzmacnianie wśród młodzieży cech przedsiębiorczych dzięki współpracy szkół z sektorem gospodarczym.
 - 5) Rozwój ekonomii społecznej w Gminie.
 - 6) Wsparcie i promocja wszelkich sposobów tworzenia gospodarstw agroturystycznych, czy produkujących zdrową żywność w celach dalszej odsprzedaży, a także poszukiwanie sposobów na utworzenie produktu lokalnego.
 - 7) Pomoc na rzecz rozwoju potencjalnych podmiotów zainteresowanych inwestowaniem w Gminie Sławno.

- 1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia.
- 1) Kojarzenie mieszkańców – dobrych specjalistów z podmiotami gospodarczymi na rzecz wzajemnego rozwoju i minimalizowania negatywnych skutków bezrobocia.
 - 2) Wspieranie szkoleń i możliwości w zakresie zakładania i prowadzenia własnego podmiotu gospodarczego, najlepiej zakładanego i prowadzonego na obszarze Gminy Sławno.
 - 3) Współpraca z PUP w zakresie analizy lokalnego rynku pracy oraz struktury osób bezrobotnych, a także poszukiwanie sposobów na minimalizowanie zjawiska bezrobocia.
 - 4) Wzajemna współpraca zarówno z Powiatowym Urzędem Pracy, jak i innymi gminami oraz przedsiębiorcami w celu rozwoju systemu szkoleń i kursów zawodowych dla osób bezrobotnych.
- 1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Sławno.
- 1) Budowa, modernizacja i przebudowa dróg gminnych, mostów – poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg, ale również poprawa dostępności do Gminy Sławno, w tym:
 - Przebudowa drogi gminnej 170031Z wraz z chodnikiem i oświetleniem (1200 m) w m. Bobrowice.
 - Przebudowa dróg gminnych nr 170033Z, 170032Z wraz z chodnikiem i oświetleniem w m. Bobrowiczki.
 - Przebudowa drogi gminnej na kolonię 170029Z w m. Boleszewo.
 - Przebudowa drogi gminnej 170046Z (skrót do cmentarza) w m. Brzeście.
 - Przebudowa drogi gminnej 170047Z – okolnicy w m. Brzeście.
 - Przebudowa drogi gminnej 170045Z, 170044Z (Gwiazdowo - Gwiazdówko).
 - Przebudowa drogi gminnej 170058Z (centrum wsi) w m. Janiewice.
 - Remont i przebudowa dróg gminnych w m. Kwasowo.
 - Przebudowa dróg gminnych 170050Z oraz wewnętrznych w m. Łętowo.
 - Budowa drogi gminnej 170049Z (w kierunku na OSiR) w m. Łętowo.
 - Budowa drogi dojazdowej do działek lotniskowych nad Jeziorem Łętowskim.
 - Przebudowa drogi gminnej nr 170055Z wraz z infrastrukturą w m. Noskowo.
 - Dokończenie przebudowy, droga od zakrętu do końca wsi i położenie asfaltu do boiska w m. Noskowo.
 - Budowa drogi na kolonię w m. Noskowo.
 - Przebudowa drogi do Żabna w sołectwie Noskowo.
 - Przebudowa dróg gminnych 170005Z, 170004Z w m. Stary Kraków.
 - Przebudowa drogi gminnej 170008Z w m. Tokary.
 - Przebudowa drogi w kierunku Iwanowa (sołectwo Tychowo).
 - Budowa drogi gminnej 170025Z w Warszkwie - III etap.
 - Budowa drogi gminnej do Zakładu Przetwórstwa Rybnego "Mieszko" w m. Warszkwie.
 - Budowa drogi gminnej 170015Z w m. Warszkwie.
 - Remont drogi gminnej 170057Z, 170026Z w m. Warszkwie.
 - Przebudowa drogi gminnej 170021Z /nawierzchnia asfaltowa/ w m. Wrzeźnica.
 - Przebudowa drogi gminnej 170020Z /centrum wsi/ w m. Wrzeźnica.
 - Przebudowa drogi gminnej w kierunku "Orlika" i cmentarza w m. Wrzeźnica.
 - Przebudowa drogi dojazdowej do szkoły w m. Żukowo.
 - Przebudowa dróg gminnych 170037Z, 170034Z w m. Smardzewo.
 - Budowa drogi wewnętrznej w Rzyszczewie (wjazd naprzeciwko boiska-wyjazd naprzeciw Kościoła).
 - Przebudowa drogi gminnej 170028Z w m. Rzyszczewo.
 - Przebudowa drogi gminnej nr 170027Z /do Rzyszczewka/.
 - Przebudowa drogi do Centrum Promocji Rzeki Wieprzy w Pomiłowie.

- Przebudowa mostu nad kanałem miejskim w m. Pomółowo.
 - Przebudowa drogi gminnej nr 170040Z w m. Pomółowo.
 - Przebudowa drogi gminnej 170024Z w m. Żabno.
 - Budowa drogi lokalnej w Rzyszczewie odcinek 550 m.
 - Budowa drogi dojazdowej do Sławieńskiej Strefy Gospodarczej.
- 2) Budowa, modernizacja i przebudowa dróg powiatowych we współpracy z Powiatem Sławieńskim i Zarządem Województwa Zachodniopomorskiego, w tym:
- Budowa chodników wzdłuż drogi powiatowej w centrum wsi w m. Radośław.
 - Budowa chodników przy drodze powiatowej w m. Sławsko.
 - Budowa ciągów pieszych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 209 oraz drogi powiatowej w sołectwie Tychowo.
 - Budowa oświetlenia i chodników wzdłuż drogi powiatowej (dojazd do wsi z DK "6") w m. Wrzeźnica
 - Budowa chodników przy drogach powiatowych w sołectwie Smardzewo i Rzyszczewo.
 - Rozbudowa oświetlenia przy drodze powiatowej nr 0521Z w sołectwie Smardzewo.
- 3) Budowa, modernizacja i przebudowa chodników, poboczy i oświetlenia, w szczególności na mało zurbanizowanych obszarach wiejskich, w tym:
- Budowa chodników wzdłuż drogi powiatowej w m. Brzeście.
 - Budowa chodnika do osiedla bloków mieszkalnych w m. Noskowo.
 - Rozbudowa oświetlenia w sołectwie Sławsko.
 - Budowa chodników i parkingu przy świetlicy w m. Tychowo
 - Uzupełnienie oświetlenia wzdłuż drogi gminnej 170021Z w m. Wrzeźnica.
 - Budowa chodników przy drogach gminnych w sołectwie Smardzewo i Rzyszczewo.
- 4) Budowa, modernizacja i przebudowa miejsc parkingowych oraz przystanków autobusowych, szczególnie przy obiektach użyteczności publicznych czy atrakcjach turystycznych w Gminie, w tym:
- Budowa parkingu w centrum wsi m. Kwasowo (sąsiedztwo kościoła).
 - Przystanek autobusowy przy sklepie w m. Wrzeźnica.
 - Utwardzenie placu na parking przy cmentarzu komunalnym w m. Żukowo.
 - Budowa miejsc parkingowych w centrum wsi Rzyszczewo.
- 5) Budowa ścieżek rowerowych jako alternatywy dla komunikacji kołowej, w celu sprawnego przemieszczania się do zakładów pracy, w tym :
- Budowa dróg rowerowych na szlakach rowerowych: Sławno - Korzybie oraz Sławno – Postomino.
- 6) Budowa i remonty dróg gruntowych i dojazdowych do gruntów rolnych, także przy współudziale środków zewnętrznych (np. FOGR, PROW, inne możliwe), w tym:
- Remont drogi dojazdowej do gruntów rolnych nr 346, 214/2, 241/1 w m. Janiewice
 - Budowa dróg dojazdowych na terenie sołectwa Sławsko.
- 1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.
- 1) Budowa, rozbudowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej w Gminie Sławno, w tym:
- Modernizacja sieci kanalizacyjnej w sołectwie Kwasowo, Noskowo.
 - Budowa systemu kanalizacji zbiorowej z oczyszczalnią ścieków w sołectwie Łętowo, Radośław, Stary Kraków, Żukowo.
 - Budowa systemu kanalizacji zbiorowej w sołectwie Sławsko z odprowadzeniem do oczyszczalni ścieków w Sławnie.
 - Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w sołectwie Wrzeźnica.
 - Budowa systemu zbiorczego kanalizacji sanitarnej w sołectwie Pomółowo.

- Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy Sławno.
- 2) Budowa zbiorczych oczyszczalni ścieków dla całych miejscowości w Gminie Sławno, tam gdzie brak uzasadnienia kosztowego dla budowy sieci kanalizacji sanitarnej, w tym:
 - Budowa oczyszczalni ścieków w sołectwie Janiewice.
 - Budowa systemu kanalizacji zbiorczej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków (kolonie) w sołectwie Smardzewo.
 - 3) Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej, a także przebudowa starych odcinków sieci, w tym:
 - Modernizacja sieci wodociągowej w sołectwie Kwasowo, Noskowo, Sławsko.
 - Rozbudowa sieci wodociągowej w sołectwie Wrzeźnica
 - 4) Modernizacja, przebudowa hydroforni w celu podniesienia parametrów wody, w tym:
 - Modernizacja hydroforni w Sławsku.
 - Remont hydroforni w m. Wrzeźnica.
 - Przebudowa hydroforni i stacji uzdatniania wody w Rzyszczewie wraz z przebudową ujęć wody – studni.
 - 5) Modernizacja kotłowni w zakresie wymiany źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne, w tym:
 - Przebudowa kotłowni na kotłownię na pellet w Zespole Szkół we Wrzeźnicy.
 - Budowa kotła na biomasę z oprzyrządowaniem dla świetlicy w m. Brzeście, Wrzeźnica, Stary Kraków
 - 6) Przebudowa i rozbudowa oświetlenia ulicznego.
- 1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.
- 1) Wspieranie działań OSP m.in. w zakresie doposażenia w nowy sprzęt ratowniczo – gaśniczy, oraz p.poż. oraz remiz strażackich, w tym także:
 - Zakup nowego samochodu bojowego dla OSP w Janiewiczach.
 - Zakup wozu strażackiego dla OSP w Żukowie.
 - Zakup lekkiego wozu strażackiego dla OSP w Gwiazdowie.
 - Budowa punktu czerpania wody do p.poż. w Żukowie.
 - Budowa remizy strażackiej w Żukowie.
 - 2) Realizacja działań edukacyjnych i profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży.
 - 3) Organizacja i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, a także badań i konsultacji medycznych wśród mieszkańców Gminy.
 - 4) Remont mieszkań komunalnych na potrzeby mieszkańców Gminy Sławno.
 - 5) Wsparcie i aktywizacja osób niepełnosprawnych, w tym wyrównywanie szans w dostępie do edukacji oraz rynku pracy.
 - 6) Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej.
- 1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.
- 1) Budowa, rozbudowa infrastruktury wykorzystującej odnawialne źródła energii – np. fotowoltaika, kolektory słoneczne, pompy ciepła na budynkach użyteczności publicznej, w tym:
 - Montaż pomp ciepła oraz instalacji fotowoltaicznych dla obiektu Przedszkola w Gwiazdowie, Szkoły Podstawowej w Warszkwie, Szkoły Podstawowej w Żukowie oraz Zespołu Szkół w Sławsku.
 - Montaż instalacji fotowoltaicznych oraz przebudowa kotłowni na pellet dla Zespołu Szkół we Wrzeźnicy.
 - Montaż instalacji fotowoltaicznych dla budynku świetlicy w m. Stary Kraków, Wrzeźnica, Warszkwko, Warszkowo, Brzeście.
 - Montaż kotłów na biomasę dla budynku świetlicy w m. Stary Kraków, Wrzeźnica, Brzeście.
 - 2) Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i obiektów zamieszkania zbiorowego, w tym:

- Remont świetlicy z termomodernizacją w Boleszewie.
- Termomodernizacja budynku komunalnego /była szkoła podstawowa/ w Boleszewie.
- Remont i termomodernizacja szkół w Sławsku oraz Wrześnicy.
- Termomodernizacja i remont świetlicy wiejskiej w m. Stary Kraków, Wrześnica.
- Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Warszkwie.
- Remont i adaptacja willi Schultza na Urząd Gminy.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

2.1 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska

- 1) Ochrona zasobów wodnych na terenie gminy poprzez modernizację sieci wodociągowej na obszarze Gminy.
- 2) Ochrona środowiska poprzez modernizację oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Sławno.
- 3) Rozwój nowoczesnej gospodarki ściekowej na obszarach jej nieposiadających w Gminie Sławno.
- 4) Poprawa parametrów funkcjonowania posiadanej sieci wodno-kanalizacyjnej w Gminie.
- 5) Wspieranie efektywności energetycznej obiektów mieszkalnych, zakładów przemysłowych i usługowych, rozwój niskoemisyjnych źródeł energii.
- 6) Wspieranie rozwoju systemu gospodarki odpadami.
- 7) Kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców gminy oraz tworzenie ścieżek dydaktycznych.
- 8) Ochrona dziedzictwa przyrodniczego.

2.2. Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej

- 1) Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Sławno na lata 2016 - 2025, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 2) Podjęcie działań w kierunku rewitalizacji fizycznej, społecznej i gospodarczej przestrzeni publicznej na terenie gminy wg działań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Sławno na lata 2016 - 2025

2.3 Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego

- 1) Poprawa stanu i sposobu użytkowania zabytków dziedzictwa kulturowego (obiekty sakralne, zabytkowy park dworski, czy pałac) w Gminie Sławno poprzez ich rewaloryzację i przeciwdziałanie procesowi ich degradacji oraz udostępnianie – ze szczególnym uwzględnieniem i wykorzystaniem dni weekendowych, w tym:
 - Rewitalizacja nieczynnych cmentarzy na terenie Gminy Sławno.
 - Rewitalizacja parku w Tychowie i odtworzenie zbiorników wodnych /mała retencja/.
- 2) Współpraca z sektorem ngo (organizacje pozarządowe) w celu sprawnego przeprowadzania procesu rewaloryzacji zabytków zarządzanych przez ten sektor życia publicznego w Gminie.
- 3) Inicjowanie i wspieranie działań, które dążyć będą do rozbudzania i podnoszenia społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa kulturowego.
- 4) Promocja i współpraca z innymi jednostkami z terenu powiatu sławieńskiego dla podkreślenia i promowania ważnych regionalnie obiektów.

2.4 Wsparcie rozwoju mieszkalnictwa

- 1) Wzrost dostępności mieszkań komunalnych na terenie gminy.

- 2) Promowanie i uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe.
 - 3) Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie gminy.
- 2.5 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
- 1) Wspieranie rozwoju inicjatyw obywatelskich.
 - 2) Rozwój miejsc integrujących społeczność lokalną oraz dbających o ich przyszłość w gminie, w tym:
 - Budowa klubu integracji społecznej w Smardzewie.
 - Budowa klubu integracji społecznej w Rzyszczewie.
 - 3) Promocja gminy Sławno, jako miejsca dobrego do zamieszkania, pracy i edukacji, w celu złagodzenia niekorzystnych trendów demograficznych.
 - 4) Usprawnianie procesów zarządzania w administracji publicznej.
 - 5) Rozwoju e-usług publicznych oraz upowszechniania elektronicznej obsługi ludności.
 - 6) Wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi celem podnoszenia jakości obsługi klientów Gminy.
 - 7) Organizacja szkoleń, odczytów, warsztatów, otwartych drzwi.
 - 8) Współpraca Gminy Sławno z podmiotami gospodarczymi, społecznymi i samorządowymi także spoza obszaru gminy i powiatu.
 - 9) Współpraca międzynarodowa oraz zrzeszania z innymi samorządami w kraju i zagranicą.
- 2.6 Wspieranie procesów odnowy na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji
- 1) **Realizacja projektów na obszarze sołectwa Warszkówko, w tym:**
 - **Projekt Główny ZINTEGROWANY nr 1** – Integracja i odnowa społeczna społeczności wsi Warszkówko w oparciu o funkcjonowanie KLUBU „Stodoła” (Remont i przebudowa świetlicy wiejskiej w Warszkówku, Zakup wyposażenia / meble, sprzęt multimedialny, sprzęt sportowy i rekreacyjny, Aktywizacja zawodowa, Animator społeczny, Poradnictwo rodzinne, Pomoc osobom niesamodzielnym i seniorom, Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, Zapobieganie zachowaniom patologicznym dzieci i młodzieży).
 - **Projekt uzupełniający nr 1** – Stworzenie oferty zagospodarowania wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz miejsca rekreacji i integracji społeczności Warszkówka (Zagospodarowanie obecnego boiska trawiastego poprzez budowę strefy rekreacyjno-integracyjnej /wiaty, urządzenia rekreacyjne napowietrzne, itp./, Zajęcia wyrównujące szanse rozwoju fizycznego - zorganizowane zajęcia sportowe).
 - **Projekt Główny nr 2** – Przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu społeczności Warszkówka poprzez włączenie miejscowości do sieci dróg publicznych o utwardzonej nawierzchni – przebudowa drogi gminnej nr 170026Z łączącej centrum wsi z drogą wojewódzką DW-209 (Budowa drogi gminnej dojazdowej Nr 170026Z).
 - **Projekt uzupełniający nr 2** – Adaptacja części budynku mieszkalnego na gminne mieszkanie interwencyjne w Warszkówku 39.
 - 2) **Realizacja projektów na obszarze sołectwa Kwasowo, w tym:**
 - **Projekt Główny ZINTEGROWANY nr 1** – Aktywizacja społeczno- zawodowa oraz integracja mieszkańców Kwasowa wspierana przez zorganizowaną działalność Centrum Rozwoju wsi Kwasowo (Zakup wyposażenia do centrum, Aktywizacja zawodowa, Animator społeczny, Poradnictwo rodzinne, Pomoc osobom niesamodzielnym i seniorom, Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, Zapobieganie zachowaniom patologicznym dzieci i młodzieży).
 - **Projekt uzupełniający nr 1** – Stworzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty infrastruktury technicznej oraz organizacji zajęć sportowo – rekreacyjnych (Budowa boiska wielofunkcyjnego w Kwasowie, Zajęcia wyrównujące szanse rozwoju fizycznego. Organizacja turniejów, zawodów sportowych, akcji rekreacyjno - sportowych kierowanych do rodzin, Utworzenie terenu rekreacyjnego w Kwasowie /plac zabaw, napowietrzne urządzenia rekreacyjne/).
 - **Projekt uzupełniający nr 2** – Zachowanie i odtworzenie walorów kulturowych wsi oraz ratowanie zabytków dziedzictwa kulturowego (Restauracja XVIII. w. kościoła w Kwasowie będącego w złym stanie, Renowacja zabytkowego parku dworskiego w Kwasowie, Warsztaty historyczne - "W poszukiwaniu własnej tożsamości i historii własnej Małej ojczyzny").

- **Projekt Główny nr 2** – Odtworzenie walorów społecznych, mieszkaniowych, kulturowych i estetycznych historycznego centrum wsi – zabytkowego pałacu wraz z otoczeniem.
- **Projekt Główny nr 3** – Odtworzenie podstawowej infrastruktury społecznej dla mieszkańców Kwasowa poprzez modernizację sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (Budowa nowej sieci zbiorczej kanalizacji sanitarnej w Kwasowie w miejsce niesprawnej - nieszczęsnej instalacji budowanej przez POHZ Kwasowo, Budowa sieci wodociągowej w miejsce azbestowo - cementowej sieci).
- **Projekt Główny nr 4** – Poprawa walorów użyteczności publicznej, bezpieczeństwa i estetyki centrum Kwasowa (Budowa drogi okoliczności 120 mb w sąsiedztwie zabytkowego kościoła wraz z parkingiem, Budowa ciągu pieszo - rowerowego łączącego cz. północną wsi /osiedle PGR/ z centrum wsi, Przebudowa drogi prowadzącej do bud. mieszkalnych wielorodzinnych po byłym PGR do bud 5A, 5B).
- **Projekt Główny nr 5** – Odtworzenie walorów użytkowych, technicznych, społecznych i estetycznych osiedla mieszkaniowego oraz pojedynczych budynków mieszkalnych wielorodzinnych o charakterze socjalnym po byłym Państwowym Gospodarstwie Rolnym w Kwasowie (Kompleksowa termomodernizacja wraz z remontem części wspólnym bloku mieszkalnego 4 rodzinnego Kwasowo 49, 50, 51, 5A, 5B, 8A; Kompleksowa termomodernizacja wraz z remontem części wspólnym bloku mieszkalnego 5 rodzinnego Kwasowo 53, 54, 55, 56; Budowa "podwórka osiedlowego" jako miejsca integracji i odpoczynku mieszkańców, Budowa drogi osiedlowej 300 m).

3) Realizacja projektów na obszarze sołectwa Bobrowice, w tym:

- **Projekt główny ZINTEGROWANY nr 1** – Aktywizacja społeczno- zawodowa nieaktywnych mieszkańców (Aktywizacja zawodowa, Animator społeczny, Poradnictwo rodzinne, Pomoc osobom niesamodzielnym i Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, Zapobieganie zachowaniom patologicznym dzieci i młodzieży, "Szkoła dla rodziców").
- **Projekt Główny nr 2** – Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z ubogich terenów wiejskich oraz stworzenie warunków do aktywizacji zawodowej matek /rodziców/ dzieci z obszaru rewitalizowanego poprzez stworzenie oferty wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 2, 5 – 6 lat ze wsi Bobrowice, Smardzewo, Rzyszczewo (Budowa budynku Gminnego Przedszkola /2-3 oddziałowego/ wraz z zagospodarowaniem terenu, zakup wyposażenia oraz organizacja pracy).
- **Projekt Główny nr 3** – Poprawa efektywności kształcenia dzieci i młodzieży z Bobrowic, Smardzewa i Rzyszczewa poprzez stworzenie bogatej oferty zajęć edukacyjnych wyrównujących szanse rozwoju dzieci i młodzieży oraz wyposażenie Szkoły Podstawowej w Bobrowicach w nowoczesne technologie informatyczne, boisko wielofunkcyjne oraz organizację zajęć dodatkowych (Budowa boiska wielofunkcyjnego w Bobrowicach na potrzeby SP oraz mieszkańców, Budowa sieci komputerowej w budynkach szkoły, organizacja nowoczesnej pracowni komputerowo - językowej, zakup wyposażenia /nowoczesne technologie TIK/, Organizacja zajęć dodatkowych w celu podniesienia poziomu edukacji przedmiotów technicznych i ścisłych oraz języków obcych).
- **Projekt uzupełniający nr 1** - Poprawa warunków technicznych infrastruktury drogowej, bezpieczeństwa i estetyki wsi Bobrowice (Uprzątnięcie i adaptacja terenu byłego cmentarza ewangelickiego w kierunku zieleni wysokiej, Przebudowa głównej drogi gminnej nr 170031Z w Bobrowicach, Montaż systemu monitoringu wizyjnego w głównych punktach wsi, Budowa oświetlenia ulicznego na zabudowanym odcinku drogi krajowej nr 6).
- **Projekt uzupełniający nr 2** - Budowa zaplecza integracyjno – rekreacyjnego dla mieszkańców Bobrowic (Stworzenie terenu rekreacyjnego /wiata integracyjna z miejscem na ognisko, zagospodarowaniem terenu zielonego; plac zabaw + urządzenia rekreacyjne/).

4) Realizacja projektów na obszarze sołectwa Pomiłowo, w tym:

- **Projekt Główny ZINTEGROWANY nr 1** – Organizacja i funkcjonowanie centrum kulturalno -integracyjnego mieszkańców wsi Pomiłowo (Zakup wyposażenia do centrum, Aktywizacja zawodowa, Animator społeczny, Poradnictwo rodzinne, Pomoc osobom niesamodzielnym i seniorom, Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, Zapobieganie zachowaniom patologicznym dzieci i młodzieży).
- **Projekt Główny nr 2** – Poprawa warunków technicznych, bezpieczeństwa i walorów estetycznych wsi poprzez przebudowę istniejącej drogi w centrum wsi wraz chodnikami i odwodnieniem (Budowa

chodnika wzdłuż drogi powiatowej drogi głównej w centrum wsi, Przebudowa głównej drogi gminnej o nawierzchni żuźlowej w centrum wsi (dr. publ. 170040Z).

- **Projekt uzupełniający nr 1** – Budowa placu rekreacyjnego z urządzeniami aktywizującymi ruchowo dzieci i młodzież (Budowa placu rekreacyjnego w Pomiłowie /plac zabaw, urządzenia rekreacyjne napowietrzne/).
- **Projekt uzupełniający nr 2** – Stworzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych poprzez budowę infrastruktury aktywnej rekreacji (Budowa przystani kajakowej nad rz. Wieprzą).
- **Projekt Uzupełniający nr 3** – Zapobieganie zagrożeniom obszaru o szczególnych walorach przyrodniczych i rekreacyjnych /obszar Natura 2000/ oraz zapewnienie podstawowych usług komunalnych dla mieszkańców Pomiłowa poprzez budowę zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej (Budowa nowej sieci zbiorczej kanalizacji sanitarnej w Pomiłowie).

5) Realizacja projektów na obszarze sołectwa Stary Kraków, w tym:

- **Projekt Główny ZINTEGROWANY nr 1** – Odnowa społeczności wsi Stary Kraków na bazie Centrum Aktywności Lokalnej „KRAKUS” zorganizowanym w zabytkowym budynku świetlicy wiejskiej (Remont i przebudowa zabytkowej świetlicy wiejskiej w Starym Krakowie, Zakup wyposażenia, Aktywizacja zawodowa, Animator społeczny, Poradnictwo rodzinne, Pomoc osobom niesamodzielnym i seniorom, Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, Zapobieganie zachowaniom patologicznym dzieci i młodzieży).
- **Projekt Uzupełniający nr 1** – Program edukacyjny „Kuchenne rewolucje” (Warsztaty młodej gospodyni - prowadzenie gospodarstwa domowego - nauka gotowania).
- **Projekt Uzupełniający nr 2** – Stworzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych poprzez budowę infrastruktury aktywnej rekreacji (Budowa stacji kajakowej na szlaku kajakowym na Wieprzy, Budowa boiska wielofunkcyjnego, Zajęcia wyrównujące szanse rozwoju fizycznego - zorganizowane zajęcia sportowe; Organizacja turniejów, zawodów sportowych).
- **Projekt Główny nr 2** – Poprawa warunków życia i dostępności podstawowych usług komunalnych oraz zapobieganie zagrożeniom środowiska, w tym szczególnie na obszarze chronionym Natura 2000 poprzez budowę zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej wraz z lokalną biologiczno – mechaniczną oczyszczalnią ścieków we wsi Stary Kraków.
- **Projekt Uzupełniający nr 3** – Odtworzenie substancji mieszkaniowej wielorodzinnych robotniczych budynków mieszkaniowych po byłej RSP Stary Kraków oraz byłego budynku robotniczego Nadleśnictwa Sławno (Kompleksowa termomodernizacja 8-to lokalowego budynku mieszkalnego Stary Kraków 38 połączona z instalacją OZE, Remont zabytkowego budynku ceglanoego po byłym nadleśnictwie Stary Kraków /wymiana dachu, orynnowania, inst. odgromowej, restauracja historycznych drzwi wejściowych)
- **Projekt Główny nr 3** – Poprawa warunków technicznych, bezpieczeństwa i estetycznych wsi poprzez przebudowę istniejącej drogi w centrum wsi wraz chodnikami i odwodnieniem (Przebudowa głównej drogi gminnej obejmującej odcinek dróg: nr 170005Z, 170004Z, 170002Z wraz zabudową chodnika i budową systemu kanalizacji deszczowej oraz zagospodarowaniem terenów zielonych, Budowa drogi dojazdowej do świetlicy i terenu rekreacyjnego, Budowa systemu monitoringu wizyjnego w centrum wsi).

6) Realizacja projektów na obszarze sołectwa Noskowo, w tym:

- **Projekt Główny ZINTEGROWANY nr 1** – Organizacja i funkcjonowanie Klubu Kulturalno - Integracyjnego mieszkańców wsi Noskowo (Zakup wyposażenia klubu, Aktywizacja zawodowa, Animator społeczny, Poradnictwo rodzinne, Pomoc osobom niesamodzielnym i seniorom, Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, Zapobieganie zachowaniom patologicznym dzieci i młodzieży).
- **Projekt Główny nr 2** – Stworzenie oferty zagospodarowania wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Noskowa poprzez budowę boiska wielofunkcyjnego z kontenerowym zapleczem socjalnym wraz zagospodarowaniem trawiastego boiska do piłki nożnej wraz z ofertą zajęć sportowych (Budowa boiska wielofunkcyjnego w Noskowie wraz z zagospodarowaniem boiska piłkarskiego trawiastego /ogrodzenie terenu, piłkochwyty, ławki/, Budowa drogi dojazdowej do kompleksu rekreacyjno-sportowego, Zajęcia wyrównujące szanse rozwoju

fizycznego. Organizacja turniejów, zawodów sportowych, imprez rodzinnych sportowo-rekreacyjnych, Budowa placu rekreacyjnego w Noskowie składającego się z placu zabaw oraz urządzeń rekreacyjnych napowietrznych).

- **Projekt uzupełniający nr 1** – Odtworzenie walorów kulturowych i estetycznych zabytków dziedzictwa kulturowego Noskowa (Uprzątnięcie zabytkowego parku przy pałacu /rejestr zabytków/ wraz z odtworzeniem alei spacerowych i wyposażenia parku).
- **Projekt Główny nr 3** – Zapewnienie podstawowych usług komunalnych dla mieszkańców Noskowa oraz zapobieganie zagrożeniom dla ludzi i środowiska (Budowa nowej sieci zbiorczej kanalizacji sanitarnej w Noskowie w miejsce niesprawnej - nieuszczelnionej instalacji budowanej przez PGR NOSKOWO, Wymiana sieci wodociągowej azbestowo - cementowej budowanej przez POHZ Kwasowo na potrzeby osiedla PGR Noskowo).
- **Projekt uzupełniający nr 2** – Poprawa warunków technicznych i estetyki i bezpieczeństwa wsi (Budowa odcinków dróg w centrum wsi nr 170055Z, 170023Z wraz z parkingiem, Budowa drogi na osiedlu robotniczym byłego PGR Noskowo, Budowa systemu monitoringu wizyjnego we wsi Noskowo).
- **Projekt uzupełniający nr 3** – Budowa placu rekreacyjnego z urządzeniami aktywizującymi ruchowo dzieci i młodzież (Budowa nowoczesnego miejsca aktywności ruchowej dzieci i młodzieży z ofertą urządzeń napowietrznych).
- **Projekt uzupełniający nr 4** – Odtworzenie walorów użytkowych, technicznych, społecznych i estetycznych wielolokalowych budynków mieszkalnych robotniczych i socjalnych po byłym Państwowym Gospodarstwie Rolnym w Noskowie (Kompleksowa termomodernizacja wraz z remontem części wspólnym bloku mieszkalnego 4 rodzinnego Noskowo 34, 30; Kompleksowa termomodernizacja wraz z remontem części wspólnym bloku mieszkalnego 12 rodzinnego Noskowo 24A, 24B, Kompleksowa termomodernizacja wraz z remontem części wspólnych budynku komunalnego mieszkalnego socjalnego /2 lokalowego/ Noskowo 10, 15A).

7) Realizacja projektów na obszarze sołectwa Smardzewo, w tym:

- **Projekt Główny ZINTEGROWANY nr 1** – Centrum Integracyjno-Kulturalne wsi Smardzewo jako miejsce odnowy społecznej jej mieszkańców (Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w Smardzewie wraz z zakupem wyposażenia, Aktywizacja zawodowa, Animator społeczny, Poradnictwo rodzinne, Pomoc osobom niesamodzielnym i seniorom, Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, Zapobieganie zachowaniom patologicznym dzieci i młodzieży, "Szkoła dla rodziców").
- **Projekt uzupełniający nr 1** – Integracja mieszkańców oraz aktywizacja do czynnego sportu i rekreacji społeczności rewitalizowanego obszaru wsi Smardzewo na bazie stworzonego terenu integracyjno – rekreacyjnego wsi (Budowa boiska wielofunkcyjnego w Smardzewie, Zajęcia wyrównujące szanse rozwoju fizycznego. Organizacja turniejów, zawodów sportowych. Rodzinne akcje sportowo- rekreacyjne, Stworzenie terenu rekreacyjnego /placu zabaw + urządzenia rekreacyjne/ w Smardzewie, Odtworzenie pomostu rekreacyjnego na jez. w Smardzewie wraz z plażą).
- **Projekt Uzupełniający nr 2** – Przywrócenie walorów estetycznych i kulturowych wsi Smardzewo (Renowacja zabytkowego parku dworskiego w Smardzewie, Restauracja historycznego cmentarza ewangelickiego w Smardzewie).
- **Projekt Główny nr 2** – Zapobieganie zagrożeniom obszaru o szczególnych walorach przyrodniczych i rekreacyjnych – zapewnienie podstawowych usług komunalnych dla mieszkańców Smardzewa poprzez budowę zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej (Budowa zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej w Smardzewie z doprowadzeniem ścieków do oczyszczalni w Sławnie).
- **Projekt Główny nr 3** – Odtworzenie walorów technicznych, użytkowych osiedla mieszkaniowego robotniczego po byłym PGR Smardzewo (Kompleksowa termomodernizacja 4 lokalowego budynku mieszkalnego Smardzewo 45, 47, 48, 37; Kompleksowa termomodernizacja 8 lokalowego budynku mieszkalnego Smardzewo 43, 44).
- **Projekt Główny nr 4** – Poprawa warunków bezpieczeństwa przestrzeni publicznej (Przebudowa nawierzchni drogi powiatowej Nr 0520Z /460m/ , w tym z budową chodnika oraz oświetlenia w Smardzewie, Przebudowa drogi powiatowej Nr 0521Z /360m/ , w tym z budową chodnika oraz oświetlenia w Smardzewie, Budowa systemu monitoringu wizyjnego w Smardzewie).

8) Realizacja projektów na obszarze sołectwa Rzyszczewo, w tym:

- **Projekt Główny ZINTEGROWANY nr 1** – Odnowa, aktywizacja i integracja lokalnych społeczności Gminy Sławno znajdujących się w stanie kryzysowym poprzez instytucjonalną formę pomocy - Gminny Klub Integracji Społecznej w Rzyszczewie (Budowa siedziby Gminnego Klubu Integracji Społecznej /KIS/, Zakup wyposażenia Gminnego Klubu Integracji Społecznej /KIS/, Aktywizacja zawodowa, Animator społeczny, Poradnictwo rodzinne, Pomoc osobom niesamodzielnym i seniorom, Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, Zapobieganie zachowaniom patologicznym dzieci i młodzieży, "Szkoła dla rodziców").
- **Projekt uzupełniający nr 1** – Powołanie Gminnej Spółdzielni Socjalnej w Rzyszczewie.
- **Projekt uzupełniający nr 2** – Zapobieganie zachowaniom patologicznym oraz wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży poprzez stworzenie oferty zajęć aktywizujących i promujących aktywność fizyczną wśród najmłodszych mieszkańców na bazie nowoczesnego boiska wielofunkcyjnego w Rzyszczewie (Budowa boiska wielofunkcyjnego w Rzyszczewie, Zajęcia wyrównujące szanse rozwoju fizycznego. Organizacja turniejów, zawodów sportowych, imprez rodzinnych sportowo- rekreacyjnych).
- **Projekt Główny nr 2** – Odtworzenie walorów estetycznych, użytkowych i kulturowych oraz ratowanie zabytku dziedzictwa kulturowego Rzyszczewa (W poszukiwaniu tożsamości lokalnej społeczności - Restauracja i wykonanie niezbędnych działań ratujących zabytkowy XIV w. kościół w Rzyszczewie, wykonanie szeregu zabiegów i prac konserwatorskich i budowlanych, w tym ratujących budowlę, "Spotkania pokoleń" - cykliczne spotkania warsztaty najstarszego i najmłodszego pokolenia mieszkańców sołectwa Rzyszczewo, Cykliczne warsztaty dla dzieci i dorosłych mieszkańców gminy - „W poszukiwaniu tożsamości-przywracanie zapomnianej historii małej ojczyzny”).
- **Projekt Główny nr 3** – Odtworzenie walorów użytkowych, technicznych, społecznych i estetycznych osiedla mieszkaniowego budynków mieszkalnych wielorodzinnych o charakterze socjalnym po byłym Państwowym Gospodarstwie Rolnym w Rzyszczewie oraz 4-rodzinnego gminnego budynku socjalnego (Kompleksowa termomodernizacja wraz z remontem części wspólnym bloku mieszkalnego 18 rodzinnego Rzyszczewo 37, Kompleksowa termomodernizacja wraz z remontem części wspólnym bloku mieszkalnego 10 rodzinnego Rzyszczewo 40, Kompleksowa termomodernizacja wraz z remontem części wspólnym bloku mieszkalnego 4 rodzinnego Rzyszczewo 30, Kompleksowa termomodernizacja 4-ro lokalowego gminnego budynku socjalnego Rzyszczewo 44, Budowa drogi osiedlowej).
- **Projekt uzupełniający nr 3** – Odtworzenie walorów technicznych funkcjonowania podstawowej infrastruktury wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostawy wody pitnej dla mieszkańców poprzez kompleksowy remont i modernizację hydroforni wraz ze stacją uzdatniania wody w Rzyszczewie.
- **Projekt uzupełniający nr 4** – Poprawa warunków technicznych infrastruktury drogowej, bezpieczeństwa wsi Rzyszczewo (Budowa drogi lokalnej 1700287 w Rzyszczewie 550 m, Remont chodnika przy drodze powiatowej).
- **Projekt uzupełniający nr 5** – Organizacja cyklicznych warsztatów „SPOTKANIA POKOLEŃ I WSPÓLNE DZIAŁANIA PODSTAWĄ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ SOŁECTWA RZYSZCZEWO” (Międzypokoleniowa edukacja i rozwój zainteresowań poprzez prelekcje, spotkania, wyjazdy, wystawy, etc., Rozwijanie postaw prospołecznych, Międzypokoleniowe zajęcia z zakresu kultury fizycznej, sportu, etc., Międzypokoleniowe imprezy towarzyskie i okolicznościowe, Wspólne działania na rzecz poszanowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, Wspólne wyjazdy turystyczno-krajoznawcze, Wspomaganie wszelkich inicjatyw gospodarczych i kulturalnych mieszkańców.

Cel nr 3:
Turystyka, kultura, rekreacja oraz sport na najwyższym poziomie

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

3.1 Wsparcie rozwoju turystycznego i rekreacyjnego Gminy opartego o endogeniczne potencjały.

- 1) Poprawa stanu i sposobu użytkowania obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz ich udostępnianie szerszej rzeszy mieszkańców i turystów, w tym:
 - Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych gminnych nad jeziorem Łętowskim /pomost, slip, magazyn na sprzęt pływający/.
 - Stworzenie pola namiotowego i kamping nad jeziorem Łętowskim.
 - Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych nad Jeziorem w Smardzewie /pomost, plaża, itp./
 - Budowa szlaku kajakowego na Wieprzy i Grabowej w partnerstwie wszystkich Gmin powiatu sławieńskiego oraz Gminy Polanów.
- 2) Rozwój infrastruktury rekreacyjnej w Gminie Sławno, w tym:
 - Utworzenie miejsca rekreacji w Boleszewie.
 - Zagospodarowanie terenu przy świetlicy w m. Kwasowo wraz z oczyszczeniem stawu z przeznaczeniem na plac rekreacyjny.
 - Zagospodarowanie placu przy świetlicy w m. Sławsko.
 - Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych w centrum wsi m. Tychowo.
- 3) Wspieranie i promocja imprez kulturalnych celem zwiększenia liczebności mieszkańców i turystów korzystających z oferowanego programu kulturalnego.
- 4) Współpraca z innymi samorządami gminnymi a także Powiatem w zakresie promocji regionu poprzez podkreślanie zasobów kultury, turystyki i rekreacji i ich umiejętne uwypuklenie na zewnątrz.

3.2 Rozwój infrastruktury kultury i sportu.

- 1) Wsparcie działań związanych z rozwojem infrastruktury kultury na obszarze Gminy Sławno poprzez remonty i modernizacje, a także budowę nowych obiektów kultury (świetlice wiejskie, miejsca publiczne do powszechnego użytku), w tym:
 - Rozbudowa świetlicy w m. Bobrowiczki.
 - Remont świetlicy z termomodernizacją w m. Boleszewo.
 - Remont i termomodernizacja świetlicy w m. Brzeście.
 - Budowa świetlicy w m. Gwiazdowo.
 - Budowa sali wiejskiej w m. Łętowo.
 - Budowa świetlicy w m. Radosław.
 - Remont i termomodernizacja świetlicy wiejskiej w m. Stary Kraków.
 - Remont i termomodernizacja sali wiejskiej w m. Tokary.
 - Remont i termomodernizacja świetlicy wiejskiej w m. Warszkowo.
 - Remont i termomodernizacja świetlicy w m. Warszkówko.
 - Remont i termomodernizacja świetlicy wiejskiej w m. Wrześnica.
 - Budowa sali wiejskiej wraz z remizą w m. Żukowo.
 - Remont i termomodernizacja świetlicy w m. Żabno.
- 2) Wspieranie i promocja imprez kulturalnych celem zwiększenia liczebności mieszkańców i turystów korzystających z oferowanego programu kulturalnego.
- 3) Zintegrowanie ochrony krajobrazu kulturowego i środowiska przyrodniczego poprzez zachowanie i przywracanie wysokiego poziomu otoczenia, jego estetyki i ładu przestrzennego.

- 4) Wsparcie działań związanych z rozwojem infrastruktury sportowej na obszarze Gminy Sławno poprzez remonty i modernizacje, a także budowę nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych, w tym:
- Budowa boiska wielofunkcyjnego w m. Bobrowice
 - Modernizacja boiska sportowego w m. Janiewice.
 - Budowa boiska wielofunkcyjnego w m. Kwasowo.
 - Budowa boiska sportowego w m. Łętowo.
 - Zagospodarowanie terenu sportowo-rekreacyjnego w m. Noskowo.
 - Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego /przy boisku/ w m. Radosław.
 - Modernizacja, doposażenie i ogrodzenie boiska sportowego w Rzyszczewie.
 - Budowa sali sportowej w m. Sławsko.
 - Remont boiska /wielofunkcyjnego/ w m. Sławsko.
 - Budowa boiska wielofunkcyjnego w m. Tychowo.
 - Budowa boiska do piłki nożnej w m. Tychowo.
 - Budowa sali sportowej w m. Warszkowo.
 - Zagospodarowanie boiska piłkarskiego - budowa trybun w m. Wrześnica.
 - Budowa zespołu boisk sportowych w m. Żukowo.
 - Zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych /plac zabaw, siłownie zewnętrzne, trybuny, itp.) w m. Smardzewo.
 - Modernizacja, doposażenia i ogrodzenie boiska sportowego w m. Smardzewo.
- 5) Rozwój infrastruktury w Gminie Sławno z myślą o najmłodszych mieszkańcach i turystach, w tym:
- Budowa placu zabaw w m. Brzeście.
 - Budowa placu zabaw w m. Stary Kraków.
 - Budowa placu zabaw w m. Tokary.
 - Budowa placu zabaw i terenu rekreacyjnego w Żukowie
 - Budowa placu zabaw na kolonii w sołectwie Smardzewo.
 - Budowa placu zabaw w m. Pomiłowo.

3.3. Wsparcie działań kulturalnych.

- 1) Opracowanie kalendarza imprez cyklicznych i ich skuteczne wdrażanie przy udziale wszystkich zainteresowanych jednostek kultury w Gminie Sławno.
- 2) Angażowanie środowisk lokalnych do udziału w planowaniu, organizacji oraz sprawnym przeprowadzaniu zaplanowanych działań kulturalnych.
- 3) Kreowanie Gminy Sławno jako miejsca spotkań z weekendową kulturą – rozwój i promocja oferty turystyki weekendowej.
- 4) Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu rozbudzenie i podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie działań kulturalnych.
- 5) Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, które bazować będą na tradycji i specyfice Gminy.
- 6) Działania wpływające na odtworzenie wielokulturowego bogactwa oraz tożsamości lokalnej i regionalnej, poprzez kultywowanie i promocję lokalnej twórczości.
- 7) Organizacja konkursów na stworzenie produktu lokalnego.
- 8) Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji organizowanych na obszarze Gminy imprez, a dzięki temu także promocja Gminy i poszczególnych sołectw biorących udział w danym przedsięwzięciu.

Cel nr 4:
Innowacyjne rolnictwo i wysoka
jakość usług dla mieszkańców

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

- 4.1 Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na innowacjach
- 1) Kreowanie i promocja markowych produktów rolnych, tradycyjnych i ekologicznych.
 - 2) Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych (np. produktów wytwarzanych metodami tradycyjnymi – z lokalnych surowców i zasobów).
 - 3) Zacieśnienie współpracy z jednostkami naukowo badawczymi w zakresie rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.
 - 4) Zapewnienie dogodnych warunków do wzrostu powierzchni gospodarstw rolniczych oraz ograniczenia ich rozdrabniania.
 - 5) Rozwój wielokierunkowego rolnictwa towarowego.
- 4.2 Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach
- 1) Wspieranie szkoleń w zakresie innowacji.
 - 2) Promocja lokalnych liderów przedsiębiorczości usługowej.
 - 3) Wsparcie w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości usługowej.
 - 4) Doradztwo i szkolenia w zakresie podnoszenia jakości i rozwoju marki w sektorze usług.
- 4.3 Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno-spożywczej
- 1) Promowanie i zachęcanie do rozwoju produkcji ekologicznej oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej.
 - 2) Stymulowanie produkcji oraz upraw stanowiących źródło energii niekonwencjonalnych.
 - 3) Opracowanie kompleksowych programów przeprofilowania produkcji rolnej w Gminie, m.in. w kierunku produkcji warzywniczej.
 - 4) Wsparcie działań związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym.
- 4.4 Modernizacja obiektów użyteczności publicznej.
- 4.5 Tworzenie nowych usług dla mieszkańców (opieka nad dziećmi do lat 3 – żłobek, opieka nad osobami starszymi niesamodzielnymi – dzienny ośrodek).
- Budowa domu dziennej opieki dla osób starszych w Warszkwie.
 - Budowa żłobka w Gminie Sławno.
- 4.6 Wzbogacenie zakresu usług edukacyjnych.
- Modernizacja bazy edukacyjnej w Gminie Sławno.
 - Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży szkolnej.

Tabela 31. Zestawienie inwestycji z podziałem na sołectwa:

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji (mln zł)	Prognozowany okres realizacji										
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Bobrowice	1 Przebudowa drogi gminnej 170031Z wraz z chodnikiem i oświetleniem 1200 m	2,00			x	x	x						
	2 Budowa boiska wielofunkcyjnego	0,38		x	x								

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji (mln zł)	Prognozowany okres realizacji											
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
Bobrowiczki	1	Przebudowa dróg gminnych: 170033Z, 170032Z wraz z chodnikiem i oświetleniem	3,00			x	x						x	x
	2	Rozbudowa świetlicy	0,20						x	x	x			
Boleszewo	1	Remont świetlicy z termomodernizacją	0,35				x	x	x					
	2	Termomodernizacja budynku komunalnego (była szkoła podstawowa)	0,15					x	x	x				
	3	Utworzenie miejsca rekreacji	0,02			x	x							
	4	Przebudowa drogi gminnej na kolonię 170029Z	1,20										x	x
Brzeście	1	Remont świetlicy	0,50			x	x	x						
	2	Budowa placu zabaw	0,04	x										
	3	Budowa chodników wzdłuż dr. powiatowej	0,10				x	x	x					
	4	Przebudowa drogi gminnej 170046Z (skrót do cmentarza)	0,40				x	x	x					
	5	Budowa miejsca rekreacji	0,03				x	x	x					
	6	Przebudowa drogi gminnej 170047Z – okolicy	1,00									x	x	x
Gwiazdowo	1	Przebudowa drogi gminnej 170045Z, 170044Z (Gwiazdowo-Gwiazdówko)	2,00				x	x	x					
	2	Budowa świetlicy	0,80										x	x
Janiewice	1	Przebudowa drogi gminnej 170058Z (centrum wsi)	2,50		x	x								
	2	Remont drogi dojazdowej do gruntów rolnych nr dz. 346, 214/2, 241/1	0,80							x	x	x		
	3	Modernizacja boiska sportowego	0,03		x	x								
	4	Budowa oczyszczalni ścieków	1,80						x	x	x			
	5	Zakup nowego samochodu bojowego dla OSP	0,75				x	x						
Kwasowo	1	Remont (przebudowa) dróg gminnych	0,50				x		x	x				
	2	Modernizacja sieci wod. - kan.	2,50										x	x
	3	Parking w centrum wsi (sąsiedztwo kościoła)	0,15			x	x							
	4	Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wraz z oczyszczeniem stawu z przeznaczeniem na plac rekreacyjny	0,15				x	x	x					
	5	Budowa boiska wielofunkcyjnego	0,35			x	x	x						
Łętowo	1	Przebudowa dróg gminnych 170050Z oraz wewnętrznych	1,00				x	x	x					
	2	Budowa systemu kanalizacji zbiorowej z oczyszczalnią ścieków	2,00					x	x	x				
	3	Budowa boiska sportowego	0,35										x	x
	4	Budowa sali wiejskiej	0,80											x
	5	Budowa drogi gminnej 170049Z (w kierunku na OSIR)	1,40				x	x	x					
	6	Budowa drogi dojazdowej do działek letniskowych nad jeziorem Łętowskim	0,21	x										
	7	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych gminnych nad jeziorem Łętowskim (pomost, slip, magazyn na sprzęt pływający)	0,50			x	x	x						

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji (mln zł)	Prognozowany okres realizacji											
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
Naszkowo	8	Pole namiotowe i kemping nad jeziorem łętowskim	0,50									x	x	x
	1	Przebudowa drogi gminnej nr 170055Z wraz z infrastrukturą	2,60		x									
	2	Dokończenie przebudowy, droga od zakrętu do końca wsi i położenie asfaltu do boiska	0,50						x	x	x			
	3	Zagospodarowanie terenu sportowo-rekreacyjnego	0,35			x	x	x						
	4	Budowa chodnika do osiedla bloków mieszkalnych	0,05			x	x							
	5	Budowa drogi na kolonię	0,50										x	x
	6	Przebudowa drogi do Żabna	2,00										x	x
	7	Modernizacja sieci wod. - kan.	1,80									x	x	x
Pomińkowo	1	Budowa systemu zbiorczego kanalizacji sanitarnej	1,50						x	x	x			
	2	Przebudowa drogi do CPRW	0,10				x	x						
	3	Plac zabaw	0,04		x	x	x							
	4	Przebudowa mostu nad kanałem miejskim	0,20		x									
	5	Przebudowa drogi gminnej nr 170040Z	1,00				x	x	x					
Radostów	1	Budowa świetlicy	0,80		x	x								
	2	Budowa chodników wzdłuż drogi powiatowej w centrum wsi	0,15								x	x	x	
	3	Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego (przy boisku)	0,01		x									
	4	Budowa systemu kanalizacji zbiorowej z oczyszczalnią ścieków	2,20								x	x	x	
Rzyszczewo	1	Budowa centrum - Klubu integracji społecznej	0,90			x	x	x						
	2	Modernizacja, doposażenie i ogrodzenie boiska sportowego	0,10			x	x	x						
	3	Budowa drogi wewnętrznej w Rzyszczewie (wyjazd naprzeciwko boiska-wyjazd naprzeciw Kościoła)	0,40		x	x	x							
	4	Budowa chodników przy drogach powiatowych i gminnych	0,10			x	x	x						
	5	Przebudowa drogi gminnej 170028Z	0,50					x	x	x				
	6	Budowa miejsc parkingowych w centrum wsi	0,15		x	x	x							
	7	Przebudowa drogi gminnej nr 170027Z (do Rzyszczewka)	0,80										x	x
	8	Przebudowa hydroforni i stacji uzdatniania wody w Rzyszczewie wraz z przebudową ujęć wody - studni	0,70	x			x	x						
Stawsko	1	Budowa sali sportowej	4,50				x	x	x					
	2	Budowa systemu kanalizacji zbiorowej z odprowadzeniem do oczyszczalni ścieków w Sławnie	4,00			x	x							
	3	Modernizacja sieci wodociągowej wraz z hydrofornią	3,00			x	x							
	4	Budowa chodników przy drodze powiatowej	0,60						x	x	x			
	5	Remont boiska wielofunkcyjnego	0,20	x										
	6	Rozbudowa oświetlenia	0,04	x										
	7	Budowa dróg dojazdowych	1,00					x	x				x	x
	8	Zagospodarowanie placu przy świetlicy	0,03				x							

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji (mln zł)	Prognozowany okres realizacji											
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025		
Smarzewo	9	Remont i termomodernizacja szkoły podstawowej, OZE	1,30				x	x	x					
	1	Budowa centrum – klubu integracji społecznej	0,80					x	x	x				
	2	Zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych (plac zabaw, siłownie zewnętrzne, trybuny, itp.)	0,06		x	x	x							
	3	Budowa parkingu przy drodze powiatowej w kierunku Karwic	0,08			x	x	x						
	4	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych nad jeziorem (pomost, plaża, itp.)	0,10					x	x	x				
	5	Budowa systemu kanalizacji zbiorczej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków (kolonie)	2,00			x	x	x						
	6	Przebudowa dróg gminnych 170037Z, 170034Z	1,00			x	x	x						
	7	Budowa chodników przy drogach powiatowych i gminnych	0,20		x	x	x							
	8	Rozbudowa oświetlenia przy drodze powiatowej nr 0521Z	0,10		x	x	x							
Stary Kraków	9	Budowa placu zabaw na kolonii	0,03				x	x						
	1	Przebudowa dróg gminnych 170005Z, 170004Z	2,20				x	x	x					
	2	Termomodernizacja i remont świetlicy wiejskiej	0,45					x	x	x				
	3	Budowa placu zabaw	0,04	x										
	4	Budowa systemu kanalizacji zbiorowej wraz z lokalną oczyszczalnią ścieków	1,80					x	x	x				
Tokary	5	Utwardzenie drogi do posesji 6-10	0,20											x
	1	Remont sali wiejskiej	0,30		x	x								
	2	Przebudowa drogi gminnej 170008Z	0,65	x										
Tychowo	3	Budowa placu zabaw	0,04			x	x	x						
	1	Budowa boiska do piłki nożnej	0,05			x	x	x						
	2	Budowa boiska wielofunkcyjnego	0,35						x	x	x			
	3	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych w centrum wsi	0,40				x	x	x					
	4	Budowa chodników i parkingu przy świetlicy	0,08		x	x	x							
	5	Przebudowa drogi w kierunku Iwanowa	0,80									x	x	x
	6	Rewitalizacja parku i odtworzenie zbiorników wodnych (mała retencja)	1,20			x	x	x						
Warszkowo	7	Budowa ciągów pieszych wzdłuż drogi wojewódzkiej 209 oraz drogi powiatowej	0,20		x	x	x							
	1	Budowa drogi gminnej 170025Z w Warszkwie - III etap	2,50				x	x	x					
	2	Budowa sali sportowej	4,50						x	x	x			
	3	Remont świetlicy wiejskiej	0,50				x	x	x					
	4	Termomodernizacja szkoły podstawowej + OZE	1,40					x	x	x				
	5	Budowa przedszkola i żłobka	2,50									x	x	x
	6	Budowa domu dziennej opieki dla osób starszych	1,00									x	x	x
	7	Budowa drogi gminnej do Zakładu Przetwórstwa Rybnego "Mieszko"	0,50		x	x	x							
8	Budowa drogi gminnej 170015Z	0,50				x	x	x						

Sołectwo	Nazwa inwestycji	Szacowany koszt inwestycji (mln zł)	Prognozowany okres realizacji										
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Warszkówko	1 Remont drogi gminnej 170057Z, 170026Z	1,60		x	x								
	2 Remont świetlicy	0,35			x	x	x						
Wrześnica	1 Przystanek autobusowy przy sklepie	0,03	x										
	2 Oświetlenie wzdłuż drogi gminnej 170021Z (uzupełnienie)	0,10		x	x								
	3 Budowa oświetlenia i chodników wzdłuż drogi powiatowej (dojazd do wsi z drogi krajowej nr 6)	0,35					x	x	x				
	4 Termomodernizacja i remont świetlicy wiejskiej + OZE	0,40			x	x	x						
	5 Przebudowa drogi gminnej 170021Z (nawierzchnia asfaltowa)	0,80					x	x	x				
	6 Przebudowa drogi gminnej 170020Z (centrum wsi)	1,00					x	x	x				
	7 Zagospodarowanie boiska piłkarskiego – budowa trybun	0,10					x	x	x				
	8 Przebudowa drogi gminnej w kier "Orlika" i cmentarza	0,70								x	x	x	
	9 Remont hydroforni	0,70			x	x	x						
	10 Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej	0,80			x	x	x						
	11 Remont szkoły z termomodernizacją + OZE	1,20				x	x	x					
Żukowo	1 Przebudowa drogi dojazdowej do szkoły	0,80						x	x	x			
	2 Zakup wozu strażackiego dla OSP	0,75			x	x	x						
	3 Budowa placu zabaw i terenu rekreacyjnego	0,05			x	x							
	4 Utwardzenie placu na parking przy cmentarzu komunalnym, ogrodzenie cmentarza	0,20				x	x	x					
	5 Budowa sali wiejskiej wraz z remizą	1,00								x	x	x	
	6 Budowa systemu kanalizacji zbiorczej wraz z lokalną oczyszczalnią ścieków	2,20	x							x	x		
	7 Budowa szkoły + OZE	11,00	x	x									
	8 Budowa punktu czerpania wody do p.poż.	0,10		x									
	9 Budowa zespołu boisk sportowych	1,00			x	x	x						
Żabno	1 Remont świetlicy	0,10					x	x	x				
	2 Przebudowa drogi gminnej 170024Z	1,50							x	x	x		
Urząd Gminy	1 Remont i adaptacja willi Schultza na Urząd Gminy	1,20		x	x								
	2 Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej	4,00	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	3 Remont mieszkań komunalnych	0,80	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	4 Budowa szlaku kajakowego na Wieprzy i Grabowej	0,40			x	x	x						
	5 Budowa dróg rowerowych na szlakach rowerowych: Sławno - Korzybie oraz Sławno - Postomino	3,00							x	x	x		
	6 Uzbrojenie Sławieńskiej Strefy Gospodarczej	4,00		x	x	x							
	Razem	127,34 mln zł											

6. Określenie zbieżności dokumentu z dokumentami wyższego rzędu

Europa 2020

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020, przyjęta przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r., to kluczowy dokument dla średniookresowej strategii rozwoju kraju w kontekście członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Jest to dokument o znaczeniu fundamentalnym dla rozwoju UE w ciągu najbliższej dekady. Określa działania, których podjęcie w skoordynowany sposób przez państwa członkowskie przyspieszy wyjście z obecnego kryzysu i przygotowuje europejską gospodarkę na wyzwania przyszłości. Strategia wyznacza trzy priorytety, których realizacja odbywać się będzie na szczeblu unijnym oraz krajowym: wzrost inteligentny (zwiększenie roli wiedzy, innowacji, edukacji i społeczeństwa cyfrowego), zrównoważony (produkcja efektywniej wykorzystująca zasoby, przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności) oraz sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji i walka z ubóstwem).

Cele średniookresowej strategii rozwoju kraju w dużym stopniu wpisują się w realizację wszystkich tych projektów, które zostały także określone w niniejszej strategii Gminy Sławno dając szansę na zrównoważony rozwój we wszystkich sektorach.

Tabela 32. Zbieżność celów ze Strategią Europa 2020

Lp.	Kierunek strategiczny Gminy Sławno	Cele Strategii Europa 2020 z którymi są zbieżne cele Gminy Sławno
1	Cel nr 1. Gospodarka i edukacja oparta o harmonijny rozwój	<i>Priorytet 1 - Wzrost inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach. Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Priorytet 3 - Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia, zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. Priorytet koncentruje się na tworzeniu nowych miejsc pracy, inwestycjach w podnoszenie kwalifikacji (kursy i szkolenia) oraz modernizacji rynków zatrudnienia i systemów opieki społecznej.</i>
2	Cel nr 2. Ochrona środowiska i rewitalizacja przestrzenno-społeczna kluczem do rozwoju	<i>Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.</i>
3	Cel nr 3. Turystyka, kultura, rekreacja oraz sport na najwyższym poziomie	<i>Priorytet 1 - Wzrost inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach. Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.</i>
4	Cel nr 4. Innowacyjne rolnictwo i wysoka jakość usług dla mieszkańców	<i>Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.</i>

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącym punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

ŚSRK wytycza obszary strategiczne, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. ŚSRK stanowi tym samym odniesienie dla nowej generacji dokumentów strategicznych przygotowywanych w Polsce na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Tabela 33. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

Lp.	Kierunek strategiczny i szczegółowy Gminy Sławno	Cele Strategii Rozwoju Kraju 2020, z którymi są zbieżne cele Gminy Sławno
1	<p>Cel nr 1. Gospodarka i edukacja oparta o harmonijny rozwój</p> <p>1.1 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego.</p> <p>1.2 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji.</p> <p>1.3 Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców.</p> <p>1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia.</p> <p>1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Sławno.</p> <p>1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.</p> <p>1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.</p> <p>1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.</p>	<p>1. Sprawne i efektywne państwo a w tym: Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem. Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe. Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.</p> <p>2. Konkurencyjna gospodarka. Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego. Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych. Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu.</p> <p>3. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p>
2	<p>Cel nr 2. Ochrona środowiska i rewitalizacja przestrzenno-społeczna kluczem do rozwoju.</p> <p>2.1 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska</p> <p>2.2 Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej</p> <p>2.3 Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego</p> <p>2.4 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa</p> <p>2.5 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego</p>	<p>1. Sprawne i efektywne państwo a w tym: Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.</p> <p>2. Konkurencyjna gospodarka. Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.</p> <p>3. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.</p>

3	<p>Cel nr 3. Turystyka, kultura, rekreacja oraz sport na najwyższym poziomie 3.1 Wsparcie rozwoju turystycznego i rekreacyjnego Gminy opartego o endogeniczne potencjały. 3.2 Rozwój infrastruktury kultury i sportu. 3.3 Wsparcie działań kulturalnych.</p>	<p>1. Sprawne i efektywne państwo a tym: Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem. Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe. 2. Konkurencyjna gospodarka. Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu. 3. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.</p>
	<p>Cel nr 4. Innowacyjne rolnictwo i wysoka jakość usług dla mieszkańców. 4.1 Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na innowacjach. 4.2 Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach. 4.3 Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno-spożywczej. 4.4 Modernizacja obiektów użyteczności publicznej. 4.5 Tworzenie nowych usług dla mieszkańców (opieka nad dziećmi do lat 3 – żłobek, opieka nad osobami starszymi niesamodzielnymi – dzienny ośrodek). 4.6 Wzbogacenie zakresu usług edukacyjnych.</p>	<p>2. Konkurencyjna gospodarka. Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej. Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki. Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki. Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego. Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych. Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu. 3. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.</p>

Źródło: opracowanie własne

Realizacja powyższych priorytetów jest spójna ze wszystkimi celami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego na lata 2016-2025.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego pełni ważną rolę w procesie podejmowania działań mogących wpłynąć na rozwój województwa, w tym wyboru przedsięwzięć i projektów mogących uzyskać wsparcie z unijnych środków pomocowych, stanowiąc podstawę przygotowania głównych kierunków wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego. Oznacza to, że rozwój będący efektem wdrażania Strategii powinien być ujmowany w płaszczyznach, zbieżnych z celami strategicznymi województwa.

Tabela 34. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020

Lp.	Kierunek strategiczny i szczegółowy Gminy Sławno	Cele Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, z którymi są zbieżne cele Gminy Sławno
1	<p>Cel nr 1. Gospodarka i edukacja oparta o harmonijny rozwój 1.1 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego. 1.2 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji. 1.3 Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców. 1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia. 1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Sławno. 1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej. 1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym. 1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.</p>	<p>2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego. 2.3 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu. 3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu. 3.2 Wspieranie rozwoju struktur funkcjonalno-przestrzennych. 3.4 Rozwój małych miast (do 20 tys. mieszkańców), rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich. 3.5 Stworzenie efektywnego, dostępnego i zintegrowanego systemu transportowego. 4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami. 4.1 Usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska. 4.2 Zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego. 4.3 Racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi regionu, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii. 4.4 Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych. 5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności. 5.1 Rozwój infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich. 5.3 Budowanie społeczeństwa uczącego się. 5.4 Wzmacnianie środowiskowej roli systemu edukacyjnego i europejskiej współpracy w edukacji. 6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu. 6.4 Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego – zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności. 6.6 Rozwój sportu i rekreacji, Promocja zdrowego stylu życia. 6.7 Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego.</p>
2	<p>Cel nr 2. Ochrona środowiska i rewitalizacja przestrzenno-społeczna kluczem do rozwoju. 2.1 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska 2.2 Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej 2.3 Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego 2.4 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa 2.5 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego</p>	<p>4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami. 4.4 Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych. 5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności. 5.1 Rozwój infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich. 5.4 Wzmacnianie środowiskowej roli systemu edukacyjnego i europejskiej współpracy w edukacji. 5.8 Współpraca międzynarodowa, trans graniczna i regionalna. 6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu. 6.1 Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnych. 6.2 Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego. 6.4 Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego – zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności. 6.5 Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym. 6.7 Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego. 6.8 Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy. 6.9 Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej. 6.10 Stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej.</p>

3	<p>Cel nr 3. Turystyka, kultura, rekreacja oraz sport na najwyższym poziomie</p> <p>3.1 Wsparcie rozwoju turystycznego i rekreacyjnego Gminy opartego o endogeniczne potencjały.</p> <p>3.2 Rozwój infrastruktury kultury i sportu.</p> <p>3.3 Wsparcie działań kulturalnych.</p>	<p>1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.</p> <p>1.2 Rozwój i Promocja produktów turystycznych regionu.</p> <p>1.6 Restrukturyzacja i wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej i rybołówstwa.</p> <p>2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego.</p> <p>2.2 Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług.</p> <p>2.3 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.</p> <p>3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu.</p> <p>3.4 Rozwój małych miast (do 20 tys. mieszkańców), rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich</p> <p>4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.</p> <p>4.1 Usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska.</p> <p>4.2 Zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego.</p> <p>4.3 Racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi regionu, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii.</p> <p>4.4 Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.</p>
4	<p>Cel nr 4. Innowacyjne rolnictwo i wysoka jakość usług dla mieszkańców.</p> <p>4.1 Rozwój zrównoważonego rolnictwa opartego na innowacjach.</p> <p>4.2 Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach.</p> <p>4.3 Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno-spożywczej.</p> <p>4.4 Modernizacja obiektów użyteczności publicznej.</p> <p>4.5 Tworzenie nowych usług dla mieszkańców (opieka nad dziećmi do lat 3 – żłobek, opieka nad osobami starszymi niesamodzielnymi – dzienny ośrodek).</p> <p>4.6 Wzbogacenie zakresu usług edukacyjnych.</p>	<p>1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.</p> <p>1.1 Wzrost innowacyjności gospodarki.</p> <p>1.3 Wspieranie współpracy i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.</p> <p>1.4 Wspieranie rozwoju eksportu.</p> <p>1.6 Restrukturyzacja i wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej i rybołówstwa.</p> <p>2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego.</p> <p>2.1 Podnoszenie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.</p> <p>2.2 Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług.</p> <p>2.3 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.</p> <p>2.4 Wspieranie rozwoju instytucjonalnego, finansowego i usługowego otoczenia biznesu.</p> <p>5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.</p> <p>5.5 Budowanie społeczeństwa informacyjnego.</p> <p>5.6 Poprawa przestrzennej i zawodowej struktury rynku pracy, wzrost mobilności zawodowej ludności.</p> <p>5.7 Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości programów edukacyjnych.</p> <p>5.8 Współpraca międzynarodowa, transgraniczna i regionalna.</p> <p>6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.</p> <p>6.5 Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym.</p> <p>6.8 Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy.</p> <p>6.9 Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej.</p> <p>6.10 Stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej.</p>

Źródło: opracowanie własne

Określone w niniejszej strategii cele są zbieżne i zgodne z zapisami Strategii Województwa na każdej określonej tu płaszczyźnie, a ich realizacja przyczyni się do poprawy warunków życia i infrastruktury będącej częścią Gminy Sławno, a tym samym Województwa Zachodniopomorskiego.

7. Realizacja i monitoring celów szczegółowych Strategii

Cele wymienione w poprzednich rozdziałach Gmina Sławno będzie starała się realizować we własnym zakresie, lecz ma świadomość, że większości z nich nie jest w stanie osiągnąć sama. Realizacja dużej ilości zadań i projektów wpływających na rozwój Gminy uwarunkowana będzie wykorzystaniem pomocy z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Gmina Sławno własne cele i zadania zamierza realizować między innymi korzystając z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego (RPOWZ 2014-2020), ale także Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW 2014-2020). Skorzystanie z tych programów sprzyać będzie wzrostowi gospodarczemu, przekształceniom strukturalnym regionu, wzrostowi urbanizacji, zwiększeniu mobilności przestrzennej ludności oraz zwiększeniu poziomu wiedzy i dostępu do najnowocześniejszych technologii społeczeństwa i podmiotów gospodarczych. Osiągnięcie tego ma się odbywać poprzez realizację wskazanych osi priorytetowych w programie RPO WZ oraz działania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” przewidzianej w ramach programu PROW.

Oprócz RPO WZ czy PROW Gmina będzie korzystała z innych programów pomocowych będących częścią Narodowego Planu Rozwoju realizowanych w miarę możliwości dzięki konkursom organizowanym na szczeblu krajowym.

Gmina Sławno swoje cele będzie realizować również dzięki pomocy finansowej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, która jako jednostka realizacyjna przejęła na siebie część obowiązków związanych z programem RPO WZ 2014-2020, ale także poprzez swoje działania w formie konkursów dotacyjnych łączonych z pożyczkami. Jako jednostka samorządowa Gmina Sławno wykonując zadania proekologiczne będzie mogła skorzystać ze środków Funduszu takich jak: pożyczki, w tym pożyczki pomostowe, dotacje, nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska, dopłaty do oprocentowania kredytów, częściowe umorzenia pożyczek.

Oprócz tego Gmina będzie korzystała ze środków udostępnianych za pośrednictwem Wojewódzkiego i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, lokalnych grup działania, np. Środkowopomorskiej Grupy Działania, lokalnych grup rybackich, np. Darłowskiej Lokalnej Grupy Rybackiej oraz możliwości oferowanych przez programy krajowe.

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016-2025 będzie pełnił Urząd Gminy w Sławnie przy aprobacie Rady Gminy w Sławnie. Do jego zadań będzie należało:

1. ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Sławno,
2. zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Sławno,
3. zapewnienie zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
4. zapewnienie przygotowania i wdrożenia działań w zakresie informacji i promocji strategii na stronie internetowej Gminy Sławno,
5. kreowanie i składanie wniosków aplikacyjnych do instytucji podległych – beneficjentów pomocy, dla zadań określonych w Strategii, dla inwestycji, dla których będzie możliwość wsparcia,
6. ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
7. zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów,
8. dokonanie oceny po zakończeniu realizacji strategii.

8. Wdrażanie i monitorowanie strategii

8.1. Wdrażanie strategii

Do wdrażania Strategii zaangażowani będą partnerzy społeczni, w celu zapewnienia szerokiego udziału zainteresowanych instytucji i organizacji w rozwoju Gminy. Warunkiem efektywnego wdrażania Strategii będzie przygotowanie konkretnych projektów inwestycyjnych, zawierających: sposoby realizacji założonych celów, wdrażania działań, kryteriów oceny projektów rozwojowych, wskaźników monitoringu, partnerów, harmonogramów prac, planów finansowych i źródeł finansowania.

Zapise w Strategii zadania powinny być zatwierdzone dwukrotnie w ciągu trwania okresu strategicznego (lata 2016-2025). W tym czasie będą one przeglądane i ewentualnie korygowane, bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do tego dokumentu powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź zgłaszanych przez społeczność lokalną potrzeb. Wprowadzenie zadań, które będą wymagały natychmiastowości, będzie możliwe w każdej chwili poprzez aktualizację strategii zgłoszonej na Sesji Rady Gminy poprzez wpisanie do uchwały budżetowej lub WPF Gminy.

8.2. Monitoring i ewaluacja strategii

W celu realizacji monitoringu i oceny realizacji strategii ustanawia się następujące mechanizmy:

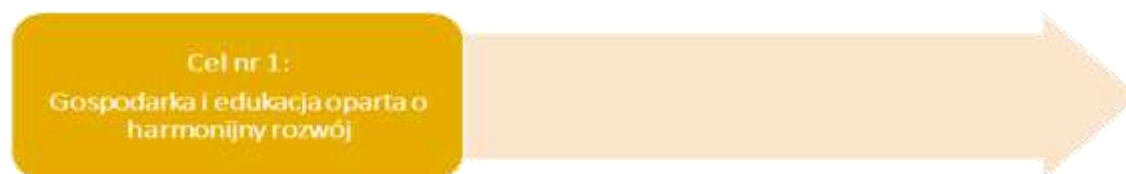
1. Odpowiedzialność za realizację zadań wynikających ze Strategii będą ponosić: Wójt Gminy oraz podległe mu jednostki organizacyjne i poszczególne osoby wyznaczone do realizacji Strategii.
2. Informacje w sprawie postępu realizacji Strategii będą przekazywane do publicznej wiadomości poprzez stronę internetową Gminy wskazując wykonane zadania.
3. Urząd Gminy dokonywać będzie aktualizacji zapisów strategii w oparciu o ocenę jej realizacji. Zaktualizowana strategia będzie musiała być przyjmowana na sesji Rady Gminy. Częstotliwość dokonywania aktualizacji będzie zależała od decyzji Wójta Gminy.

Zapewnienie informacji zwrotnej jest jednym z kluczowych instrumentów zapewniających efektywne wdrażanie Strategii. Również jej systematyczne zbieranie w istniejących bazach danych jest elementem ułatwiającym późniejsze prace zespołu monitorującego. Dokumentem kierunkowym w zakresie realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych będzie uchwała budżetowa oraz Wieloletni Program Finansowy jako poparcie posiadania odpowiednich środków w budżecie Gminy Sławno.

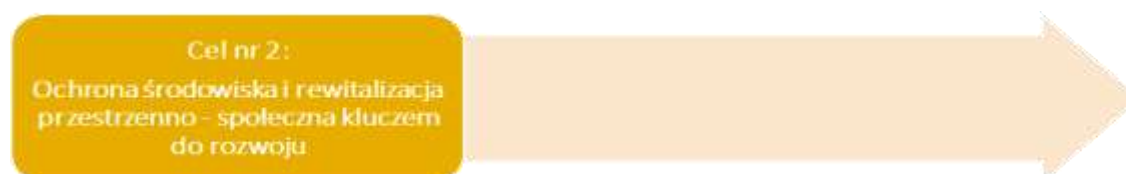
Miary wykonania projektów – w celu rzetelnego monitorowania wdrażania strategii potrzebne będą dane ilościowe o charakterze statystycznym, które po przetworzeniu powinny zostać ujęte w serie wskaźników. W ten sposób zostanie określony poziom wyjściowy oraz stopień osiągnięcia zakładanych celów – pozwoli to na funkcjonalne opisanie pożądanego stanu społeczno-gospodarczego za pomocą wartości liczbowych. Dla każdego z projektów kierowanych do realizacji zostaną zaproponowane odpowiednie miary wykonania. Pozwolą one w przyszłości ocenić stopień zaawansowania projektu i sukces w jego realizacji. Pomiar osiągniętych wyników pozwoli odróżnić powodzenie od porażki. Wyniki zapisane w postaci wskaźników, czy bezwzględnych informacji statystycznych, mają także ważne znaczenie w procesie uzyskiwania poparcia społecznego dla prowadzonych zmian, czy świadczenia usług. Dają one czytelny i jednoznaczny obraz sytuacji. Należy jednak pamiętać, że muszą być one interpretowane łącznie. Pojedynczy wskaźnik czy liczba może dawać mylne, zbyt optymistyczne lub zbyt pesymistyczne wrażenie o stopniu zaawansowania wdrażania Strategii. Analiza wartości poszczególnych wskaźników pozwoli ocenić, na ile podejmowane działania zgodne będą z zakładanymi celami. Zaproponowane miary umożliwią bezstronną ocenę osiągniętych efektów. Wskaźniki dla każdego z projektów będą wskazywane na etapie realizacyjnym, mając dokładną wiedzę o zakresie inwestycji, a jednocześnie będą zbieżne z danymi określonymi przez program pomocowy, w ramach którego dana inwestycja będzie realizowana.

Porównywanie wskaźników – Jednym z podstawowych narzędzi służących do oceny efektów realizowanej strategii jest również porównanie osiągniętych wyników pomiędzy gminami. Porównywanie efektów odzwierciedlanych w różnego rodzaju wskaźnikach może prowadzić do zidentyfikowania najlepszych wzorów, których wspólnym mianownikiem jest wydajność.

Założono, że miernikami oceny (wybranymi odpowiednio, w zależności od zrealizowanego elementu), dla poszczególnych celów będą następujące wskaźniki:

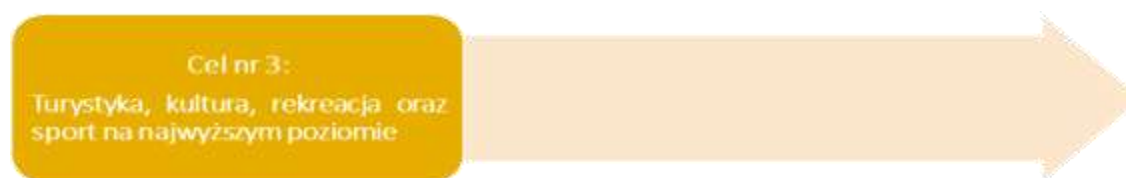

- 1) Liczba i powierzchnia uzbrojonych / sprzedanych działek (szt. / ha / szt.)
- 2) Liczba pozyskanych przedsiębiorców, rozpoczętych inwestycji (szt. / szt.)
- 3) Liczba nowych przedsiębiorstw, miejsc pracy (szt. / szt.)
- 4) Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie przedsiębiorczości / infrastruktury/ edukacji (szt.)
- 5) Liczba aktywnych uczestników w organizowanych spotkaniach / szkoleniach / wykładach (szt.)
- 6) Liczba podjętych kampanii informacyjnych, ilość zajęć (szt.)
- 7) Liczba wdrożonych programów z myślą o rozwoju przedsiębiorczości (szt.)
- 8) Liczba zorganizowanych szkoleń (szt.)
- 9) Liczba spotkań, efekty współpracy (szt.)
- 10) Spadek liczby osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem (%)
- 11) Liczba wybudowanych elementów infrastruktury, liczba osób korzystających z niej (szt.)
- 12) Liczba kilometrów nowych dróg (km)
- 13) Liczba kilometrów wyremontowanych, zmodernizowanych, przebudowanych dróg (km)
- 14) Ilość kilometrów oświetlonych dróg (km)
- 15) Liczba kilometrów nowych i zmodernizowanych chodników (km)
- 16) Zmodernizowane i wybudowane odcinki sieci wodno-kanalizacyjne, poprawa jakości wody pitnej (km / mb / %)
- 17) Liczba zmodernizowanych placówek, stopień wykorzystania świetlic, poszerzenie oferty (szt.)
- 18) Liczba zmodernizowanych placówek, liczba dzieci z nich korzystających (szt. / osoby)
- 19) Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych i liczba zrealizowanych projektów (szt.)
- 20) Liczba obiektów użyteczności publicznej wykorzystujących OZE (szt.)
- 21) Liczba budynków objętych termomodernizacją, osiągnięte oszczędności energii (szt.)
- 22) Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, redukcja emisji CO₂ (%/ CO₂)
- 23) Liczba programów, szkoleń (szt.)
- 24) inne, określone po realizacji danego zamierzenia inwestycyjnego lub wskazane przez program, z którego Gmina będzie ubiegać się o dofinansowanie

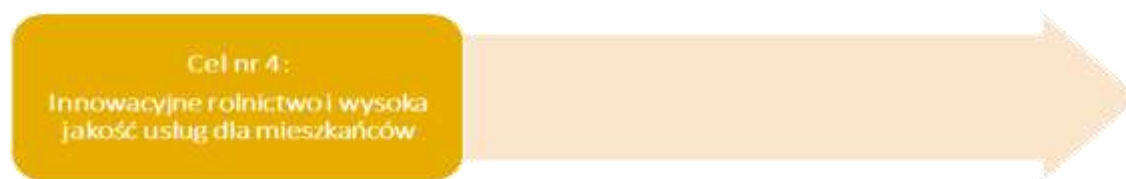
- 1) Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji i wodociągów (osoby / %)
- 2) Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)

- 3) Zmodernizowane i wybudowane odcinki sieci wodno-kanalizacyjne, poprawa jakości wody pitnej (km / szt./ %)
- 4) Liczba wykonanych prac rewitalizacyjnych, nadanie nowej funkcji (szt.)
- 5) Liczba zrewitalizowanych obiektów (szt.)
- 6) Liczba zrewitalizowanych parków i obiektów historycznych (szt.)
- 7) Liczba zmodernizowanych placówek, poszerzenie oferty (szt.)
- 8) Liczba dzieci / młodzieży i dorosłych korzystających z oferty społecznej w ramach rewitalizacji społecznej (osoby)
- 9) Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych i liczba zrealizowanych projektów (szt.)
- 10) Liczba wybudowanych instalacji OZE (szt.)
- 11) Liczba obiektów użyteczności publicznej wykorzystujących OZE (szt.)
- 12) Liczba budynków objętych termomodernizacją (szt.)
- 13) Osiągnięte oszczędności energii, poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, redukcja emisji CO2 (%/CO2)
- 14) Liczba programów, szkoleń (szt.)
- 15) Liczba / powierzchnia powstałych / wyremontowanych mieszkań komunalnych (szt. / m2)
- 16) Liczba nowych mieszkańców Gminy (osoby)
- 17) Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji i wodociągów (osoby)
- 18) Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)

- 1) Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km)
- 2) Ilość kilometrów wybudowanych dróg rowerowych (km)
- 3) Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych (szt.)
- 4) Liczba nowopowstałych obiektów turystyki i rekreacji (szt.)
- 5) Długość utworzonych szlaków turystycznych (km)
- 6) Długość odnowionych szlaków turystycznych (km)
- 7) Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)
- 8) Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (szt.)
- 9) Liczba nowych miejsc noclegowych (szt.)
- 10) Liczba nowych turystów (osoby)
- 11) Ilość informacji wytworzonych/opublikowanych przez pracowników Urzędu Gminy (szt.)
- 12) Liczba szkoleń (szt.)
- 13) Liczba wytworzonych produktów turystycznych (szt.)
- 14) Liczba odbywających się zajęć (szt.)
- 15) Liczba nowych boisk (szt.)
- 16) Liczba zmodernizowanych stadionów, boisk, trybun (szt.)
- 17) Liczba wydarzeń sportowych (szt.)
- 18) Liczba wydarzeń kulturalnych (szt.)
- 19) Liczba wydarzeń turystycznych (szt.)
- 20) Liczba osób korzystających w wydarzeniach sportowych (osoby)
- 21) Liczba osób korzystających w wydarzeniach kulturalnych (osoby)
- 22) Liczba osób korzystających w wydarzeniach turystycznych (osoby)
- 23) Liczba powstałych urządzeń rekreacji (szt.)

- 24) Liczba powstałych produktów lokalnych (szt.)
 25) Liczba partnerstw nawiązanych w celu realizacji projektów turystycznych (szt.)

- 1) Liczba podjętych kampanii informacyjnych, ilość zajęć (szt.)
- 2) Liczba wdrożonych programów z myślą o rozwoju przedsiębiorczości rolniczej (szt.)
- 3) Liczba spotkań, efekty współpracy (szt.)
- 4) Liczba pozyskanych przedsiębiorców rolników, rozpoczętych inwestycji (szt.)
- 5) Liczba nowych przedsiębiorstw rolniczych, miejsc pracy (szt.)
- 6) Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie przedsiębiorczości rolniczej / infrastruktury/ rolniczej (szt.)
- 7) Liczba aktywnych uczestników w organizowanych spotkaniach / szkoleniach / wykładach (szt.)
- 8) Spadek liczby osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem w obszarze rolnictwa (%)
- 9) Liczba ośrodków opieki nad osobami starszymi (szt.)
- 10) Liczba żłobków (szt.)

Pomocnicza tabela do przekazywania danych statycznych i wskaźników będzie przedstawiać się następująco:

Nazwa kierunku strategicznego.....			
Nazwa kierunku szczegółowego.....			
Nazwa miernika (wskaźnika)	Źródło danych i jednostka miary	Wartość dla roku bazowego (2016r.)	Wartość dla roku badanego (...r.)
1.....			
2.....			
3.....			
4.....			
5.....			

Powyższe dane posłużą do dokonywania pomiarów i wskazywania efektów realizacji Strategii na różnych etapach jej realizacji.

9. Badania ankietowe mieszkańców w celu sporządzenia celów strategicznych

Prace nad strategią realizowane były metodą partycypacyjno-ekspercką. W celu uzyskania możliwie szerokiego wsparcia ze strony środowisk lokalnych na obszarze Gminy Sławno przeprowadzono badania ankietowe i bezpośrednie spotkania z mieszkańcami. Tematem przewodnim było uzyskanie informacji na temat zauważanych przez mieszkańców Gminy problemów oraz propozycje ich rozwiązania, poprzez wskazanie tematów inwestycyjnych mających wpływ na ich niwelację. Ankiety otrzymano także podczas spotkań konsultacyjnych. Łącznie zebrano 103 ankiety, z tego 28 szt. zostało przekazanych poprzez stronę internetową Gminy, gdzie znajduje się wersja elektroniczna ankiety, 25 szt. ankiet otrzymano w formie pisemnej, a 50 szt. Ankiet wypełniono z mieszkańcami Gminy poprzez bezpośredni kontakt. Na pytania ankietowe odpowiadały głównie kobiety (53,4%). Najliczniejszą grupą byli mieszkańcy w przedziale wiekowym 21-45 lat (60, 19%) zatrudnieni w przedsiębiorstwie prywatnym lub administracji publicznej. Wyniki badań posłużyły w sformułowaniu kierunków strategicznych oraz określenia najważniejszych problemów w Gminie Sławno. W ankiecie udział wzięły 103 osoby, w tym:

<i>płeć</i>	<i>kobieta</i>	<i>mężczyzna</i>
<i>Ilość</i>	55	48
<i>Ilość w %</i>	53,4	46,6

Wiek:

	<i>Osoby</i>	<i>%</i>
<i>Poniżej 21 lat</i>	18	17,48
<i>Od 21 do 45 lat</i>	62	60,19
<i>Od 46 do 60 lat</i>	19	18,45
<i>Powyżej 61 lat</i>	4	3,88

Struktura zatrudnienia:

	<i>Osoby</i>	<i>%</i>
<i>Uczeń / student</i>	14	13,59
<i>Bezrobotny</i>	7	6,80
<i>Rolnik / gospodarstwo rolne</i>	4	3,88
<i>Przedsiębiorca</i>	51	49,51
<i>Zatrudniony</i>	21	20,39
<i>Inne</i>	6	5,83

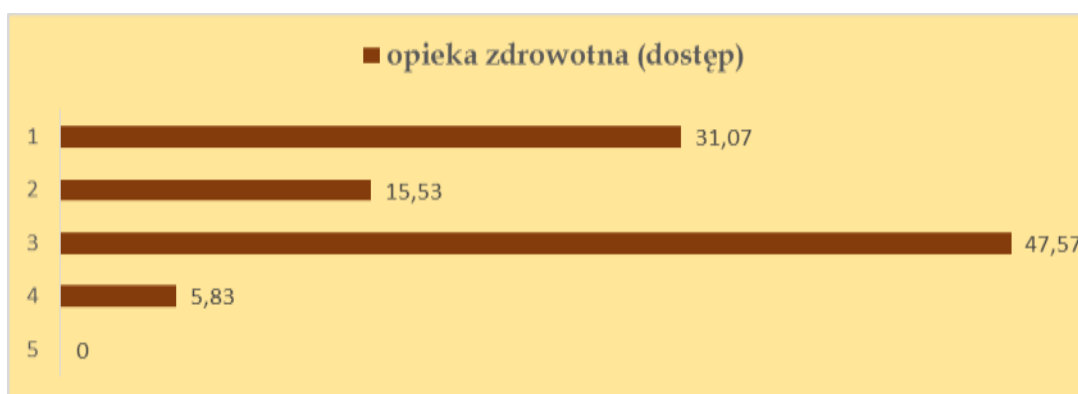
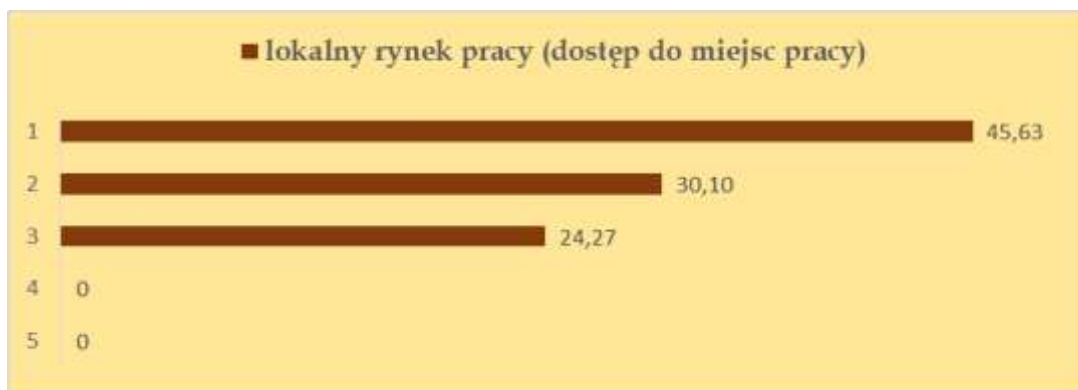
Najmniej reprezentowaną grupą były osoby powyżej 61 lat (3,88%) oraz rolnicy (3,88%). Najliczniej natomiast wypowiadały się osoby prowadzące działalność - przedsiębiorcy (49,51%), a także osoby zatrudnione (20,39%). Większość z respondentów stanowiły osoby z przedziału wiekowego 21-45 lat (60,19%).

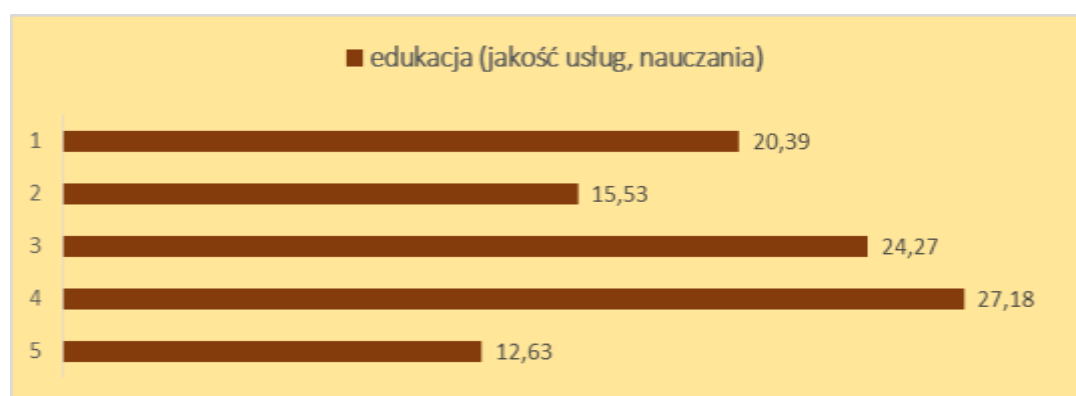
Odpowiedzi na udzielone pytania były następujące:

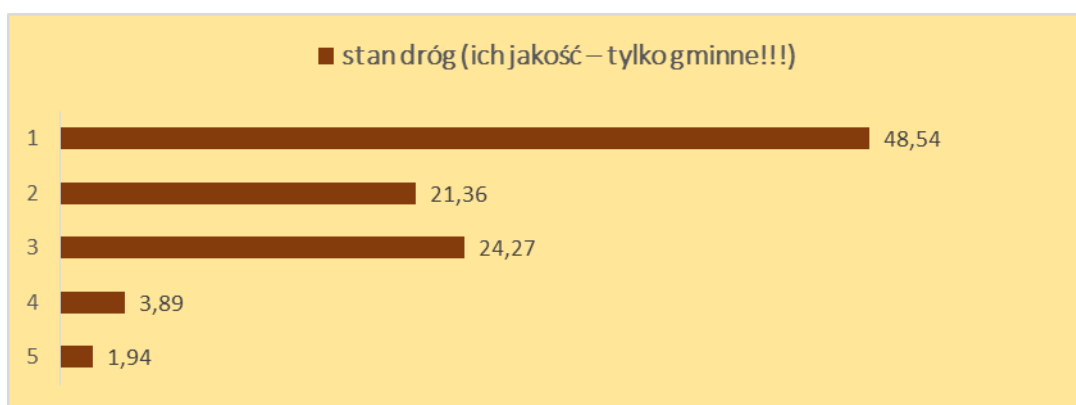
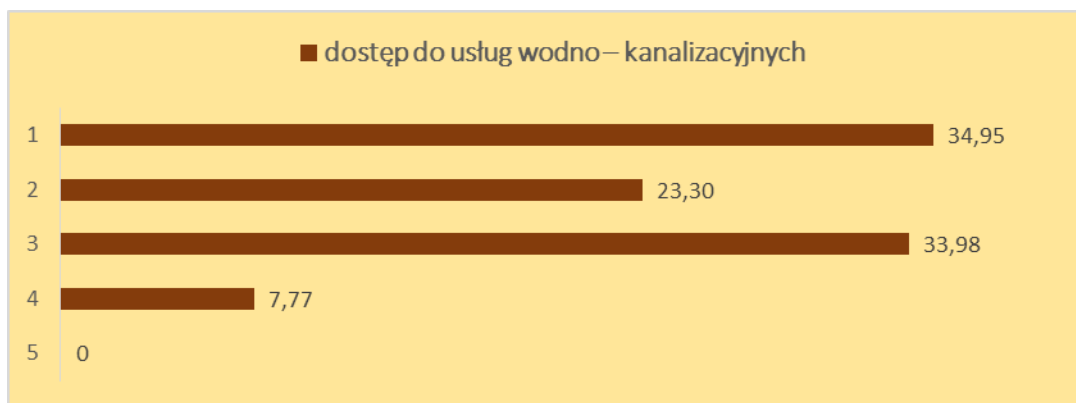
I. OCENA WARUNKÓW ŻYCIA W GMINIE

Celem pytania była próba prezentacji ogólnego poziomu jakości życia w Gminie Sławno i uzyskanie odpowiedzi na pytanie, jak się żyje mieszkańcom.

Odpowiedzi na te pytania były o tyle ważne, że na ich podstawie można zdiagnozować problemy, cele oraz kierunki rozwoju, jakimi powinna podążać Gmina, aby podwyższyć poziom i jakość życia. Mieszkańcy oceniali dane zagadnienie w skali szkolnej od 1 (najgorszy) do 5 (najlepszy) w ramach 13 pytań, mając także do wyboru możliwość wskazania innej uwagi widzianej własnymi oczami. Takich odpowiedzi mieszkańcy udzielili tylko 5. Zestawienie procentowego udziału w możliwych do wyboru odpowiedziach na pytanie 1 przedstawiono na poniższych schematach:

W ostatniej pozycji mieszkańcy mieli możliwość wskazania innych czynników mających wpływ na ocenę warunków życia w Gminie Sławno. Wśród propozycji pojawiły się następujące tematy:

1. brak dostępności komunikacji PKP (niewykorzystana) i PKS - wraz z oceną 1 (najgorszą);
2. mimo instalacji masztów dla sieci szerokopasmowego internetu, nadal brak dostępu do internetu dla mieszkańców; brak obiecanego Hotspotu – Wifi;
3. nowe place zabaw, siłownie na powietrzu, remonty świateł – wraz z oceną 5 (najwyższą);
4. brak nadzoru Gminy nad funkcjonowaniem dużych chlewni oraz innych zakładów produkcji zwierząt; lekceważenie zagrożeń jakie stwarzają dla środowiska i mieszkańców – wraz z oceną 1 (najgorszą);

W wielu ankietach w tej pozycji uwag nie było.

Reasumując powyższe oceny mieszkańców zauważyć można, iż ich średnia wahała się pomiędzy oceną 3, 2 i 1. Najgorzej ocenione zostały obszary związane z rynkiem pracy, gdzie prawie 46% osób stwierdziło, iż w Gminie jest w tym zakresie bardzo źle – i oceniła tę kategorię na oceną 1. Najgorsza ocena została także przyznana jakości dróg – 48,5% oraz dostępowi do Internetu 44,6%. Najlepiej natomiast ocenione zostały obszary edukacji przedszkolnej gdzie 31% osób oceniło tą kategorię na oceną 3, a 26 % na ocenę 4. Dodatkowo ok. 9% mieszkańców przyznało w tej kategorii ocenę najwyższą, czyli 5. Porównywalne wyniki przedstawione zostały w obszarze edukacji i bezpieczeństwa, gdzie najczęściej przyznawano 3 punkty. Powyższa analiza odpowiedzi wskazuje zatem na elementy i sfery życia w Gminie Sławno, które wymagają dodatkowego wsparcia zarówno infrastrukturalnego jak i instytucjonalnego. Odpowiedzi te posłużyły także do sprecyzowania zadań inwestycyjnych, które zostały wskazane w punkcie 4 Strategii.

II. OBSZARY BĘDĄCE NAJWIĘKSZYM PROBLEMEM GMINY

W niniejszym bloku tematycznym respondenci mieli wskazać i ponumerować od 1 do 10 obszary, które wg nich są największym problemem w Gminie. Każdy z respondentów miał wskazać, co najmniej 5 takich obszarów. W tabeli przedstawiono zestawienie udzielonych odpowiedzi:

<i>Liczba przyznanych punktów</i>	<i>Kryterium</i>
29	<i>Zanieczyszczone środowisko</i>
27	<i>Słabo rozwinięta sieć przedszkoli</i>
49	<i>Patologie społeczne</i>
89	<i>Brak miejsc pracy</i>
37	<i>Słaby dostęp do opieki społecznej</i>
62	<i>Słaby dostęp do opieki zdrowotnej</i>
51	<i>Niski poziom oferty edukacyjnej szkół</i>

35	<i>Słabo rozwinięta baza turystyczna i rekreacyjno-wypoczynkowa</i>
82	<i>Zły stan dróg</i>
54	<i>Dostęp do Internetu</i>
0	<i>Inny (proszę podać jaki?)</i>

Wskazane powyżej odpowiedzi pokazują, że największym problemem w Gminie Sławno widzianym oczami respondentów jest zarówno brak miejsc pracy (89 odpowiedzi), jak i zły stan dróg (82 odpowiedzi). Dużym deficytem w oczach respondentów jest także słaby dostęp do opieki zdrowotnej (62 odpowiedzi) oraz brak dostępu do Internetu (54 odpowiedzi). Elementy te jednocześnie wskazują cele, które powinny być wzięte pod uwagę w przyszłości.

Powyższe odpowiedzi pokazano na dodatkowym poniższym wykresie:

Wykres 8. Wykres dotyczący odpowiedzi w obszarze nr II określonym w ankiecie

III. DZIAŁANIA, KTÓRE POWINNY BYĆ REALIZOWANE W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI

Kolejnym ważnym blokiem tematycznym było wskazanie działań, które powinny być realizowane w Gminie Sławno w pierwszej kolejności. Respondenci mieli ponumerować poszczególne zadania od 1 do 10. Tematami branymi pod uwagę były:

Liczba przyznanych punktów	Kryterium
72	<i>Nakłady inwestycyjne na rozwój szkół (remonty i budowa sal gimnastycznych, itp.)</i>
79	<i>Budowa infrastruktury przy drogach /parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki itp./</i>
65	<i>Wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych</i>
45	<i>Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych</i>
62	<i>Nakłady na inwestycje sprzyjające rozwojowi turystyki</i>
82	<i>Zwiększenie oferty edukacyjnej szkół</i>
55	<i>Zwiększanie estetyki gminy</i>
93	<i>Remonty i budowa dróg</i>
34	<i>Współpraca z gminami partnerskimi</i>

72	<i>Wspieranie działań artystycznych, kulturalnych i promocja gminy</i>
45	<i>Rozszerzenie oferty opieki przedszkolnej</i>
72	<i>Dostęp do Internetu</i>
34	<i>Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych</i>
45	<i>Zapewnienie opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki)</i>
41	<i>Organizacja opieki dziennej nad osobami starszymi</i>
62	<i>Budowa i remonty świetlic</i>
72	<i>Budowa placów zabaw i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych</i>

Oceniając odpowiedzi zauważyć można, iż wielu respondentów konsekwentnie wskazuje, jako najistotniejsze działania związane z remontami i budową dróg, budową infrastruktury przy drogach /parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki itp./, zwiększeniem oferty edukacyjnej szkół, a ponadto: budowę placów zabaw i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, wspieranie działań artystycznych, kulturalnych i promocję gminy czy dostęp do Internetu oraz nakłady inwestycyjne na rozwój szkół (remonty i budowa sal gimnastycznych, itp.) - elementy te, jako najważniejsze zaznaczyło ok 50% ankietowanych osób. Wskazanie przez mieszkańców najistotniejszych potrzeb powinno być „drogowskazem” dla władarzy Gminy, którzy powinni wziąć je pod uwagę w planowaniu działań. Ankietowanych poproszono również o wskazanie konkretnych zadań z nazwą i lokalizacją. Mieszkańcy wymienili następujące zadania:

- 1) Budowa drogi w centrum Pomiołowa od krzyża do Centrum Promocji Rzeki Wieprzy i dalej w prawo do drogi asfaltowej.
- 2) Słabe oświetlenie uliczne na terenie Gminy, wyłączenie lamp w nocy.
- 3) Wykonanie szlaków rowerowych z lepszej jakości materiałów.
- 4) Budowa drogi i sieci wodno-kanalizacyjnej w Janiewicach.
- 5) Remont sali wiejskiej w Boleszewie.
- 6) Remont dróg gminnych i powiatowych w m. Boleszewo.
- 7) Wspieranie działań artystycznych, kulturalnych, promocja gminy.
- 8) Budowa przystani kajakowych.
- 9) Budowa drogi Żabno – Noskowo.
- 10) Zwiększenie oferty edukacyjnej szkół.
- 11) Budowa dróg do kolonii.
- 12) Budowa przystani kajakowej w Pomiołowie.
- 13) Budowa sali gimnastycznej w Sławsku.
- 14) Budowa chodników w m. Sławsko, Tychowo, Pomiołowo.
- 15) Wspieranie lokalnych przedsiębiorców.
- 16) Doświetlenie wsi i przejść dla pieszych (lampy oświetlające z góry).
- 17) Budowa drogi Brzeście – Janiewice.
- 18) Rozwój turystyki nad jeziorem w Łętowie.
- 19) Budowa chodników we Wrześnicy, zwiększenie oświetlenia w całej miejscowości.
- 20) Większy dostęp do kultury, promowanie turystyki naszego regionu.
- 21) Poszukiwanie i wspieranie inwestorów.
- 22) Bezpieczeństwo przy drogach np. chodnik w Sławsku.
- 23) Potrzeba stworzenia projektu integrowania społeczności.
- 24) Dostęp do Internetu we Wrześnicy.
- 25) Poszukiwanie inwestorów zewnętrznych, którzy stworzyliby nowe miejsca pracy.
- 26) Budowa ścieżki rowerowej Sławsko – Sławno.
- 27) Uruchomienie położonej sieci światłowodowej.
- 28) Dostępność do Internetu w Boleszewie.

- 29) Budowa żłobka.
- 30) Budowa świetlicy wiejskiej w Starym Krakowie.
- 31) Remont drogi Grzybno – Kanin.
- 32) Minimalizowanie uciążliwości chlewni istniejącej w miejscowości Brzeście.
- 33) Remont świetlicy w Brześciu.
- 34) Budowa chodnika w Brześciu mająca na celu zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców.
- 35) Budowa kanalizacji w Gminie (6x)
- 36) Remonty i budowa dróg w Smardzewie. Oświetlenie dróg w godz. 24.00 – 6.00 (8x)
- 37) Budowa chodnika z wioski na kolonię w Smardzewie (2x).
- 38) Budowa kanalizacji w Smardzewie.
- 39) Modernizacja i rozbudowa placu zabaw w Smardzewie (2x).
- 40) Remont i przebudowa świetlicy w Smardzewie (3x).
- 41) Bezpieczeństwo na „krzyżówce” w Smardzewie (4x).

IV. PROBLEMY SPOŁECZNE DO ROZWIĄZANIA W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI

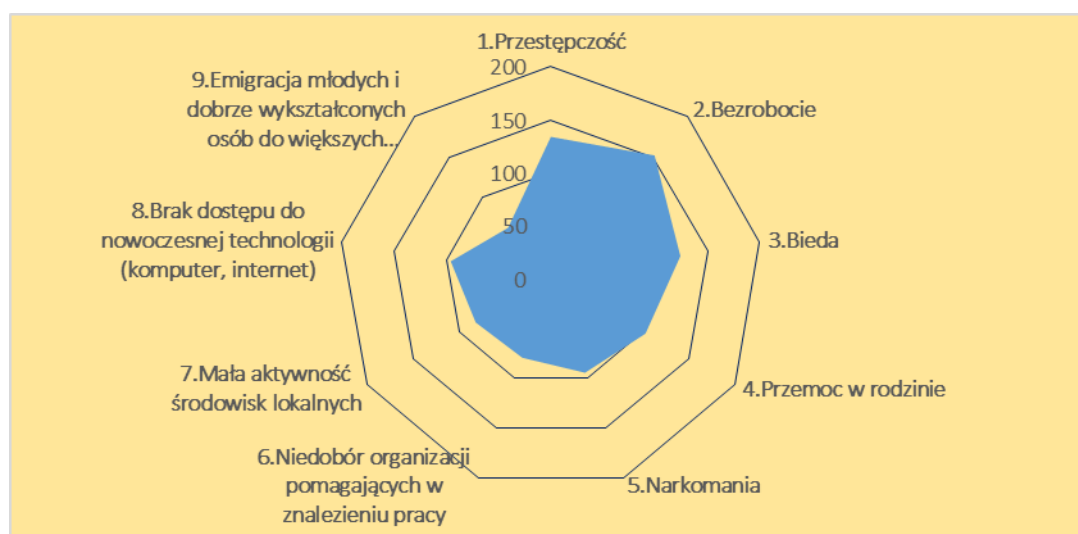
W ramach danego bloku pytań respondenci mieli wziąć pod uwagę elementy związane ze wskazaniem problemów społecznych, które wg nich powinny zostać rozwiązane w pierwszej kolejności. Były to:

<i>Liczba przyznanych punktów</i>	<i>Kryterium</i>
134	<i>Przestępczość (14,46%)</i>
152	<i>Bezrobocie (16,40%)</i>
124	<i>Bieda (13,38%)</i>
103	<i>Przemoc w rodzinie (11,11%)</i>
94	<i>Narkomania (10,14%)</i>
79	<i>Niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy (8,52%)</i>
82	<i>Mała aktywność środowisk lokalnych (8,84%)</i>
96	<i>Brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, internet) (10,35%)</i>
63	<i>Emigracja młodych i dobrze wykształconych osób do większych ośrodków (6,8%)</i>
	<i>Inny (jaki?)</i>

Wśród wskazanych wyżej odpowiedzi największymi problemami wg ankietowanych są: bezrobocie (16,4%), przestępczość (14,46%) oraz bieda (13,38%). Elementy te wskazało łącznie ponad 40% badanych. Kolejnym elementem była „przemoc w rodzinie”, na którą uwagę zwróciło 11,11% respondentów oraz „brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, internet)” (10,35%), a także w niemalże równym stopniu „narkomania” (10,14%). Jako najmniej istotny problem oceniający uznali emigrację młodych i dobrze wykształconych osób do większych ośrodków (6,8%) oraz małą aktywność środowisk lokalnych (8,84%).

Powyższe odpowiedzi zestawiono także na wykresie:

Wykres 9. Wykres dotyczący odpowiedzi na obszar nr IV określony w ankiecie

V. KIERUNKI ROZWOJU

W ramach ostatniego pytania ankietowani zostali poproszeni o wskazanie spośród niżej wymienionych kierunków rozwoju te, które uważają za najważniejsze. Pytania miały zostać ponumerowane od najważniejszego (1) do najmniej ważnego (8).

Wskazane poniżej ilości są wyników sumy dodanych wartości w ramach przyporządkowanych cyfr dla każdego kryterium. Następnie te kryteria przeliczono, jako średnią arytmetyczną a wynikiom przyznano lokaty od 1 do 8.

Respondenci udzielili następujących odpowiedzi:

Nazwa kryterium	Liczba przyznanych punktów	% całości	Średnia arytmetyczna	Lokata od 1 do 8
Wsparcie podejmowania przez mieszkańców wsi działalności pozarolniczej (zakładanie firm, agroturystyka)	497	13,40	4,83	7
Promocja zatrudnienia poza rolnictwem oraz przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	440	11,87	4,27	5
Wsparcie firm działających lokalnie w celu organizowania nowych miejsc pracy	470	12,68	4,56	6
Wsparcie samozatrudnienia w usługach na rzecz ludności wiejskiej i turystów	385	10,38	3,74	2
Działania wspierające jakość edukacji na wsiach, poprawę dostępności do usług społecznych i kulturalnych	411	11,08	3,99	4
Wpływanie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich	362	9,76	3,51	1
Budowanie wizerunku wsi oraz promocja atrakcyjności obszarów wiejskich	391	10,54	3,80	3
Inny (jaki?) - budowa kanalizacji (2 osoby)	752	20,28	7,30	8

Analizując wyniki zauważyć można, że dla mieszkańców Gminy Sławno kierunkiem rozwoju, który powinien być obrany w najbliższej przyszłości jest „Wpływanie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich”. Dla odpowiedzi tej ankietowani wskazali łącznie najmniejszą liczbę punktów (362) co w rankingu dało miejsce 1. Kolejnym ważnym elementem jest „Wsparcie samozatrudnienia w usługach na rzecz ludności wiejskiej i turystów”. Kierunkowi temu przydzielono 385 punktów. Na trzecim miejscu znalazło się „Budowanie wizerunku wsi oraz promocja atrakcyjności obszarów wiejskich” (391 punktów).

Najmniej ważnym elementem są czynniki określone w ankiecie, jako „inny”, dla którego mieszkańcy przyznali największą liczbę punktów - 752. Tylko dwóch ankietowanych na 103 osoby wskazało, że element ten jest bardzo ważny i chcieliby, aby powstała w Gminie kanalizacja. Jednak dla innych odp. ta była nieistotna, bowiem ankietowani nie wskazali przykładów, które mogłyby być kierunkami rozwoju Gminy.

Wykres 10. Wykres dotyczący odpowiedzi na obszar nr V określony w ankiecie

Wskazane wyżej odpowiedzi we wszystkich obszarach posłużyły w sformułowaniu propozycji projektów strategicznych w ramach kierunków Strategii określonych w powyższych rozdziałach, a także określeniu analizy SWOT dla Gminy Sławno.

wzór ankiety:

NASZA ANKIETA

Szanowni Państwo, mieszkańcy Gminy Sławno,

W związku z przystąpieniem do opracowania nowej Strategii Rozwoju Gminy Sławno na lata 2016-2025, zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniżej przedstawionej ankiety.

Ankieta ma na celu przedstawienie opinii mieszkańców na temat Gminy, widzianej Państwa „oczami”.

Ma ona niezwykle istotne znaczenie, gdyż powszechność w zakresie wypełniania ankiet przez mieszkańców ma bardzo duży wpływ na jakość gotowego dokumentu / opracowania bowiem daje nam możliwość urealnienia Państwa oczekiwań na cały proces rozwoju.

Co istotne, udział w ankiecie jest ANONIMOWY a wyniki będą przedstawiane wyłącznie w postaci skompilowanej / łącznej pod warunkiem wypełnienia jej całości! Łącznie z metryczką na końcu identyfikującą ogólnie osobę wypełniającą ankietę.

Dlatego prosimy o wpisanie krzyżyka we właściwym polu wyboru co stanowić będzie zarazem Państwa ocenę zachodzących procesów czy obecnego stanu rzeczy.

Przyjęta dla celów statystycznych skala ocen została wyrażona metodą szkolną w cyfrach od 1 (najgorsza) do 5 (najlepsza).

1. Jak ocenia Pani/Pan warunki życia w Gminie ?

Pytanie / Ocena	5	4	3	2	1
lokalny rynek pracy (dostęp do miejsc pracy)	☐	☐	☐	☐	☐
pomoc społeczna (poziom pomocy)	☐	☐	☐	☐	☐
opieka zdrowotna (dostęp)	☐	☐	☐	☐	☐
bezpieczeństwo mieszkańców (poczucie)	☐	☐	☐	☐	☐
edukacja przedszkolna (dostęp, warunki)	☐	☐	☐	☐	☐
Edukacja (jakość usług, nauczania)	☐	☐	☐	☐	☐
dostępność do kultury i rozrywki (obiekty, oferta)	☐	☐	☐	☐	☐
dostępność do sportu i rekreacji (obiekty, oferta)	☐	☐	☐	☐	☐
dostęp do usług wodno – kanalizacyjnych	☐	☐	☐	☐	☐
stan dróg (ich jakość – tylko gminne!!!)	☐	☐	☐	☐	☐
stan środowiska naturalnego (estetyka, mała architektura)	☐	☐	☐	☐	☐
dostęp do Internetu (jakość, dostępność)	☐	☐	☐	☐	☐
placówki usługowe (ilość, warunki)	☐	☐	☐	☐	☐
inne uwagi (widziane Państwa oczami – proszę wpisać i ocenić!)					

2. Proszę zaznaczyć (poprzez wstawienie znaku „x”) pięćz niżej wymienionych obszarów, które zdaniem Pani/Pana są największym problemem Gminy?

	Zanieczyszczone środowisko
	Słabo rozwinięta sieć przedszkoli
	Patologie społeczne
	Brak miejsc pracy
	Słaby dostęp do opieki społecznej
	Słaby dostęp do opieki zdrowotnej
	Niski poziom oferty edukacyjnej szkół
	Słabo rozwinięta baza turystyczna i rekreacyjno - wypoczynkowa
	Zły stan dróg
	Dostęp do internetu
	Inny (proszę podać jaki?)

3. Które zdaniem Pani/Pana działania powinny być realizowane w pierwszej kolejności (proszę wskazać maksymalnie 10 numerując je od 1 (najpilniejsze) do 10 (najmniej ważne)

Działanie	
	Nakłady inwestycyjne na rozwój szkół (remonty i budowa sal gimnastycznych, itp.)
	Budowa infrastruktury przy drogach /parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki itp./
	Wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych
	Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych
	Nakłady na inwestycje sprzyjające rozwojowi turystyki
	Zwiększenie oferty edukacyjnej szkół
	Zwiększanie estetyki gminy
	Remonty i budowa dróg
	Współpraca z gminami partnerskimi
	Wspieranie działań artystycznych, kulturalnych i promocja gminy
	Rozszerzenie oferty opieki przedszkolnej
	Dostęp do Internetu
	Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych
	Zapewnienie opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki)
	Organizacja opieki dziennej nad osobami starszymi
	Budowa i remonty świetlic
	Budowa placów zabaw i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych

Najważniejszy z tematów (do 3) proszę nazwać i umiejscowić np. budowa drogi w miejscowości X

4. Jakie problemy społeczne zdaniem Pani/Pana należy rozwiązać w pierwszej kolejności (proszę ponumerować od najważniejszego do najmniej ważnego od 1 do 10)

	<i>Przestępczość</i>
	<i>Bezrobocie</i>
	<i>Bieda</i>
	<i>Przemoc w rodzinie</i>
	<i>Narkomania</i>
	<i>Niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy</i>
	<i>Mała aktywność środowisk lokalnych</i>
	<i>Brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, internet)</i>
	<i>Emigracja młodych i dobrze wykształconych osób do większych ośrodków</i>
	<i>Inny (jaki?)</i>

5. Jakie kierunki rozwoju z wymienionych poniżej są według Pani/ Pana najważniejsze (proszę ponumerować od najważniejszego do najmniej ważnego od 1 do 8)

	<i>Wsparcie podejmowania przez mieszkańców wsi działalności pozarolniczej (zakładanie firm, agroturystyka)</i>
	<i>Promocja zatrudnienia poza rolnictwem oraz przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.</i>
	<i>Wsparcie firm działających lokalnie w celu organizowania nowych miejsc pracy</i>
	<i>Wsparcie samozatrudnienia w usługach na rzecz ludności wiejskiej i turystów.</i>
	<i>Działania wspierające jakość edukacji na wsiach, poprawę dostępności do usług społecznych i kulturalnych.</i>
	<i>Wpływanie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.</i>
	<i>Budowanie wizerunku gminy oraz promocja atrakcyjności obszarów wiejskich.</i>
	<i>Inny (jaki?)</i>

METRYCZKA – konieczna do wypełnienia abyśmy mogli wziąć pod uwagę Pani / Pana odpowiedzi!!!!

W ankiecie udział wzięli:

(proszę umieścić krzyżyk we właściwym polu)

	kobieta	mężczyzna
pleć		

	poniżej 21 lat	21 – 45 lat	46 – 60 lat	powyżej 61 lat
wiek				

	student / uczeń	rolnik	przedsiębiorca	zatrudniony	bezrobotny	inne
zatrudnienie						

Serdecznie dziękujemy za wzięcie udziału w ankiecie